

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność

Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania
Kraina Wzgórz Trzebnickich

**w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
zaplanowana w perspektywie do 2023 roku.**

Spis treści

Rozdział I Charakterystyka LGD	4
1. Forma prawna i nazwa stowarzyszenia	4
2. Obszar.....	4
3. Potencjał LGD.....	5
3.1 Opis sposobu powstania i doświadczenie LGD	5
3.2 Reprezentatywność LGD	10
3.3 Poziom decyzyjny – rada	11
3.4 Zasady funkcjonowania LGD	14
3.5 Potencjał ludzki LGD a regulaminy organu decyzyjnego	14
Rozdział II Partycypacyjny charakter LSR.....	15
1. Dane z konsultacji społecznych.....	15
2. Partycypacyjne metody konsultacji wykorzystane na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR oraz wyniki przeprowadzonej analizy wniosków z konsultacji	16
3. Informacje dotyczące przeprowadzonych konsultacji LSR ze społecznością lokalną.	19
Rozdział III Diagnoza - opis obszaru i ludności.....	19
1. Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR	19
2. Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości	20
3. Opis rynku pracy	23
4. Przedstawienie działalności sektora społecznego.....	25
5. Wskazanie problemów społecznych.....	26
6. Wykazanie wewnętrznej spójności obszaru LSR.....	27
7. Krótka historia dziedzictwa kulturowego/zabytków	27
8. Krótka charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie	28
9. Opis produktów lokalnych	29
10. Podsumowanie najważniejszych problemów, potrzeb, zasobów i potencjału obszaru.	29
Rozdział IV Analiza SWOT	30
Rozdział V Cele i wskaźniki.....	35
1. Specyfikacja i opis celów ogólnych	35
2. Wykazanie zgodności celów z celami programów.....	44
3. Przedstawienie przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS	45
Rozdział VI LSR: Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru.....	52
1. Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno – instytucjonalnych.....	52
2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru.....	52
3. Wskazanie, w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność oraz przedstawienie jej definicji oraz zasad jej oceny.....	53
4. Informacja o realizacji projektów grantowych i operacji własnych.....	53
5. Wysokość wsparcia przyznawanego na rozpoczynanie działalności gospodarczej.....	54
6. Podstawowe zasady ustalania wysokości wsparcia na realizację operacji w ramach LSR.....	54
Rozdział VII Plan działania.....	55
Rozdział VIII Budżet LSR.....	56
Rozdział IX Plan komunikacji.....	57
Rozdział X Zintegrowanie	57
1. Opis zgodności i komplementarności z innymi.....	57
2. Opis sposobu integrowania różnych sektorów	61
Rozdział XI Monitoring i ewaluacja.....	61
Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.....	61

Szanowni Państwo!

Z jeszcze większą nadzieją pragniemy kontynuować pracę nad integracją naszego, położonego wśród Wzgórz Trzebnickich, fragmentu Dolnego Śląska. Zaangażowanie wielu naszych mieszkańców, przedsiębiorców, radnych, sołtysów, władarzy zaowocowało powstaniem nowej Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanej przez Społeczność dla obszaru obejmującego Gminy Trzebnica, Oborniki Śląskie, Prusice, Wisznia Mała i Zawonia, dzięki której możemy w dalszym ciągu ze sobą współpracować, dla dobra nas wszystkich.

Mamy nadzieję, że zainicjowane przez nasze Gminy partnerstwo, w dużej mierze przyczyni się do rozwoju naszego regionu. W tym celu konieczne jest zaangażowanie się nas, mieszkańców, każdy może coś zrobić dla siebie i swojej „małej ojczyzny”. Liczymy na poparcie zawartych w tym dokumencie działań, poprzez Wasze osobiste zaangażowanie.

*Prezes Stowarzyszenia LGD Kraina Wzgórz
Trzebnickich
Starosta Powiatu Trzebnickiego
Burmistrz Miasta i Gminy Oborniki Śląskie
Burmistrz Miasta i Gminy Prusice
Burmistrz Miasta i Gminy Trzebnica
Wójt Gminy Wisznia Mała
Wójt Gminy Zawonia*

Dokument powstał dzięki wspólnemu wysiłkowi i zaangażowaniu reprezentantów trzech sektorów (publicznego, społecznego i gospodarczego) w/w gmin z powiatu trzebnickiego.

Konsultacja:

Paweł Antoniewicz

Ewa Baran

Fundacja Badawcza LABORIA

Zbiór i opracowanie danych, redakcja oraz przygotowanie wersji ostatecznej dokumentu:

Biuro Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
KRAINA WZGÓRZ TRZEBNICKICH

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

“Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
poddziałania 19.1 : “Wsparcie przygotowawcze”
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Rozdział I Charakterystyka LGD

1. Forma prawna i nazwa stowarzyszenia

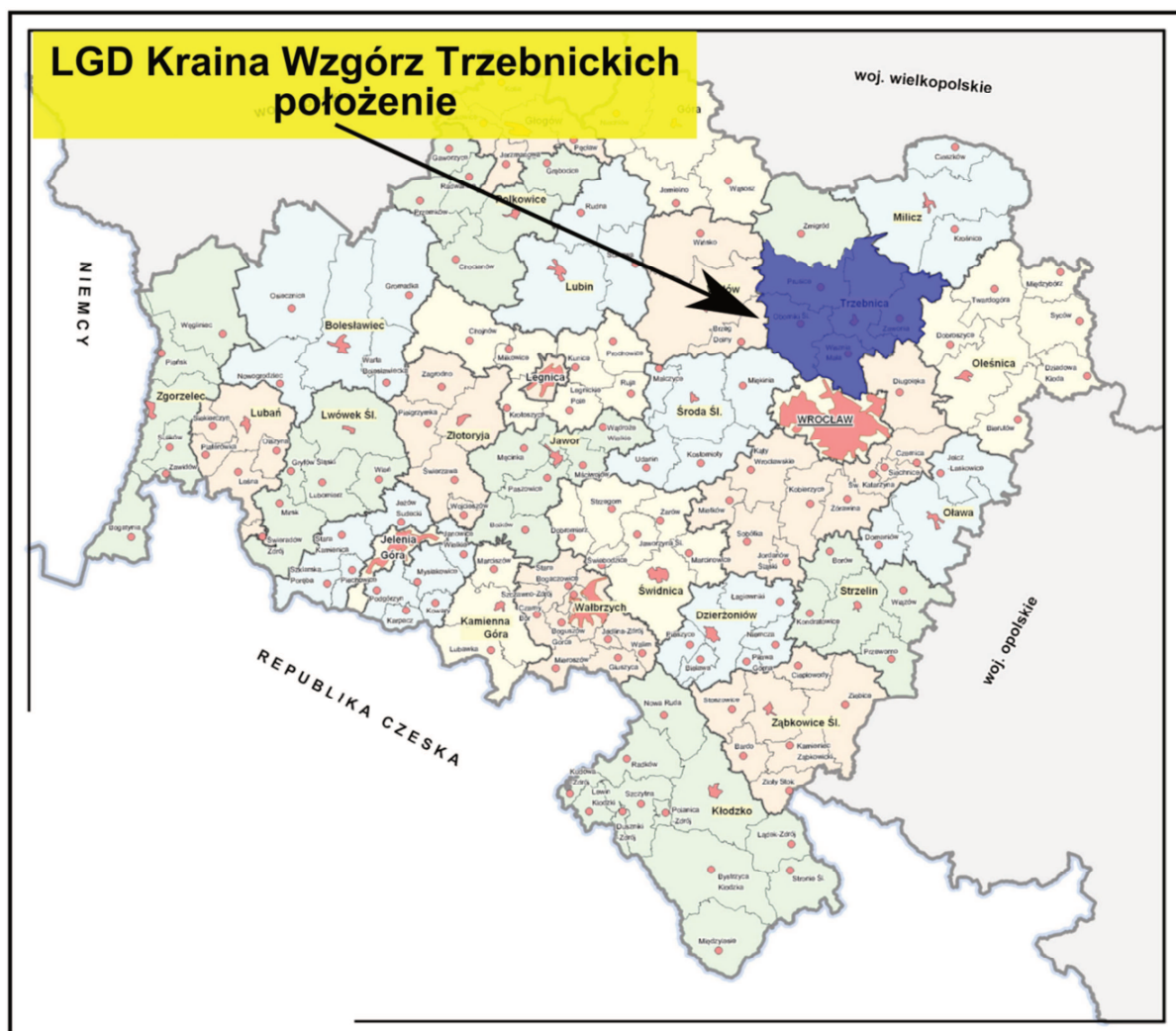
Nazwa: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich

Status prawny: stowarzyszenie (powstało na podstawie art.15 ustawy z 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz.427 oraz z 2008 r. Nr 98, poz.634).

Stowarzyszenie zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 05 stycznia 2009 roku pod numerem KRS 0000320987, numer REGON 020894803.

2. Obszar

Obszar objęty LSR w ramach LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich (zwana dalej LGD) obejmuje 5 gmin województwa dolnośląskiego wchodzących jednocześnie w skład powiatu trzebnickiego – Trzebnica, Prusice, Oborniki Śląskie, Wisznia Mała, Zawonia. Teren partnerstwa położony jest w północnej części województwa dolnośląskiego. Wszystkie gminy albo w całości, albo w dużej części leżą na Wzgórzach Trzebnickich, co wyróżnia ten obszar z otoczenia. Spośród pięciu gmin, trzy to gminy miejsko-wiejskie (bez miast powyżej 20 tysięcy mieszkańców), pozostałe dwie to gminy wiejskie. Wszystkie gminy należące do LGD sąsiadują ze sobą i należą do powiatu trzebnickiego, dlatego podstawowym elementem spójności terenu objętego LSR jest spójność administracyjna.

Powierzchnia obszaru wynosi 732 km². Obecnie teren ten zamieszkuje 66 374 mieszkańców (dane GUS 31 XII 2014), z czego 42 078 (63% mieszkańców obszaru) to mieszkańcy wsi. Obszar Partnerstwa leży w pobliżu dużej aglomeracji wrocławskiej, ale nie jest zbyt zaludniony - na 1 km² przypada 91 mieszkańców.

Wykaz gmin z ich podstawowymi cechami zawarty jest w poniższej tabeli.

Tabela: wykaz gmin wchodzących w skład LGD (Dane wg GUS 31.12.2013 r.)

Nazwa	Typ Gminy	Liczba ludności	Powierzchnia [w km ²]	Zaludnienie [mieszkańców/km ²]
Oborniki Śląskie	Miejsko-wiejska	23586	200	118
Trzebnica	Miejsko-wiejska	19724	154	128
Prusice	Miejsko-wiejska	9345	158	59
Wisznia Mała	Wiejska	9712	103	94
Zawonia	Wiejska	5786	117	49
SUMA		68153	732	

LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich

Obszar objęty LSR

Specyfika obszaru i jego wewnętrzna spójność wynika z:

- ✓ położenia geograficznego – obszar obejmuje duże, jednorodne jednostki geograficzne, jakim są w tym przypadku Wzgórze Trzebnickie stanowiące oś całego obszaru i mały fragment doliny Odry, specyfiką obszaru jest też bliskie położenie od Wrocławia i przynależność do jednego powiatu,
- ✓ uwarunkowań przyrodniczych, obszar ma podobny klimat sprzyjający rozwojowi wypoczynku opartego na tradycjach uzdrowiskowych,
- ✓ uwarunkowania historyczne, związane ściśle z kultem św. Jadwigi i cystersami oraz tradycjami sadowniczymi i uzdrowiskowymi,
- ✓ uwarunkowania społeczne to stosunkowo młoda społeczność, dobrze wykształcona.

3. Potencjał LGD

3.1 Opis sposobu powstania i doświadczenie LGD

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich, jako organizacja społeczna została powołana przez pięć z sześciu gmin powiatu trzebnickiego: Trzebnica, Oborniki Śląskie, Prusice, Wisznia Mała i Zawonia oraz starostwo powiatowe w Trzebnicy. Proces budowania partnerstwa oparty był na szeregu spotkań roboczych zainicjowanych przez wiceburmistrza gminy Trzebnica - Jadwigę Janiszewską, po udziale w konferencji pod patronatem Wicemarszałka Województwa Dolnośląskiego Tadeusza Draba pn. „Tworzenie i funkcjonowanie Lokalnych Grup Działania w ramach osi IV Leader PROW na lata 2007-2013” w dniu 18 lutego 2008 roku. Efektem tych działań było

spotkanie założycielskie w dniu 11 sierpnia 2008 r., w którym wzięło udział 69 członków założycieli - przedstawicieli wszystkich jednostek samorządu terytorialnego z terenu LGD, osób prawnych, przedsiębiorców i osób fizycznych. Powołano wtedy do życia Stowarzyszenie, które przyjęło nazwę Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich i wybrano jego władze. Proces rejestracji zakończył się w dniu 5 stycznia 2009 r. w momencie uzyskania wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich powstało w celu realizacji osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. Efektem procesu budowania partnerstwa było stworzenie Lokalnej Strategii Rozwoju, która była realizowana przez naszą LGD w okresie programowania 2007 – 2013.

W nowym okresie programowania na lata 2014 – 2020 Stowarzyszenie LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich będzie kontynuować swoją działalność. Praca biura organizowana i nadzorowana jest przez Zarząd na podstawie odrębnego Regulaminu Pracy Biura Stowarzyszenia LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich, który stanowi załącznik do wniosku o wybór LSR. Podstawowy skład biura stanowi: Koordynator ds. biura i informacji; Specjalista ds. kadrowo -księgowych; Specjalista ds. rozliczeń i projektów; Specjalista ds. administracji i promocji. Skład biura w przyszłości może zostać poszerzony o innych pracowników zgodnie z decyzją Zarządu. Wszyscy pracownicy biura mają doświadczenie i wiedzę niezbędną do wdrażania i aktualizacji dokumentów strategicznych o zasięgu lokalnym oraz doświadczenie niezbędne do zarządzania LGD. Szczegółowe informacje nt. wiedzy i doświadczenia pracowników biura LGD znajdują się w załączniku do wniosku o wybór LSR („Procedura zatrudnienia, opis stanowisk, wymagań kwalifikacyjnych pracowników oraz wysokości wynagrodzeń i zasad finansowania podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników Biura Stowarzyszenia LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich.”).

Stanowisko	Doświadczenie zawodowe	Kwalifikacje
Koordynator ds. biura i informacji	Doświadczenie w zakresie realizacji projektów na terenach wiejskich (wnioski o dofinansowanie, wnioski o płatność itd.); Staż pracy minimum 3 lata lub doświadczenie w LGD (staż, przygotowanie zawodowe, wolontariat); Doświadczenie w pracy w organizacjach pozarządowych;	Wykształcenie wyższe; Szkolenia z zakresu rozliczania, monitoringu i ewaluacji projektów współfinansowanych ze środków UE
Specjalista ds. kadrowo - księgowych	Staż pracy minimum 3 lata lub doświadczenie w LGD (staż, przygotowanie zawodowe, wolontariat); Znajomość specyfiki finansowego wdrażania programów UE. Umiejętność śledzenia zmian w przepisach.	Wykształcenie wyższe w zakresie finansów/rachunkowości; Szkolenia z zakresu rozliczania, monitoringu i ewaluacji projektów współfinansowanych ze środków UE
Specjalista ds. rozliczeń i projektów	Staż pracy minimum 3 lata lub doświadczenie w LGD (staż, przygotowanie zawodowe, wolontariat); Doświadczenie w zakresie realizacji projektów na terenach wiejskich (wnioski o dofinansowanie, wnioski o płatność itd.); Doświadczenie w pracy w strukturach NGO (praca, staż, przygotowanie zawodowe, wolontariat).	Wykształcenie wyższe; szkolenia z zakresu rozliczania, monitoringu i ewaluacji projektów współfinansowanych ze środków UE
Specjalista ds. administracji i promocji	Doświadczenie w pracy w strukturach NGO (praca, staż, przygotowanie zawodowe, wolontariat); Doświadczenie w zakresie realizacji projektów na terenach wiejskich (wnioski o dofinansowanie, wnioski o płatność itd.)	Wykształcenie minimum średnie; szkolenia z zakresu projektów współfinansowanych ze środków UE

Doświadczenie członków LGD w realizacji operacji w ramach LSR

Dużą część członków LGD posiada doświadczenie w zakresie realizacji operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Były to operacje o charakterze inwestycyjnym, aktywizacyjnym, edukacyjnym, kulturowym, promocyjnym i rozwoju mikroprzedsiębiorczości. Przykłady projektów realizowanych przez członków Stowarzyszenia LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich w ramach LSR:

Lp.	Imię i nazwisko/Nazwa członka	Źródło finansowania	Działanie	Nazwa zrealizowanego projektu
1	Powiat Trzebnicki	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- IV Powiatowe Dni Kultury Regionalnej -Pod Trzema Wieżami - Ginące zawody I, II, III – Dziedzictwo Kulturowe Krainy Wzgórz Trzebnickich. Edukacja kulturalna dzieci i młodzieży - VI Powiatowe Dni Kultury - Truskawkowy Pęgów 2013 - VII Powiatowe Dni Kultury Regionalnej w Szymanowie - Powiatowe Dni Kultury Regionalnej - Rycerze i Cystersi w Krainie Wzgórz Trzebnickich
2	Gmina Oborniki Śląskie	PROW 2007-2013	Odnowa i Rozwój Wsi	- Rewitalizacja zabytkowego centrum wsi Uraz – Plac Wolności” - Remont świetlicy w Jarach na Centrum Ekologiczno-Informacyjne - Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w Gminie Oborniki Śląskie - Aktywne wsie w Gminie Oborniki Śląskie
			Małe Projekty	- Dni Obornik Śląskich 2011 - Smak Regionalny i Tradycyjny - Zagospodarowanie turystyczne parku przy ul. Trzebnickiej w Obornikach Śląskich - Zagospodarowanie turystyczne parku przy ul. Lipowej w Obornikach Śląskich - Stworzenie zakątka aktywnego wypoczynku w Obornikach Śląskich - Dni Obornik Śląskich 2014 - Europa spotyka się w Obornikach- "Dni Obornik Śląskich".
3	Gmina Prusice	PROW 2007-2013	Odnowa i Rozwój Wsi	- Odnowienie Chodnika we wsi Budzicz - „Przebudowa i remont świetlicy wiejskiej oraz zagospodarowanie terenu usług sportu i rekreacji w Ligocie Strupińskiej” - Przebudowa wieży dachowej, pokrycia dachowego i remont elewacji oraz wykonanie instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej w oparciu o pompę ciepła w budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Krościna Wielka - Budowa placu zabaw w Skokowej
			Małe Projekty	- Rewitalizacja Parku Bażanta w Jagoszycach poprzez utworzenie ścieżki edukacyjnej oraz miejsca biwakowego - Wsparcie aktywności społeczności lokalnej poprzez nowoczesne wyposażenie 11 świetlic wiejskich w Gminie Prusice. - Zakup strojów ludowych i sprzętu muzycznego dla zespołu ludowego "Strupinianie" - Wyposażenie 4 świetlic wiejskich i remizy strażackiej celem pobudzenia aktywności społeczności lokalnej w Gminie Prusice - Utworzenie interdyscyplinarnej platformy promocyjno-informacyjnej Gminy Prusice w postaci Multimedialnego Przewodnika, jako wzrost pozycji LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich. - Zakup strojów góralskich dla zespołu ludowego z Krościny Wielkiej o nazwie "Górale z Pienin".
4	Gmina Trzebnica	PROW 2007-2013	Odnowa i Rozwój Wsi	- „Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich Gminy Trzebnica poprzez budowę placów zabaw i boiska wielofunkcyjnego - Budowa placów zabaw w Skarszynie, Marcinowie i Świątnikach, Gmina Trzebnica

				- Budowa boiska wielofunkcyjnego w Brzykowie
			Małe Projekty	- "I Festiwal Balonów w Trzebnicy" - Zagospodarowanie przestrzeni publicznej we wsi Biedaszków Wielki w celu rozwoju oferty rekreacyjnej. - Plac zabaw w Księginicach - Budowa placu zabaw jako miejsca czynnej rekreacji w Nowym Dworze - Budowa placu zabaw w miejscowości Taczów Wielki - Rodzinny Przewodnik Turystyczny po Gminie Trzebnica.
5	Gmina Wisznia Mała	PROW 2007-2013	Odnowa i Rozwój Wsi	- Budowa świetlicy wiejskiej w Mienicach, gmina Wisznia Mała - Wzrost jakości życia oraz poprawa atrakcyjności obszarów wiejskich poprzez budowę chodnika w miejscowości Wisznia Mała
			Małe Projekty	- Stworzenie możliwości rozwoju społeczno- kulturowego mieszkańców wsi poprzez zagospodarowanie przestrzeni użyteczności publicznej w Krzyżanowicach - Wsparcie aktywności społeczności lokalnej poprzez nowoczesne wyposażenie świetlic wiejskich w Gminie Wisznia Mała - Wyposażenie świetlic wiejskich celem pobudzenia aktywności społeczności lokalnej w Gminie Wisznia Mała - Wsparcie aktywności mieszkańców Gminy Wisznia Mała poprzez modernizację świetlicy wiejskiej w Ligocie Pięknej - Zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego poprzez prace konserwatorsko - restauratorskie w zabytkowym Pałacu w Wiszni Małej - „Wyposażenie świetlicy wiejskiej w Mienicach celem pobudzenia aktywności społeczności lokalnej w Gminie Wisznia Mała” - Wzrost jakości życia oraz aktywizacja mieszkańców Gminy Wisznia Mała poprzez zakup trybun sportowych do miejscowości: Szymanów, Krzyżanowice i Szewce - „Wyposażenie świetlicy wiejskiej w Ligocie Pięknej celem pobudzenia aktywności społeczności lokalnej w Gminie Wisznia Mała” - Wsparcie działalności artystycznej zespołu dziecięcego Promyczki z Ozorowic"
6	Gmina Zawonia	PROW 2007-2013	Odnowa i Rozwój Wsi	- Budowa świetlicy wiejskiej w Czachowie - Budowa świetlicy wiejskich w Trzęsowicach - Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich dzięki modernizacji ciągu pieszego w miejscowości Zawonia oraz Tarnowiec. - Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich dzięki modernizacji ciągu pieszego w miejscowości Czeszów Gmina Zawonia.
			Małe Projekty	- Wyposażenie świetlicy wiejskiej w Sędzicach - Wykonanie placu zabaw dla dzieci z sołectw Skotniki i Radłów. - Wykonanie placu zabaw dla dzieci i młodzieży z sołectw Czeszów i Niedary - Organizacja imprezy rekreacyjno - sportowej „Pierwszy i Drugi Międzynarodowy Wyścig Kolarski ze startu wspólnego o puchar Prezesa LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich w kategorii kobiety (elita) oraz o puchar Marszałka Województwa Dolnośląskiego w kategorii mężczyzn (elita) - Zawonia 31 sierpnia 2013 r.” - Wykonanie placu zabaw dla dzieci z sołectw Budczyce, Sędzice i Tarnowiec.

7	Stowarzyszenie Rozwoju Pęgowa	PROW 2007-2013	Odnowa i Rozwój Wsi	- Zielone Skwery w Krainie Wzgórz Trzebnickich
			Małe Projekty	- TRUSKAWKOWY PĘGÓW W KRAINIE WZGÓRZ TRZEBNICKICH - Plenery kultury w Krainie Wzgórz Trzebnickich - Truskawkowe szaleństwo w Krainie Wzgórz Trzebnickich - Truskawkowy Pęgów w Krainie Wzgórz Trzebnickich 2013
8	Stowarzyszenie Wiejskie Okolice	PROW 2007-2013		
			Małe Projekty	- Zagospodarowanie turystyczne skweru w miejscowości Osola - Sport i rekreacja - zakątek aktywnego wypoczynku - siłownia zewnętrzna
9	Stowarzyszenie Zielone Jary	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Doposażenie Centrum Informacyjno - Ekologicznego w Jarach
10	Stowarzyszenie Koniczyna	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Centrum Smaku i Tradycji w Morzęcinie Małym
11	Stowarzyszenie Lipówka	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Centrum Sportowo – Edukacyjno - Rekreacyjne
12	Stowarzyszenie Rościszewice Leśna Oaza	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Rościszewice - Remont połączony z modernizacją świetlicy wiejskiej w Rościszewicach.
13	Stowarzyszenie Aktywni Brzyków	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Utworzenie ludowego zespołu śpiewaczego Brzykowianie
14	Stowarzyszenie Przyjaciół Kuraszkowa "Lipowa Dolina"	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Kuraszkowskie Smaki w Kocich Górach - Reaktywacja działalności kina w Obornikach Śląskich
15	Stowarzyszenie św. Magdaleny	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- TEATR ZA JEDEN UŚMIECH - ŚWIĘTO CZEKOLADY - Wyrównywanie szans uczestnictwa w kulturze i edukacji kulturalnej mieszkańców małych środowisk wiejskich.
16	Towarzystwo Miłośników Ziemi Trzebnickiej	PROW 2007-2013	Małe Projekty	Ocalić od zapomnienia - Pomnik Pionierów Ziemi Trzebnickiej
17	Trzebnickie Centrum Kultury i Sportu	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Komorówko - XXXIV Trzebnickie Święto Sądów
18	Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka w Zawoni	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Wyposażenie świetlic wiejskich w Czachowie i Trzęsowicach - Zakup strojów ludowych dla zespołu „AleBabki” z Czeszowa
19	GMINNY OŚRODEK KULTURY i SPORTU w Prusicach	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- I ,II ,III DNI PRUSIC W MIEŚCIE TRZECHE WIEŻ - VIII Ogólnopolski Przegląd Pieśni Sakralnej Vox Domini - Jarmark Bożonarodzeniowy w Prusicach - IV Ogólnopolski Przegląd Pieśni Sakralnej "VOX DOMINI"
20	Obornicki Ośrodek Kultury	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- XVI-te spotkania z muzyką i poezją. - Dni Obornik Śląskich 2012 - XVII-te Spotkania z Muzyką i Poezją oraz XIX-ty Międzynarodowy Festiwal Muzyki Kameralnej i Organowej - XVIII-te Ogólnopolskie Spotkania z Muzyką i Poezją oraz XX-ty Międzynarodowy Festiwal Muzyki Kameralnej i

				Organowej - XVIII-te Otwarte Drzwi Galerii Obornickiego Ośrodka Kultury
21	Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Piknik pod Wiszniakiem - Wiszniowy maraton z kijkami w klimacie Country - PIKNIK ROCKOWY POD WISZNIAKIEM - Dopuszczenie i podniesienie poziomu artystycznego zespołów działających przy OKSiR Wisznia Mała - PIKNIK POP WISZNIAKIEM

Doświadczenie LGD

Na realizację działań w ramach LSR Stowarzyszenie dysponowało kwotą 7 230 860,00 zł. W związku ze złożonym wnioskiem w konkursie o wybór LGD do realizacji LSR w zakresie funkcjonowania, LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich otrzymało dodatkowe środki na realizację LSR w wysokości 1 382 188,16 zł.

Efektami realizowanych dzięki tym środkom działań są na pewno: powstanie Wsi Tematycznych, wzrost zainteresowania mieszkańców Dolnego Śląska ofertą wsi, znaczący wzrost liczby lokalnej infrastruktury społecznej, sportowej i rekreacyjnej, integracja gmin i mieszkańców obszaru wokół wspólnych celów, a także doświadczenia i działalność LGD stanowiąca dobry przykład i wzór do naśladowania przez inne podmioty i organizacje z obszaru.

Zbudowany w ten sposób potencjał wykorzystywany będzie do dalszego rozwoju oferty turystycznej i Wsi Tematycznych z obszaru, aktywizowania grup defaworyzowanych, podnoszenia kompetencji organizacji pozarządowych oraz aktywizacji i integracji społeczności lokalnej.

3.2 Reprezentatywność LGD

Stowarzyszenie LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich działa na podstawie Statutu. Procedura naboru i rezygnacji członków określona jest w Statucie, który stanowi załącznik do wniosku o wybór LSR. Struktura Członków LGD według sektorów zawiera się w poniższej tabeli i wykresie.

Struktura Członków LGD według sektorów:

Lp.	Sektor	Liczba członków
1	Publiczny	6
2	Społeczny	28
3	Gospodarczy	11
4	Mieszkaniec	41
	RAZEM	86

Tabela i wykres pokazują, że sektor mieszkańców przeważa nad pozostałymi sektorami w Stowarzyszeniu LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich. Członkami LGD są przedstawiciele instytucji publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców. Spośród członków Stowarzyszenia przedstawiciele każdego sektora działają na rzecz wsparcia rozwoju obszaru LGD i rozwoju turystyki. Zasady i sposób rozszerzania składu Stowarzyszenia LGD KWT są

zawarte w Statucie Stowarzyszenia w rozdziale III, zgodnie, z którym nabywanie i utrata członkostwa następuje w drodze uchwały Walnego Zebrania Członków.

W skład LGD wchodzi również przedstawiciele grup defaworyzowanych. Udział przedstawicieli grup defaworyzowanych w składzie LGD jest o tyle istotny, że w najbliższych latach LGD wdrażać będzie instrument RLKS, który w ramach PROWu związany jest z realizacją celu szczegółowego 6B Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) realizuje „wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich” w ramach priorytetu 6 „wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich” poprzez wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (LSR).

3.3 Poziom decyzyjny – rada

Zgodnie z zapisami Statutu LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich organ decyzyjny w Stowarzyszeniu stanowi Rada, która składa się z nie więcej niż 15 osób, wybieranych przez Walne Zebranie Członków na okres 4 lat. Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach przyjętej przez Stowarzyszenie Lokalnej Strategii Rozwoju oraz ustalenie kwoty wsparcia. Rada posiada w swoim składzie reprezentantów sektora publicznego, społecznego i gospodarczego, przy czym każda z tych osób jest również mieszkańcem obszaru LGD. Szczegółowe kwestie dotyczące funkcjonowania organu decyzyjnego zawarte są w Regulaminie Organizacyjnym Rady Programowej, który podobnie jak skład osobowy Rady, zawarty jest w załączniku do wniosku o wybór LSR.

Stowarzyszenie opracowało także plan szkoleń dla członków Rady w celu zapewnienia, że członkowie Rady Stowarzyszenia LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich to osoby o odpowiednich umiejętnościach praktycznych i przygotowaniu merytorycznym. Plan szkoleń stanowi załącznik do wniosku o wybór LSR.

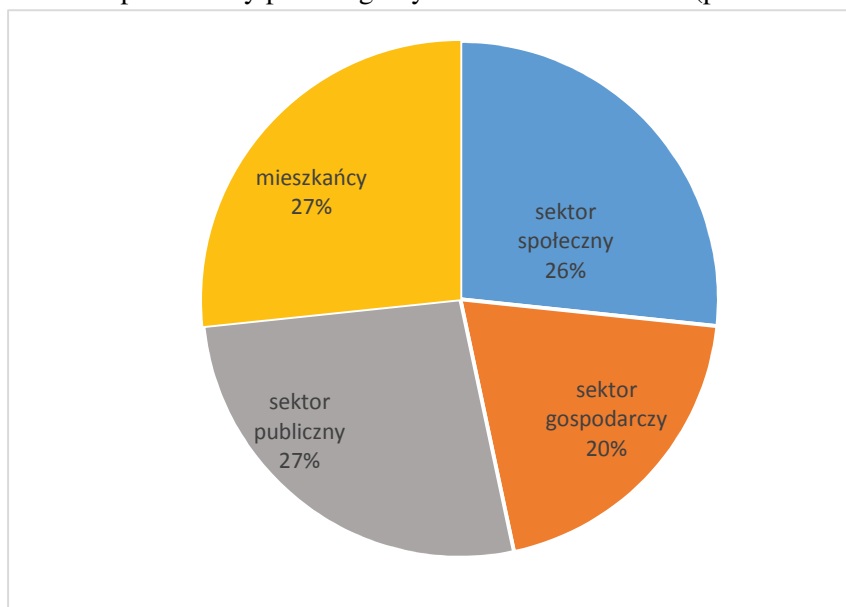
Tabela – Skład Rady Stowarzyszenia LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich

L p .	Sektor	Gmina	Imię i nazwisko	Opis doświadczenia
Sektor społeczny				
1	Społeczny Fundacja „Krzyżanowice Plus”	Wisznia Mała	Józefa Beblińska	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania – rola i zadania Członków Rady w realizacji LSR w ramach PROW 2014 – 2020 - członek Rady w okresie programowania 2007-2013 - praca z projektami PROW, UMWD
2	Społeczny Stowarzyszenie Rozwoju Pęgowa	Oborniki Śląskie	Maciej Borowski	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania – rola i zadania Członków Rady w realizacji LSR w ramach PROW 2014 – 2020 - realizacja projektów z PROW 2007-2013 (święto truskawki 2011, 2012, 2013, 2014, zielone skwery w Pęgowie - doświadczenie z realizacji projektów POKL, UMWD
3	Społeczny Fundacja Wspierania Dziedzictwa Kulturowego „Żarna”	Trzebnica	Ewelina Gryniuk	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania – rola i zadania Członków Rady w realizacji LSR w ramach PROW 2014 – 2020 - realizacja projektów (podmuchy historii, kuźnia talentów, pociąg do książek)
4	Społeczny Stowarzyszenie Skokowiak	Prusice	Emilia Bandrowicz	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania – rola i zadania Członków Rady w realizacji LSR w ramach PROW 2014 – 2020 - członek Rady w okresie programowania 2007-2013 - certyfikat z metodyki zarządzania projektami PRINCE2 Foundation - koordynator projektu Konno Obszarami Natury przez wzgórze i doliny z PROW 2007-2013
Mieszkańcy				

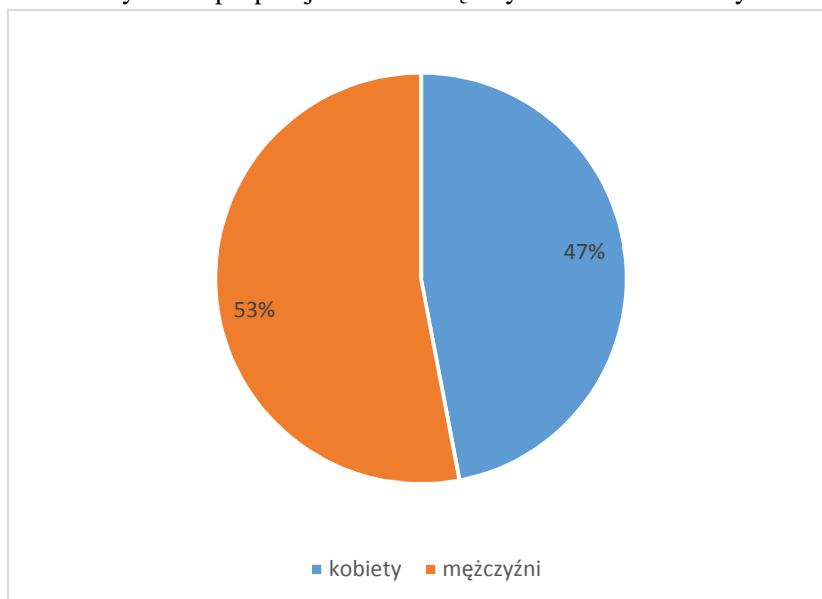
1	Mieszkaniec	Prusice	Dorota Leń	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania – rola i zadania Członków Rady w realizacji LSR w ramach PROW 2014 – 2020 - planowanie działań, tworzenie ofert na otwarte konkursy ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych - komunikacja w społeczności lokalnej - szkolenie dla beneficjentów RPO WD z zakresu sporządzania WoP - szkolenie dla beneficjentów RPO WD z zakresu przygotowywania wniosku o dofinansowanie w projektach współfinansowanych w ramach priorytetu 6 RPO WD - szkolenie dla beneficjentów RPO WD z zakresu zasad realizacji projektów objętych pomocą publiczną w ramach RPO WD
2	Mieszkaniec	Oborniki Śląskie	Adam Stocki	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania – rola i zadania Członków Rady w realizacji LSR w ramach PROW 2014 – 2020 - członek Rady w okresie programowania 2007-2013 - ekspert z listy Ministra Rozwoju Regionalnego do oceny projektów finansowanych ze środków UE w zakresie POKL
3	Mieszkaniec	Wisznia Mała	Renata Adamus	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania – rola i zadania Członków Rady w realizacji LSR w ramach PROW 2014 – 2020 - członek Rady w okresie programowania 2007-2013 - kurs specjalisty ds. projektów/programów unijnych
4	Mieszkaniec	Zawonia	Bożena Cieleń	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania – rola i zadania Członków Rady w realizacji LSR w ramach PROW 2014 – 2020 - Członek Rady w okresie programowania 2007 – 2013, - realizacja projektów z PROW 2007-2013
Sektor publiczny				
1	Publiczny Gmina Wisznia Mała	Wisznia Mała	Jakub Bronowicki	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania – rola i zadania Członków Rady w realizacji LSR w ramach PROW 2014 – 2020 - Członek Rady w okresie programowania 2007 – 2013, - Wójt Gminy Wisznia Mała
2	Publiczny Gmina Zawonia	Zawonia	Agnieszka Wersta	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania – rola i zadania Członków Rady w realizacji LSR w ramach PROW 2014 – 2020 - Wójt Gminy Zawonia - realizacja projektów z PROW i POKL
3	Publiczny Gmina Oborniki Śląskie	Oborniki Śląskie	Arkadiusz Poprawa	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania – rola i zadania Członków Rady w realizacji LSR w ramach PROW 2014 – 2020 - Burmistrz Miasta i Gminy Oborniki Śląskie - realizacja projektów z PROW, POKL oraz RPO

4	Publiczny Gmina Trzebnica	Trzebnica	Marek Długozima	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania – rola i zadania Członków Rady w realizacji LSR w ramach PROW 2014 – 2020 - Burmistrz Miasta i Gminy Trzebnica - realizacja projektów z PROW, POKL oraz RPO
Sektor gospodarczy				
1	Gospodarczy PRPHU „Pierwosów” sp. z o.o.	Wisznia Mała	Konrad Buczek	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania – rola i zadania Członków Rady w realizacji LSR w ramach PROW 2014 – 2020 - Przewodniczący Rady w okresie programowania 2007 – 2013, - realizacja projektów PROW, RPO, POKL
2	Gospodarczy ERKOM Bartosz Ryszkowski	Wisznia Mała	Bartosz Ryszkowski	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania – rola i zadania Członków Rady w realizacji LSR w ramach PROW 2014 – 2020 - realizacja projektów PROW - warsztaty szkoleniowe z zakresu: Komunikacja w społeczności lokalnej; Budowa i funkcjonowanie partnerstw; Planowanie i realizacja projektów społecznych; Zarządzanie projektami społecznymi
3	Gospodarczy Zakład Stolarski Andrzej Jaros	Oborniki Śląskie	Andrzej Jaros	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawy funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania – rola i zadania Członków Rady w realizacji LSR w ramach PROW 2014 – 2020 - Członek Rady w okresie programowania 2007 – 2013,

Wykres – Udział procentowy poszczególnych sektorów w Radzie (procent zaokrąglony)

Wykres – proporcje kobiet i mężczyzn w składzie Rady

Rada posiada w swoim składzie reprezentantów wszystkich 3 sektorów – sektor publiczny stanowi 26,66%, sektor gospodarczy 20%, sektor społeczny 26,66% oraz mieszkańcy 26,66%, z czego 47% to kobiety i 53% mężczyźni. W składzie organu decyzyjnego znajdują się przedsiębiorcy, kobiety, osoba poniżej 35 roku życia.

Stowarzyszenie LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich prowadzi rejestr interesów członków Rady, aby zapewnić wybór operacji bez dominacji jakiegokolwiek grupy interesu i unikania konfliktu interesów. W rejestrze zawarte są informacje o powiązaniach branżowych członków Rady. Rejestr aktualizowany będzie przed każdym posiedzeniem Rady, aby umożliwić identyfikację charakteru powiązań członków organu decyzyjnego z wnioskodawcami/poszczególnymi projektami.

3.4 Zasady funkcjonowania LGD

Władzami Stowarzyszenia LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich są: Walne Zebranie Członków, które jest najwyższą władzą Stowarzyszenia, Zarząd, Rada Programowa oraz Komisja Rewizyjna.

Najważniejszym dokumentem wewnętrznym Stowarzyszenia jest statut, który opisuje zasady działania Stowarzyszenia, opisuje jego członków, a w szczególności zasady nabywania i utraty członkostwa w Stowarzyszeniu oraz w jego organach, opisuje władze Stowarzyszenia oraz kompetencje i zadania poszczególnych organów. Statut mówi również o majątku i kwestiach związanych z rozwiązaniem Stowarzyszenia. Zgodnie z zapisami statutu uchwały władz Stowarzyszenia zapadają zwykłą większością głosów. Podejmowanie uchwał w sprawie zmian Statutu wymaga większości głosów obecnych podczas WZC. Statut wskazuje, że nadzór nad działalnością Stowarzyszenia sprawuje Marszałek Województwa Dolnośląskiego, a organem kompetentnym do uchwalenia LSR oraz jego zmiany i aktualizacji, a także uchwalania i zmiany kryteriów wyboru operacji jest WZC.

Organem odpowiedzialnym za wybór operacji jest Rada, która działa w oparciu o Regulamin Organizacyjny Rady Programowej, który jest przyjmowany i zmieniany uchwałą WZC, podjętą zwykłą większością głosów. Regulamin określa przede wszystkim szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń organu decyzyjnego, sposób informowania członków organu o posiedzeniach, zasady dostarczania dokumentów dotyczących spraw podejmowanych na posiedzeniach, uregulowania dotyczące zachowania bezstronności członków organu decyzyjnego w wyborze operacji (w tym przesłanki wyłączenia z oceny operacji, sposób wyłączenia członka organu z oceny), szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji (ocena wniosków, zasady dokumentowania oceny, wzory dokumentów), zasady protokołowania posiedzeń organu decyzyjnego oraz wynagradzania członków organu decyzyjnego. Stowarzyszenie prowadzi biuro, w którym zatrudnieni są pracownicy. Biuro funkcjonuje w oparciu o Regulamin Pracy Biura, który określa w szczególności zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników, uprawnienia pracowników, opis metody oceny efektywności świadczonego przez pracowników LGD doradztwa. Regulamin przyjmowany jest i zmieniany zwykłą większością głosów przez Zarząd w drodze uchwały.

3.5 Potencjał ludzki LGD a regulaminy organu decyzyjnego/zarządu/biura itd.

Jednym z zadań Stowarzyszenia LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich jest wybór operacji na poziomie lokalnym. W celu zapewnienia zgodności operacji ze Strategią osoby wchodzące w skład organu decyzyjnego posiadają odpowiednią

wiedzę i kwalifikacje. Szczegółowe kwestie w tym zakresie zapisane zostały w Regulaminie Organizacyjnym Rady Programowej. Doświadczenie osób wchodzących w skład Rady zostało opisane w rozdziale 3.3 Poziom decyzyjny – Rada. Niezbędna wiedza członków organu decyzyjnego zostanie zweryfikowana dzięki uczestnictwu w teście w zakresie znajomości PROW 2014 – 2020. Dodatkowo Stowarzyszenie opracowało plan szkoleń dla członków Rady w celu zapewnienia, że członkowie Rady Stowarzyszenia LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich, to osoby o odpowiednich umiejętnościach praktycznych i przygotowaniu merytorycznym.

Osobami zaangażowanymi w pracę na rzecz LGD są również pracownicy biura Stowarzyszenia. Ich działalność opiera się na Regulaminie Pracy Biura. Wszyscy pracownicy biura mają doświadczenie i wiedzę niezbędną do wdrażania i aktualizacji dokumentów strategicznych o zasięgu lokalnym oraz doświadczenie niezbędne do zarządzania LGD, co potwierdzają dokumenty załączone do wniosku o wybór LSR.

Rozdział II Partycypacyjny charakter LSR

Dokument Strategii Rozwoju Lokalnego wypracowany został z wykorzystaniem takich partycypacyjnych metod jak:

- ✓ Badania ankietowe;
- ✓ Spotkania konsultacyjne;
- ✓ Szkolenie w ramach konsultacji przykładowych projektów;
- ✓ Punkty informacyjno – konsultacyjne w gminach podczas imprez lokalnych;

Podczas realizacji działań partycypacyjnych szczególną uwagę zwrócono na udział w budowaniu strategii grup istotnych z punktu widzenia realizacji LSR. W pracę zaangażowano takie grupy jak:

- ✓ Lokalni przedsiębiorcy;
- ✓ Usługodawcy z branży turystycznej;
- ✓ Przedstawiciele instytucji współpracujących, na co dzień z osobami z grup defaworyzowanych – Powiatowy Urząd Pracy oraz Ośrodki Pomocy Społecznej z gmin wchodzących w skład LGD;
- ✓ Liderzy lokalni z poszczególnych gmin (sołtysi, radni, członkowie organizacji pozarządowych, etc.);
- ✓ Przedstawiciele grup defaworyzowanych;
- ✓ Ogół społeczności lokalnej;
- ✓ Członkowie Rady i Zarządu oraz pracownicy biura LGD.

Strategia w całości została wykonana nakładem pracy członków Zarządu oraz pracowników Biura LGD KWT z uwzględnieniem wyników badań własnych i ewaluacji, przy wykorzystaniu ekspertyz i analiz służących przygotowaniu strategii, opracowanych przez podmiot zewnętrzny.

1. Dane z konsultacji społecznych przeprowadzonych na obszarze objętych LSR, które wykorzystane zostały do opracowania LSR.

W okresie przygotowania LSR przeprowadzono szereg działań z zakresu konsultacji społecznych, przy wykorzystaniu partycypacyjnych metod konsultacyjnych oraz dokonano analizy przyjęcia, bądź odrzucenia wniosków z konsultacji. Dzięki tym metodom pozyskano następujące dane, które zostały wykorzystane do opracowania LSR:

- ✓ Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń (analiza SWOT);
- ✓ Kluczowe problemy w rozwoju obszaru;
- ✓ Priorytetowe cele rozwoju;
- ✓ Kluczowe działania przyczyniające się do osiągnięcia celów (wraz ze wskaźnikami);
- ✓ Preferowane kryteria wyboru projektów;
- ✓ Grupy defaworyzowane na lokalnym rynku pracy oraz w życiu społecznym.

2. Partycypacyjne metody konsultacji wykorzystane na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR oraz wyniki przeprowadzonej analizy wniosków z konsultacji

Metoda partycypacji	Wnioski z partycypacji	Kluczowy etap planowania LSR na poziomie którego wykorzystano wnioski	Wyniki analizy wniosków
Ankieta (Analiza potencjału obszaru objętego LSR) Termin realizacji: sierpień - listopad 2015 Liczba uczestników: 42	Ankieta dotyczyła takich zagadnień jak: 1. Oceny jakości działania władz gminy w zakresie ochrony środowiska, dbania o historię i tradycję; 2. Oceny jakości życia na obszarze; 3. Ocena jakości oferty edukacyjnej i zajęć dla osób 50+; 4. Ocena jakości wsparcia przez Gminę przedsiębiorczości; 5. Ocena jakości wsparcia przez Gminę organizacji pozarządowych.	1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR	Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych barier i atutów w analizie SWOT i analizie problemów wskazanych w diagnozie - uwzględnienie wskazanych priorytetów rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji
Ankieta (OSP) Termin realizacji: sierpień = wrzesień 2015 Liczba uczestników: 6	Spotkania poświęcone były takim zagadnieniom, jak: 1. Analiza SWOT; 2. Analiza problemów; 3. Wybór celów i kluczowych kierunków rozwoju; 4. Określenie grup defaworyzowanych i docelowych działań planowanych w LSR	1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR	Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych barier i atutów w analizie SWOT i analizie problemów wskazanych w diagnozie - uwzględnienie wskazanych priorytetów rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji - wybór grup defaworyzowanych i sposobu komunikacji z nimi wykorzystano w planowaniu działań komunikacyjnych przez wskazanie odbiorców i metod komunikacji
Konsultacje ze społecznością lokalną (Spotkanie w każdej z gmin wchodzących w skład LGD –	Spotkania poświęcone były takim zagadnieniom, jak: 1. Analiza SWOT; 2. Analiza problemów; 3. Wybór celów i kluczowych kierunków	1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji	Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych barier i atutów w analizie SWOT i analizie problemów wskazanych w diagnozie

12 spotkań) Termin realizacji: sierpień – listopad 2015 Liczba uczestników: 216	rozwoju 4. Określenie grup defaworyzowanych i docelowych działań planowanych w LSR	i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR	- uwzględnienie wskazanych priorytetów rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji - wybór grup defaworyzowanych i sposobu komunikacji z nimi wykorzystano w planowaniu działań komunikacyjnych przez wskazanie odbiorców i metod komunikacji
Konsultacje społeczne (spotkanie z lokalnymi producentami z terenu LGD KWT) Termin spotkania: wrzesień 2015 Liczba uczestników: 30	Spotkania poświęcone były takim zagadnieniom, jak: 1. Analiza SWOT; 2. Analiza problemów; 3. Wybór celów i kluczowych kierunków rozwoju	1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR	Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych barier i atutów w analizie SWOT i analizie problemów wskazanych w diagnozie - uwzględnienie wskazanych priorytetów rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji
Klaster produktu lokalnego (Dwa spotkania zespołu Klastra ds. produktu lokalnego) Termin realizacji: wrzesień – listopad 2015r. Liczba uczestników: I spotkanie – 55 osób II spotkanie – 42 osób	Spotkania poświęcone były takim zagadnieniom, jak: 1. Analiza SWOT; 2. Analiza problemów; 3. Wybór celów i kluczowych kierunków rozwoju	1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR	Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych barier i atutów w analizie SWOT i analizie problemów wskazanych w diagnozie - uwzględnienie wskazanych priorytetów rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji
Punkty informacyjno – konsultacyjne (Punkt informacyjny podczas imprez lokalnych – 7	Dyżury poświęcone były takim zagadnieniom, jak: 1. Możliwość zapoznania się i wniesienia uwag do konsultowanego zakresu LSR 2. Możliwość wypełnienia ankiety	1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji	Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych barier i atutów w analizie SWOT i analizie problemów wskazanych w diagnozie

dyżurów) Termin realizacji: sierpień - październik 2015r. Liczba uczestników: 310	badania opinii mieszkańców 3. Możliwość zgłoszenia propozycji projektów do LSR przez osoby zainteresowane uzyskaniem wsparcia w ramach LSR 2014 - 2020	i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR	- uwzględnienie wskazanych priorytetów rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji
Konsultacje z członkami Stowarzyszenia (dwa spotkania konsultacyjne z władzami oraz 1 Walne Zebranie Członków LGD KWT) Termin realizacji: październik – listopad 2015 Liczba uczestników: I spotkanie: 8 II spotkanie: 13 Walne: 67	Spotkania poświęcone były takim zagadnieniom, jak: 1. Analiza SWOT; 2. Analiza problemów; 3. Wybór celów i kluczowych kierunków rozwoju; 4. Wypracowanie wskaźników dla celów i przedsięwzięć wraz z budżetem 5. Określenie lokalnych kryteriów wyboru operacji 6. Określenie grup defaworyzowanych i docelowych działań planowanych w LSR	1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR	Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych barier i atutów w analizie SWOT i analizie problemów wskazanych w diagnozie - uwzględnienie wskazanych priorytetów rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji - wybór grup defaworyzowanych i sposobu komunikacji z nimi wykorzystano w planowaniu działań komunikacyjnych przez wskazanie odbiorców i metod komunikacji

3. Informacje dotyczące przeprowadzonych konsultacji LSR ze społecznością lokalną.

Poniższa tabela zawiera zestawienie wszystkich spotkań, wywiadów, warsztatów oraz innych wydarzeń, które w całości lub części poświęcone były tworzeniu LSR i konsultacji jej założeń:

Lp.	Działanie konsultacyjne	Data	Liczba uczestników
1	Konsultacje społeczne - gmina Oborniki Śląskie	07.08.2015	37
2	Konsultacje społeczne - gmina Prusice	19.08.2015	20
3	Konsultacje społeczne - gmina Zawonia (Skotniki)	20.08.2015	26
4	Konsultacje społeczne - gmina Oborniki Śląskie	24.08.2015	32
5	Konsultacje społeczne - gmina Wisznia Mała	25.08.2015	20
6	Konsultacje społeczne - gmina Trzebnica	26.08.2015	12
7	Punkt informacyjny/konsultacje/ankiety podczas imprezy lokalnej (dożynki gmina Wisznia Mała)	29.08.2015	ok. 50
8	Spotkanie Klastra produktu lokalnego (organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, lokalni producenci z terenu LGDKWT) - Wilczyn (gmina Oborniki Śląskie)	02.09.2015	55
9	Punkt informacyjny/konsultacje/ankiety podczas imprezy lokalnej (Biesiada w Osoli)	05.09.2015	ok. 30
10	Konsultacje społeczne - gmina Prusice	09.09.2015	15
11	Konsultacje społeczne - gmina Trzebnica	11.09.2015	14
12	Konsultacje społeczne - gmina Wisznia Mała	16.09.2015	23
13	Konsultacje społeczne - gmina Zawonia	18.09.2015	17
14	Punkt informacyjny/konsultacje/ankiety podczas imprezy lokalnej (Święto Sadów w Trzebnicy)	19-20.09.2015	ok. 100
15	Konsultacje społeczne - lokalni producenci z terenu LGDKWT	23.09.2015	30
16	Punkt informacyjny/konsultacje/ankiety podczas imprezy lokalnej (Święto Szarlotki w Pawłowie Trzebnickim - gmina Prusice)	26.09.2015	ok. 30
17	Punkt informacyjny/konsultacje/ankiety podczas imprezy lokalnej (MTB Cross Country w Mienicach - gmina Wisznia Mała)	04.10.2015	ok. 50
18	Konsultacje połączone z wyjazdem na finał konkursu „Piękna Wieś Dolnośląska” - lokalni liderzy/stowarzyszenia	10.10.2015	38
19	Konsultacje - włodarze	13.10.2015	8
20	Konsultacje - włodarze	20.10.2015	13
21	Punkt informacyjny/konsultacje/ankiety podczas imprezy lokalnej (70 - lecie Bagna - gmina Oborniki Śl.)	24.10.2015	ok. 30
22	Konsultacje projektu celów i przedsięwzięć podczas spotkania Klastra lokalnego (organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, lokalni producenci z terenu LGDKWT)	06.11.2015	42
23	Konsultacje przykładowych projektów, celów i projektu budżetu - szkolenie Oborniki Śląskie	27.11.2015	36
24	Punkt informacyjny/konsultacje/ankiety podczas imprezy lokalnej (Przedstawienie "Tuwim i inni w sałatce" w Skotnikach - gmina Zawonia)	10.10.2015	ok. 20
25	Walne Zebranie Członków LGD KWT - sektor publiczny, gospodarczy, społeczny i mieszkańcy	11.12.2015	67

Rozdział III Diagnoza - opis obszaru i ludności

1. Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup.

Na potrzeby niniejszej diagnozy w okresie sierpień – październik br. przeprowadzono na terenie wszystkich gmin obszaru LGD „Kraina Wzgórz Trzebnickich” ankiety badania opinii mieszkańców. Przegląd dostępnych danych pozwoliły wyodrębnić grupy szczególnie defaworyzowane w dostępie do rynku pracy.

Są to następujące grupy:

- ✓ Osoby niepełnosprawne;
- ✓ Osoby z grupy 50+;
- ✓ Osoby długotrwale bezrobotne;

- ✓ Osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych;
- ✓ Kobiety powracające na lokalny rynek pracy;
- ✓ Osoby z grupy 45+ zwolnione przez poprzedniego pracodawcę i poszukujące zatrudnienia;
- ✓ Młodzież po zakończeniu nauki.

Według przedstawicieli Powiatowych Urzędów Pracy oraz Ośrodków Pomocy Społecznej są to grupy, którym najtrudniej znaleźć zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. Często też występuje negatywne sprzężenie czynników charakterystycznych dla kilku ze zidentyfikowanych grup, np. kobiet powyżej 45 lat o niskich kwalifikacjach zawodowych. Jednak, jak przedstawili to podczas wywiadów grupowych przedstawiciele Urzędów Pracy oraz Ośrodków Pomocy Społecznej, motywacja przedstawicieli poszczególnych grup do wejścia na rynek pracy jest zróżnicowana. Największą wykazują kobiety powracające na rynek pracy, osoby 45+ zwolnione przez poprzedniego pracodawcę i poszukujące zatrudnienia oraz młodzież. I to ich szczególnie warto wspierać. **W ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji zaplanowany został system wspierający tworzenia miejsc pracy przez przedstawicieli tych grup lub przez innych przedsiębiorców na rzecz tych grup. W ramach rozwijania przedsiębiorczości na obszarze LGD przewidziano również wspieranie działań ułatwiających przedstawicielom tych grup podjęcie zatrudnienia. Przykładowo wspierany będzie rozwój usług z zakresu usług opiekuńczych nad dziećmi, tak aby ułatwić matkom decyzję o powrocie na rynek pracy.**

W ramach działań związanych z diagnozą partycypacyjną (ankiety, spotkania informacyjne w gminach, spotkania grup roboczych) dokonano identyfikacji grup społecznych, które szczególnie słabo angażują się w aktywność i życie społeczne obszaru, grupy te to:

- ✓ Seniorzy (osoby z grupy 50+);
- ✓ Młodzież (grupa wiekowa od 18 do 25 lat);
- ✓ Osoby niepełnosprawne.

Niski udział przedstawicieli tych grup w życiu społecznym obszaru ma odmienne źródła. Seniorzy wykazują duże zainteresowanie udziałem w życiu społecznym, jednak na przeszkodzie stoją im głównie kwestie związane z niskim dostępem do komunikacji publicznej wewnątrz obszaru i konieczność dojechania do centrum/siedziby gminy czy ośrodka kultury, żeby skorzystać z oferty. W przypadku osób niepełnosprawnych przyczyną są głównie bariery architektoniczne.

Natomiast niski udział w życiu społecznym obszaru młodzieży jest wynikiem braku atrakcyjnej dla niej oferty zajęć czy to w świetlicach wiejskich czy ośrodkach kultury. Oferta tych instytucji skierowana jest głównie do dzieci. Dodatkowym utrudnieniem jest łatwy dostęp młodzieży do narkotyków oraz współczesny model spędzania czasu wolnego czy komunikowania się w świecie wirtualnym, a nie realnym. **W ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji zaplanowany został system wspierający działania na rzecz aktywizacji tych grup. W ramach rozwijania przedsiębiorczości na obszarze LGD przewidziano również wspieranie działań poprawiające sytuację tych grup. Przykładowo wspierany będzie rozwój usług z zakresu usług opiekuńczych dla seniorów, tak, aby ułatwić im kontakt z innymi seniorami i możliwość realizacji wspólnych działań.**

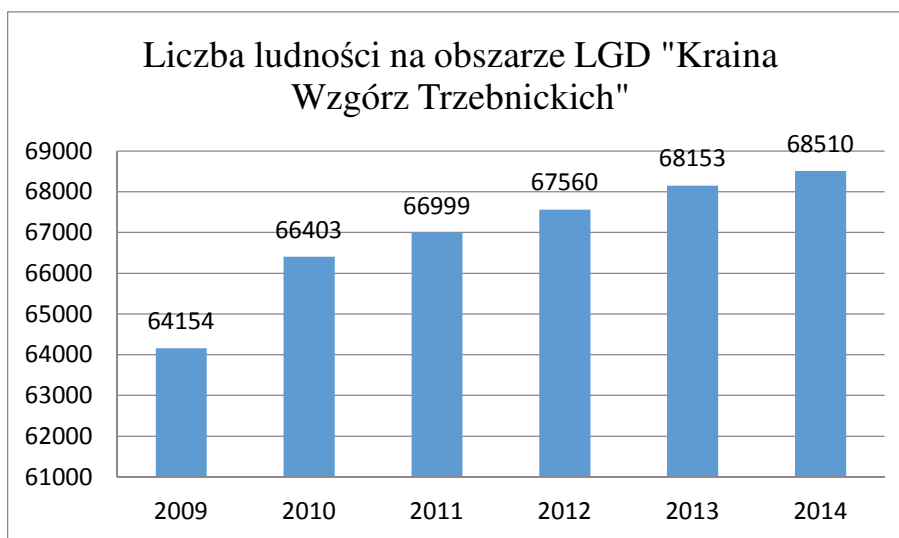
Inną grupą, do której skierowane będą również działania w ramach strategii będzie ogół mieszkańców. Wskazane powyżej problemy istotne z punktu widzenia grup defaworyzowanych często dotyczą również ogółu mieszkańców obszaru – słaby dostęp do komunikacji publicznej wewnątrz obszaru, słaby dostęp do usług medycznych i opiekuńczych, dostęp do oferty kulturalnej głównie w siedzibie ośrodka kultury, słabe wykorzystanie na rzecz aktywności społecznej i kultywowania tradycji świetlic wiejskich czy mała liczba miejsc pracy i niskie zarobki na obszarze to główne problemy obszaru i jego mieszkańców. Zaplanowany obszar interwencji i celów dotyczyć będzie rozwiązywania tych problemów.

Natomiast specyficzną grupą odbiorców działań strategii, głównie z poza obszaru są turyści.

Problemy ich dotyczące to głównie niewystarczający dostęp do oferty noclegowej i gastronomicznej oraz słaby dostęp do oferty o charakterze regionalnym. W ramach wdrażania LSR zaplanowano obszary interwencji w zakresie działań promocyjnych oraz rozwoju oferty turystycznej, w tym miejsc noclegowych i gastronomicznych.

2. Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości (w tym przedsiębiorczości społecznej), branż z potencjałem rozwojowym (informacja o branżach gospodarki mających kluczowe znaczenie dla rozwoju obszaru).

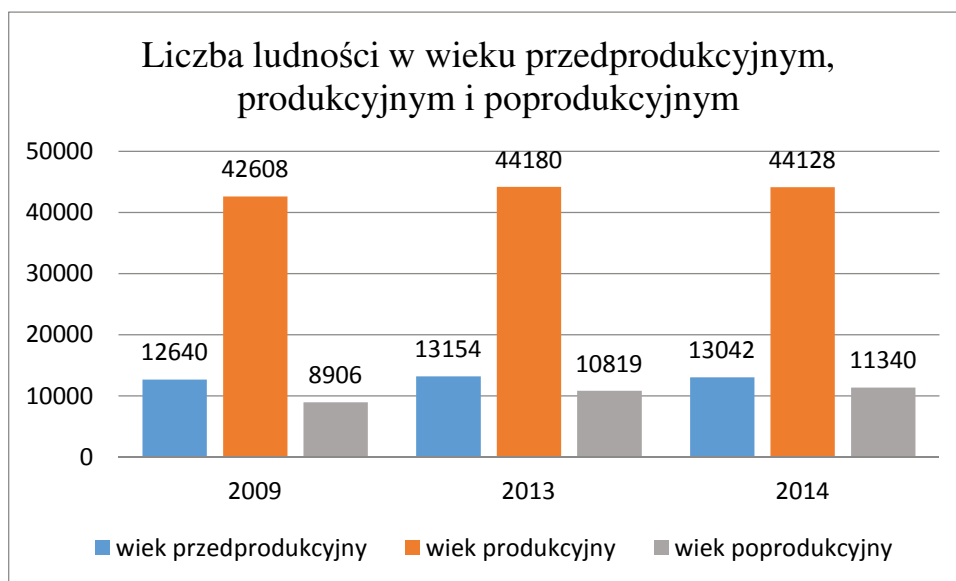
Obszar zamieszkuje 68 153 osób (stan na dzień 31.12.2013, źródło: GUS), co stanowi 2,34% ogółu mieszkańców Dolnego Śląska. Uwzględniając natomiast strukturę płci, region zamieszkuje 34 784 kobiet, co daje 51,04% ogólnej liczby ludności regionu. Analizując zmiany, jakie zaszły w czasie w liczbie mieszkańców na obszarze LGD, przygotowano zestawienie liczby ludności. Dane pochodzą z Banku Danych Lokalnych (BDL GUS) i obejmują okres od 2009 do najbardziej aktualnych danych, dostępnych w Głównym Urzędzie Statystycznym, czyli do roku 2014.

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.XII danego roku)

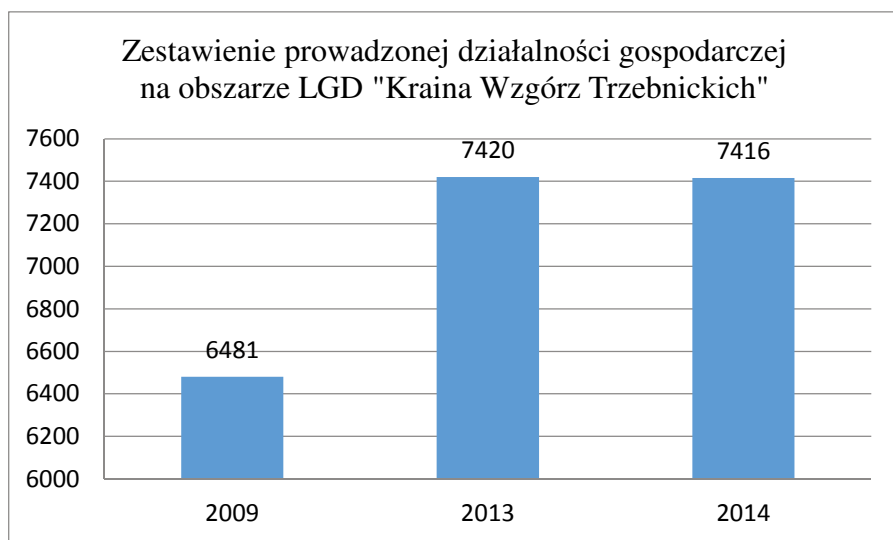
Widać, że w latach 2009 – 2014 liczba ludności wykazywała tendencję wzrostową. Największy wzrost zaobserwowano w gminie Trzebnica, Oborniki Śląskie i Wisznia Mała. W odniesieniu do ogólnej spadkowej tendencji całego Dolnego Śląska systematyczny wzrost liczby mieszkańców obszaru LGD jest dobrym sygnałem. Wynika to z dobrego skomunikowania obszaru z pobliskim Wrocławiem, w związku z czym osoby pracujące we Wrocławiu i chcące wyprowadzić się poza miasto mogą wybrać gminy z terenu LGD do stałego zamieszkania. Dzięki temu jest potencjał do rozwijania usług dla nowych mieszkańców.

Warto przyrzeć się strukturze wiekowej ludności. Dokonując analizy na przestrzeni lat 2009 – 2014 widać względnie stały poziom osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i dostrzegalny wzrost (ponad 27%) osób w wieku poprodukcyjnym.

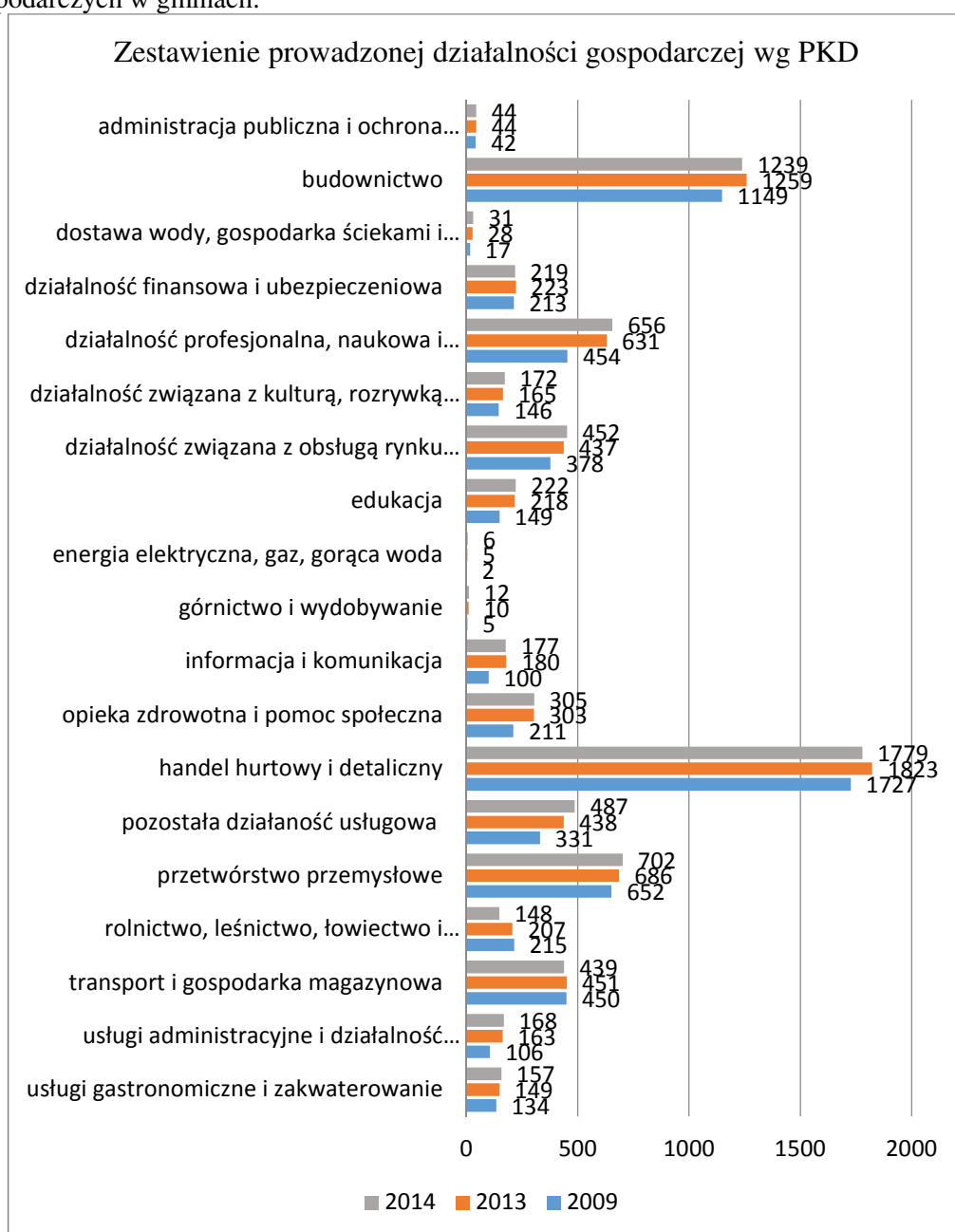
Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.XII danego roku)

Zestawienie prowadzonej działalności gospodarczej, według podstawowej formy prawnej (uwzględniając sektor publiczny i prywatny, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą), pokazuje wzrost na przestrzeni lat 2009 – 2014 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, o 14,43%, co w porównaniu z 10,83% wzrostem na terenie całego Dolnego Śląska i 10,07% na terenie kraju, daje dobry wynik, wskazujący na rozwijający się potencjał przedsiębiorczości mieszkańców i stałe zapotrzebowanie na rozwój usług dla rosnącej liczby mieszkańców.

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.XII danego roku)

Charakterystykę przedsiębiorczości wybranych sektorów wg PKD przedstawiono w zestawieniu prowadzonych działalności gospodarczych w gminach:

W zakresie przedsiębiorczości obszar wykazuje duże zróżnicowanie pod względem poszczególnych branż PKD. Najwięcej podmiotów prowadzi działalność w zakresie handlu hurtowego i detalicznego, budownictwa, przetwórstwa przemysłowego oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej. Najmniej w zakresie energii oraz górnictwa i wydobywania.

Z pośród zarejestrowanych w 2014 r. 7 416 podmiotów gospodarczych 5 603 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Co daje wskaźnik 79 osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten dla Dolnego Śląska wynosi 81 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców. Warto zwrócić uwagę, że wskaźniki dla kraju i Dolnego Śląska obejmują również osoby zamieszkujące w miastach. Mimo tego należy wartość dla obszarów wiejskich LGD uznać za niewysoką. W zakresie przedsiębiorczości obszar wykazuje zatem duże zróżnicowanie pod względem poszczególnych branż PKD.

Jako branże gospodarki, mające kluczowe znaczenie dla rozwoju obszaru wskazane zostały branże:

- ✓ Usługi dla ludności – w zakresie usług opiekuńczych dla osób starszych;
- ✓ Usługi dla ludności – w zakresie opieki nad dziećmi w wieku żłobkowym i przedszkolnym;
- ✓ Usługi dla ludności – w zakresie usług transportowych (komunikacji publicznej) wewnątrz obszaru;
- ✓ Usługi dla ludności – w zakresie podstawowych i specjalistycznych usług medycznych;
- ✓ Usługi dla ludności – w zakresie bezpośredniej sprzedaży lokalnych produktów i usług;
- ✓ Usługi dla ludności – w zakresie nauki języka obcego.

3. Opis rynku pracy (poziom zatrudnienia i stopa bezrobocia – liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym, charakterystyka grup pozostających poza rynkiem pracy).

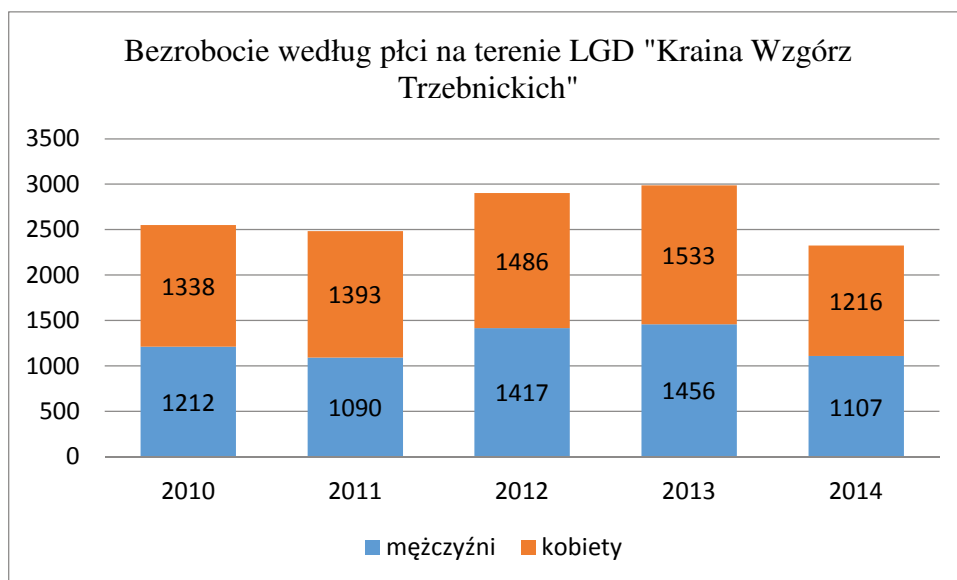
Bezrobocie na obszarze LGD stanowi zróżnicowany problem. Ze względu na fakt, że dostępne dane w Głównym Urzędzie Statystycznym obejmują wartość stopy bezrobocia na poziomie powiatów, a obszar LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich obejmuje 5 gmin z powiatu trzebnickiego, możemy porównać te dane zbiorczo. Powiat trzebnicki charakteryzuje się nieznacznie wyższą wartością stopy bezrobocia od średniej wojewódzkiej.

Stopa bezrobocia (wartość %)					
Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat trzebnicki	13,6	12,6	14,5	14,4	10,9
Dolny Śląsk	13,1	12,4	13,5	13,1	10,4
Polska	12,4	12,5	13,4	13,4	11,4

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.XII danego roku)

Zauważmy, że stopa bezrobocia spadła na przestrzeni lat 2010 – 2014 o niecałe 3%. Dobrą informacją jest fakt, że przy względnie stałej liczbie osób w wieku produkcyjnym (wzrost o 3,57%) realna liczba bezrobotnych na przestrzeni rozpatrywanych lat zmalała o ponad 8,9% z 2550 osób do 2323 osób.

Widać jednak dużą różnicę w zestawieniu zawierającym strukturę bezrobotnych wg płci. U kobiet w 2014 r. poziom bezrobocia był wyższy niż u mężczyzn, stanowiły one 52,35% całościowej liczby bezrobotnych. Dobrym sygnałem jest jednak spostrzeżenie, że wartość bezrobocia u kobiet zmalała o większą wartość niż u mężczyzn (9,12% u kobiet, 8,67% u mężczyzn) w porównaniu z rokiem 2010.

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.XII danego roku)

Warto w tym miejscu przyjrzeć się również, jaki udział bezrobotnych jest wśród osób w wieku produkcyjnym (18 – 65 lat wśród mężczyzn, 18 – 60 lat wśród kobiet). W roku 2014 dla obszaru LGD wynosił on 5,3%, co na tle całego Dolnego Śląska, gdzie współczynnik ten wyniósł 6,6%, jest dobrym sygnałem.

Udział bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (wartość %)					
Gmina	2010	2011	2012	2013	2014
Oborniki Śląskie	5,1	4,8	5,9	6,3	5
Prusice	6,5	5,9	7,5	8,2	6,3
Trzebnica	6	6,4	7	6,9	5,5
Wisznia Mała	5,1	4,4	5,2	5,4	4,1
Zawonia	7,7	7,1	7,9	7,8	5,6
Średnia:	6,08	5,72	6,7	6,92	5,3

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.XII danego roku)

W Gminie Trzebnica udział bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w 2014 roku spadł do 5,5 %, natomiast cztery wcześniejsze lata utrzymywał się na poziomie powyżej 6%. Najniższy poziom bezrobocia w 2014 roku uzyskano w Gminie Wisznia Mała o wartości 4,1% i w ciągu ostatnim pięcioleciu nie przekroczył 6,0 %. W Gminie Prusice udział bezrobotnych wahał się przez ostatnie kilka lat od największego poziomu w 2013 r. (8,29%) do najniższego w 2011 r. (5,9%) .W gminie Zawonia w przedziale lat 2010 - 2014 wskaźnik nie przekroczył wartości 8 %, w 2014 r. spadł do 5,6 %, gmina ta wskazuje najwyższy udział bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym. W Gminie Oborniki Śląskie zauważa się spadek udziału bezrobotnych do 5%.

Przegląd dostępnych danych pozwoliły wyodrębnić grupy **pozostające poza lokalnym rynkiem pracy**.

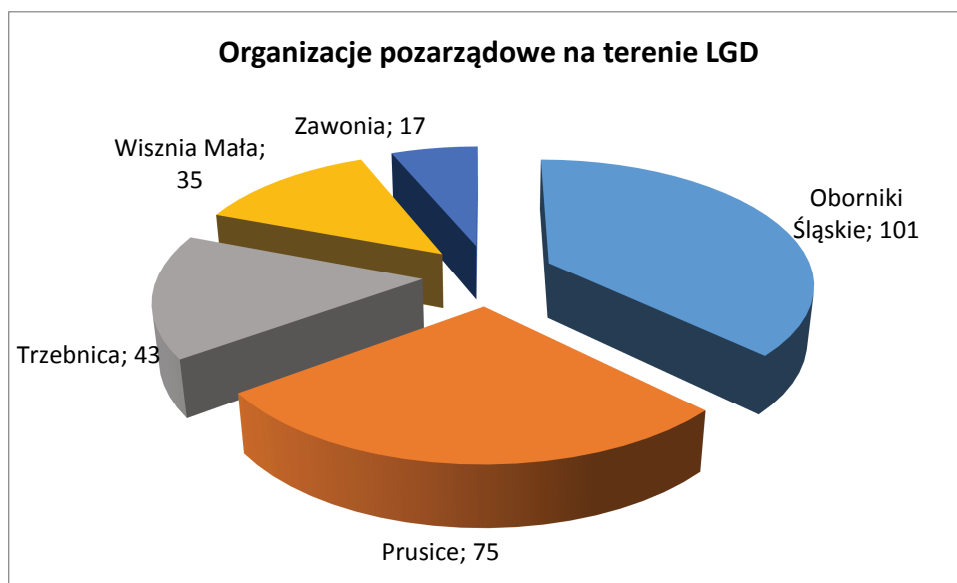
Są to następujące grupy:

- ✓ Osoby niepełnosprawne;
- ✓ Osoby z grupy 50+;
- ✓ Osoby długotrwale bezrobotne;
- ✓ Osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych;
- ✓ Kobiety powracające na lokalny rynek pracy;
- ✓ Osoby z grupy 45+ zwolnione przez poprzedniego pracodawcę i poszukujące zatrudnienia;
- ✓ Młodzież po zakończeniu nauki.

Według przedstawicieli Powiatowych Urzędów Pracy oraz Ośrodków Pomocy Społecznej są to grupy, którym najtrudniej znaleźć zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. Często też występuje negatywne sprzężenie czynników charakterystycznych dla kilku ze zidentyfikowanych grup, np. kobiet powyżej 45 lat o niskich kwalifikacjach zawodowych. Jednak, jak przedstawili to podczas wywiadów grupowych przedstawiciele Urzędów Pracy oraz Ośrodków Pomocy Społecznej, motywacja przedstawicieli poszczególnych grup do wejścia na rynek pracy jest zróżnicowana. Największą wykazują kobiety powracające na rynek pracy, osoby 45+ zwolnione przez poprzedniego pracodawcę i poszukujące zatrudnienia oraz młodzież. I to ich szczególnie warto wspierać.

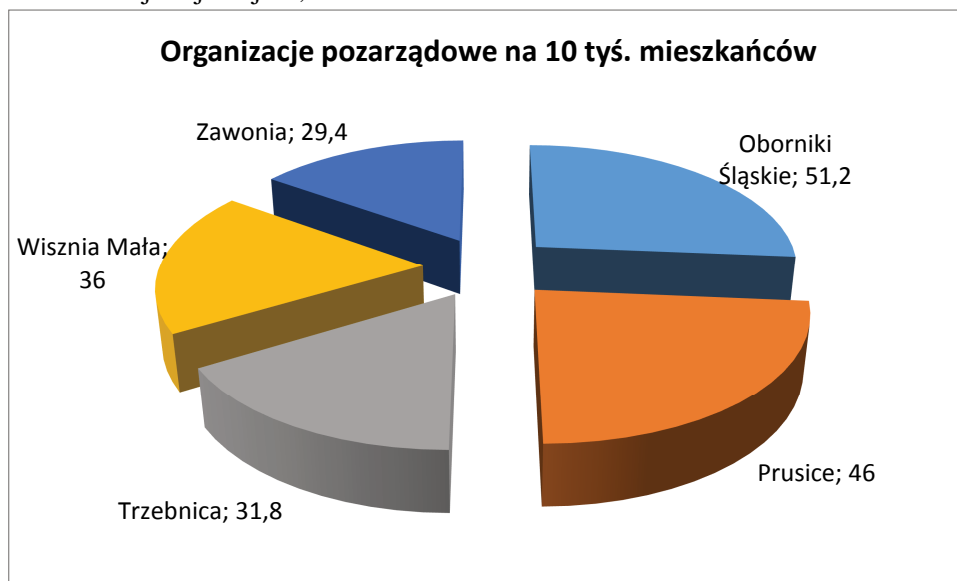
4. Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Na terenie diagnozowanych gmin działa zróżnicowana ilość organizacji pozarządowych. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2013 roku na obszarze LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich zarejestrowanych było 271 organizacji pozarządowych, co w porównaniu z rokiem 2009, gdzie ilość ta wynosiła 193, dało wzrost o ponad 40,41%. Najwięcej organizacji funkcjonowało na terenie gminy Oborniki Śląskie, stanowiąc 37,27% wszystkich organizacji pozarządowych obszaru.

Opracowanie własne na podstawie danych z www.mojapolis.pl (stan na dzień 31.XII.2013)

Dodatkowo zwróćmy uwagę na relację ilości organizacji na 10 tys. mieszkańców. W tym zestawieniu również widać, że liderem jest gmina Oborniki Śląskie. Średnia dla całego obszaru wynosi 38,88 co jest wartością wyższą od średniej dolnośląskiej 34,8 oraz średniej krajowej 32,8.

Opracowanie własne na podstawie danych z www.mojapolis.pl (stan na dzień 31.XII.2013)

Na podstawie przeprowadzonych ankiet wśród mieszkańców wszystkich gmin LGD „Kraina Wzgórz Trzebnickich” zdiagnozowano stopień zadowolenia wsparcia organizacji pozarządowych przez Gminę. 28% ankietowanych określiło te wsparcie, jako bardzo zadowalające, 20% i 32% jako zadowalające i w połowie zadowalające, natomiast niekorzystnie oceniono te wsparcie przez 5% ankietowanych i bardzo niekorzystnie przez 15%. Dodatkowo ankietowani wskazali na możliwość poprawy tej sytuacji poprzez opracowanie lub poprawienie planu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz zwiększenie puli środków, jakie gmina może przeznaczyć dla organizacji pozarządowych.

Specyfiką aktywności działań społecznych dla regionu jest dynamiczny rozwój innowacyjnej metody aktywizacji i integracji mieszkańców w postaci wiosek tematycznych. Wioski Tematyczne Wzgórz Trzebnickich to sieć miejscowości w Gminach: Oborniki Śląskie, Prusice, Trzebnica, Wisznia Mała i Zawonia, na terenie których zorganizowane grupy szkolne, rodziny z dziećmi, indywidualni mieszkańcy oraz turyści mogą spędzić w atrakcyjny sposób czas wolny. Tak stworzona oferta poprzez zabawę i naukę, prezentuje nie tylko zasobność lokalnych atrakcji Krainy Wzgórz Trzebnickich, ale również integruje i angażuje mieszkańców. Dodatkowo można zauważyć, że część wiosek tematycznych koordynowanych jest przez organizacje pozarządowe.

5. Wskazanie problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk (np. dostęp do miejscowej infrastruktury i kultury, liczba osób objętych opieką społeczną).

Analizę problemów społecznych rozpoczniemy od przyjrzenia się liczbie osób (procenta mieszkańców gmin) objętych pomocą społeczną:

Liczba osób objętych pomocą społeczną (%)					
Gmina	2010	2011	2012	2013	2014
Oborniki Śląskie	4,8	4,7	4,6	5	4,4
Prusice	11,4	13,1	13	13	13,1
Trzebnica	3	3	2,9	3,4	3,3
Wisznia Mała	5	4,8	5,3	5	4,5
Zawonia	12,5	11,5	11,7	12	11,2
Średnia	7,34	7,42	7,5	7,68	7,3
Dolny Śląsk	7	6,4	6,1	6,3	5,8
Polska	8,7	8,1	8,1	8,3	7,7

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.XII danego roku)

Widać, że średni procent mieszkańców gmin objętych pomocą społeczną jest wyższy od średniej dla Dolnego Śląska, a niższy dla całego kraju. Na przestrzeni ostatnich lat widać systematyczny wzrost, a w roku 2014 odnotowano spadek liczby mieszkańców korzystających z pomocy społecznej. Duże zróżnicowanie widać pomiędzy gminami wchodzącymi w skład LGD. Najwięcej osób objętych pomocą społeczną jest na terenie gmin Prusice i Zawonia. Najmniej w gminach Trzebnica i Oborniki Śląskie. W okresie 2010 – 2014 na terenie każdej gminy odnotowano wzrost odsetka osób korzystających z pomocy społecznej, dla 3 gmin (Oborniki Śląskie, Trzebnica i Wisznia Mała) był to nieznacznie mały wzrost, nieprzekraczający 0,5 wartości odsetka.

Według informacji pozyskanych od Ośrodków Pomocy Społecznej czynnikami, które najczęściej doprowadzają do wykluczenia społecznego są ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, bezdomność, przemoc w rodzinie, sieroctwo, niepełnosprawność. Skutkami wykluczenia są z kolei: osłabianie więzi rodzinnych i rozpad rodziny, bezradność, deprywacja potrzeb, marginalizacja i stygmatyzacja społeczna, utrata poczucia godności, pogłębienie nierówności społecznych, degradacja społeczna oraz przestępczość.

Podczas realizacji działań partycypacyjnych zidentyfikowano również inne problemy społeczne:

- ✓ Słaby dostęp do komunikacji publicznej wewnątrz obszaru;

- ✓ Niska świadomość ekologiczna mieszkańców, brak poszanowania zasobów przyrodniczych
- ✓ Słaby dostęp do obiektów atrakcyjnych turystycznie, m. in. w wyniku ich złego stanu technicznego
- ✓ Niska znajomość przez mieszkańców walorów przyrodniczych i kulturowych
- ✓ Niewystarczająca liczba miejsc pracy na obszarze
- ✓ Niski poziom dochodów mieszkańców
- ✓ Niski poziom wiedzy i kompetencji związanych z nowoczesną gospodarką i prowadzeniem działalności gospodarczej mieszkańców obszaru
- ✓ Duża grupa seniorów zagrożona wykluczeniem społecznym i ubóstwem
- ✓ Niska aktywność społeczna mieszkańców, szczególnie młodzieży
- ✓ Niskie kompetencje i potencjał lokalnych organizacji pozarządowych
- ✓ Słabe wykorzystanie świetlic i obiektów sportowo – rekreacyjnych na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców
- ✓ Słaby dostęp do usług społecznych, szczególnie medycznych oraz opiekuńczych
- ✓ Niski poziom współpracy na obszarze

Działania zaplanowane do realizacji i finansowania w ramach niniejszej strategii przyczyniają się do rozwiązania wskazanych problemów oraz ich przyczyn.

6. Wykazanie wewnętrznej spójności obszaru LSR (inne niż spójność przestrzenna).

W przypadku obszaru objętego aktywnością LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich mówić można o wysokim stopniu jego spójności.

Z jednej strony spójność ta wynika z przynależności wszystkich gmin do powiatu trzebnickiego, co wpływa na spójność uwarunkowań rozwojowych. Warto zwrócić uwagę, że ma to przełożenie również na wspólną wizję i kierunki rozwoju strategicznego wynikające z strategii rozwoju Województwa Dolnośląskiego.

W przypadku obszaru LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich można mówić również o wysokiej spójności historycznej oraz geograficznej. Gminy wchodzące w skład powiatu nie tylko obecnie, ale również na przestrzeni wieków należały do tych samych dzielnic, księstw czy państw.

W ostatnich latach wpływ na spójność obszaru mają działania związane z tworzeniem oferty wsi tematycznych, rozwojem wspólnej oferty turystycznej, obejmującej również szlaki turystyczne oraz podjęciem działań na rzecz promocji produktów lokalnych i rozwoju aktywności społecznej na obszarze LGD.

7. Krótki opis dziedzictwa kulturowego/zabytków.

Walory przyrodnicze

Jedną z dominujących form użytkowania terenu na obszarze LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich są lasy. Wpływają pozytywnie na rozwój lokalnych ekosystemów, tworzą dobre warunki środowiskowe, są też znaczącym składnikiem krajobrazu. Pełnią tu funkcje: ochronne, tj. glebochronne, wodochronne, uzdrowiskowo – klimatyczne, masowego wypoczynku, strefy zieleni wysokiej, krajobrazowe, strefy uszkodzeń przemysłowych oraz gospodarcze. Do najczęściej występujących gatunków drzewostanu można zaliczyć dąb szypułkowy, buk zwyczajny, grab zwyczajny, brzozę brodawkowatą, sosnę zwyczajną, czarna olcha, klon, lipa drobnolistna, wierzba purpurowa. Bogate zasoby roślinności reprezentowane są przez takie gatunki, jak leszczyna pospolita, jarzębina pospolita, kruszyn pospolity. Rzadko występują storczyk, widłak i śnieżynka. Na terenie obszaru występuje wiele pomników przyrody. Obszar zamieszkuje wiele gatunków zwierząt. Najczęściej spotykane są sarny i dziki. Do gatunków chronionych należą: gronostaj, jeż zachodni, łasica łaska, ryjówka aksamitna i malutka, rzęsorek rzeczka i nietoperze. Występują również takie gatunki ptactwa, jak bocian czarny i biały, remiz, brzegówka, kruk i łabędź niemy. Z gatunków drapieżnych występują myszołów zwyczajny, jastrząb gołębiarz, błotnik stawowy. W obszarze tym brakuje parków krajobrazowych oraz OChK. Wiele cennych terenów czeka na utworzenie rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych.

Klimat obszaru znajduje się w regionie klimatycznym Śląsko – Wielkopolskim. Istotną cechą wpływającą na charakter tego obszaru jest duża nieregularność, zmienność i aktywność atmosferyczna. Przeciętne opady występujące na terenie powiatu wynoszą od 600 do 700 mm. Zima trwa zwykle 50 – 70 dni, średnia temperatura stycznia wynosi od -1 do -3 stopni Celsjusza. Lato trwa od 90 do 110 dni, średnia temperatura lipca waha się od +17 do +19 stopni Celsjusza. Średnia temperatura roku wynosi +7 do +9 stopni Celsjusza. Obszar jest dość wietrzny. Wiatry wieją z północnego zachodu, występują również wiatry z północnego wschodu, chociaż są rzadkością.

Walory kulturowe

Na terenie obszaru znajduje się wiele ciekawych zabytków architektonicznych, jak choćby Bazylika Św. Jadwigi w Trzebnicy - jeden z sześciu obiektów formalnie włączonych do pętli śląskiej Szlaku Cysterskiego, Zespół Klasztorny wraz z parkiem w Trzebnicy, Kościół Leśny pw. 14 Świętych Wspomożycieli, Małe Muzeum Ludowe u Kowalskich w Marcinowie, Sanatorium Leśne w Obornikach Śl., Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa w Obornikach Śl. Kult św. Jadwigi i tradycje wraz z obiektami pocysterskimi stanowią o wyróżniku tego obszaru z otoczenia.

8. Krótka charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału dla rozwoju turystyki, informacja dotycząca liczby gospodarstw agroturystycznych, wskaźnik Schneidera (intensywność ruchu turystycznego).

Teren LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich obfituje w wiele zabytków i atrakcyjnych miejsc. Jednak skromna baza turystyczna (noclegi, gastronomia) i nieliczne usługi turystyczne świadczą o niewystarczającym wykorzystaniu potencjału przyrodniczo – kulturowego obszaru oraz położenia przy głównych krajowych trasach komunikacyjnych. Jednak przeciwwagą dla tych tendencji mogą być tradycje pielgrzymkowe (Sanktuarium św. Jadwigi w Trzebnicy) oraz turystyki uzdrowiskowej (Oborniki Śląskie). Rozwijana w ostatnich latach oferta szlaków turystycznych i wiosek tematycznych pokazuje, że region może stanowić zaplecze dla aktywnej turystyki edukacyjnej skierowanej nie tylko dla turysty indywidualnego, ale również dla instytucji edukacyjnych, szkół i przedszkoli z aglomeracji wrocławskiej.

W przeprowadzonych ankietach wśród mieszkańców gmin z obszaru działalności LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich oceniono stopień zadowolenia wsparcia turystyki przez Gminę. 27% i 12% ankietowanych jest niezadowolonych i bardzo niezadowolonych ze stopnia tego wsparcia. Natomiast 28% ankietowanych jest jedynie w połowie zadowolonych. Zadowolonych i bardzo zadowolonych było 20% i 13% ankietowanych. Uzupełniając ankietowani wskazali na konieczność wspierania rozwoju oferty turystycznej ze środków publicznych.

Oferta turystyczna obszaru na koniec roku 2014 obejmowała 732 zarejestrowanych miejsc noclegowych, wg danych dostępnych w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. W porównaniu z rokiem 2009, gdzie było 648 miejsc noclegowych, liczba ta wzrosła o prawie 13%. Wydaje się, że w przyszłości kierunek rekreacyjny, nastawiony na turystykę weekendową, stanie się obiecującym kierunkiem rozwoju obszaru pod warunkiem utworzenia odpowiedniej infrastruktury oraz przygotowania mieszkańców do realizacji tego typu usług i promocji regionu.

Dodatkowo w analizie zjawisk turystycznych zastosujemy specyficzny miernik intensywności ruchu turystycznego, wyrażający liczbę turystów korzystających z noclegów przypadającą na 1000 mieszkańców, zwany wskaźnikiem Schneidera.

Dostępne dane w Banku Danych Lokalnych w GUS wskazują, iż w roku 2014 współczynnik ten dla całego powiatu trzebnickiego wynosił 228,43/ 1000 mieszkańców, co daje ponad 18% wzrost wartości w porównaniu z rokiem 2009, gdzie współczynnik ten wynosił 193,25 / 1000 mieszkańców. Natomiast na obszarze całego województwa różnica tych wartości na przestrzeni lat 2009 – 2014 wynosiła niecałe 33%.

Przyjrzyjmy się statystycznym zmianom, jakie zaszły w tym okresie:

Gmina	Liczba osób korzystających z noclegów			Liczba udzielonych noclegów		
	2009	2014	Zmiana	2009	2014	Zmiana
Oborniki Śląskie	6433	4545	-1888	12638	16683	4045
Prusice	2991	2745	-246	3999	3665	-334
Trzebnica	4701	11582	6881	5548	17374	11826
Wisznia Mała	0	0	0	0	0	0
Zawonia	0	0	0	0	0	0
Suma	14125	18872	4747	22185	37722	15537

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.XII danego roku)

Należy pamiętać, że dane z GUS dotyczą tylko określonych kategorii miejsc noclegowych. Nie obejmują choćby danych z gospodarstw agroturystycznych. Pomimo tego można na ich podstawie wyciągnąć pewne wnioski. Zauważmy, że wzrost liczby osób korzystających z noclegów (ponad 33%) jest mniejszy niż wzrost liczby udzielonych noclegów

(ponad 70%), co świadczyć może o tym, że turyści spędzają na obszarze LGD więcej czasu niż w poprzednich latach. Jest to zatem dobry sygnał, pokazujący duże zainteresowanie regionem, dotyczy to zwłaszcza gminy Trzebnica i Oborniki Śląskie.

9. Opis produktów lokalnych, tradycyjnych i regionalnych podkreślających specyfikę danego obszaru (krótki opis produktów charakterystycznych, występujących na obszarze), w tym promocji i sprzedaży takich produktów.

Miejscowości położone na terenie obszaru działalności LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich, od samego początku swojego istnienia pozostawały pod wpływem dużego sąsiada – Wrocławia. Miejscowa ludność siłą tej lokalizacji przejmowała wzorce nie tylko społeczne i bytowe, ale również kulinarne swoich sąsiadów.

Wytwarzane są tu lokalne produkty tradycyjne, takie jak:

- ✓ Chleb jarski na zakwasie
- ✓ Gołąbki z kaszą gryczaną
- ✓ Mazurek historyczny z Obornik Śląskich
- ✓ cydr z Trzebnicy
- ✓ pasztet z królika ze szpinakiem
- ✓ wina z winnicy „Rolena”
- ✓ „Miody ze Wzgórz Trzebnickich”
- ✓ Chleby wypiekane według tradycyjnych recept z rodzinnych gospodarstw ekologicznych, gminnych spółdzielni i stowarzyszeń
- ✓ Mazurek Osoliński z gospodarstwa agroturystycznego w Obornikach Śląskich.

10. Podsumowanie najważniejszych problemów, potrzeb, zasobów i potencjału obszaru.

Najważniejsze problemy obszaru to:

- ✓ Wyższy od wojewódzkiego poziom stopy bezrobocia;
- ✓ Wyższy od wojewódzkiego procent osób objętych pomocą społeczną;
- ✓ Niższy od wojewódzkiego wskaźnik liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców;
- ✓ Słaby dostęp do komunikacji publicznej wewnątrz obszaru i niewystarczające połączenie części gmin z Wrocławiem;
- ✓ Niski poziom dochodów mieszkańców;
- ✓ Mała ilość instytucji wspierania biznesu;
- ✓ Brak spółdzielni socjalnych;
- ✓ Małe zaangażowanie samorządów we współpracę z organizacjami pozarządowymi
- ✓ Mała ilość środków przeznaczanych na realizację projektów, inicjatyw mieszkańców;
- ✓ Brak działań na rzecz aktywności seniorów na obszarze wiejskim;
- ✓ Niska aktywność społeczna mieszkańców, szczególnie młodzieży;
- ✓ Niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców oraz mała znajomość historii i dziedzictwa obszaru;
- ✓ Słaby dostęp do usług społecznych, szczególnie medycznych oraz opiekuńczych;
- ✓ Słaba promocja walorów obszaru i jego oferty turystycznej.

Najważniejsze potrzeby to:

- ✓ Promowanie LGD jako obszaru przyjaznego inwestorom;
- ✓ Aktywizowanie grup wykluczonych z lokalnego rynku pracy i życia społecznego na obszarze;
- ✓ Wykreowanie produktu turystycznego;
- ✓ Rozwój turystyki, w tym aktywnej i weekendowej;
- ✓ Stworzenie ośrodków dziennego pobytu dla seniorów na terenie wiejskim;
- ✓ Zwiększenie poziomu aktywności mieszkańców i ich poczucia tożsamości z obszarem.

Najważniejsze zasoby to:

- ✓ Korzystne położenie geograficzne, bliskość aglomeracji wrocławskiej
- ✓ Walory krajobrazowe (urozmaicony teren);
- ✓ Rozwijające się wioski tematyczne;

- ✓ Bogata historia obszaru oraz tradycja pielgrzymowania;
- ✓ Rozwinięta przedsiębiorczość;
- ✓ Dobrze rozwinięty sektor drobnych usług;
- ✓ Grupa aktywnych organizacji pozarządowych i liderów lokalnych;
- ✓ Inicjowanie przez społeczność oddolnych działań lokalnych.

Najważniejszy potencjał to:

- ✓ Bliskość aglomeracji wrocławskiej i położenie przy szlakach komunikacyjnych;
- ✓ Napływ ludności z zewnątrz i wykorzystanie potencjału mieszkańców napływowych
- ✓ Możliwość rozwoju unikatowej oferty turystycznej
- ✓ Rozpropagowanie imprez cyklicznych, które promują produkt lokalny oraz wsie tematyczne

Tak wskazany potencjał i zasoby innowacyjnych wiosek tematycznych pokazują duże możliwości rozwoju atrakcyjnej i charakterystycznej oferty turystycznej na obszarze. Przy odpowiednim wykorzystaniu potencjału i zasobów oferta ta może być konkurencyjna nie tylko w skali województwa, ale też całego kraju.

Niestety na obszarze widoczne są znaczące problemy społeczne – duża liczba bezrobotnych i osób objętych pomocą społeczną to najważniejsze negatywne uwarunkowania w sferze społeczno – ekonomicznej, które mają wpływ na rozwój obszaru.

Rozdział IV Analiza SWOT

Zapisy analizy SWOT są wynikiem przeprowadzonych konsultacji społecznych, a w szczególności spotkań informacyjnych realizowanych w ramach „wsparcia przygotowawczego” na terenie każdej z gmin wchodzących w skład LGD. W spotkaniach udział brali przedstawiciele każdego z trzech sektorów wchodzących w skład LGD, przedstawiciele grup docelowych i defaworyzowanych oraz mieszkańcy. Propozycje zapisów analizy SWOT stworzonej po wnioskach płynących ze spotkań gminnych skonsultowane zostały również w ramach wywiadów grupowych, tematycznych spotkań roboczych oraz za pośrednictwem strony internetowej. Przekazane wnioski zostały uwzględnione w ostatecznym kształcie analizy SWOT. Zapisy te zostały również porównane z analizą stworzoną na potrzeby poprzedniej LSR oraz z dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym i regionalnym. Analiza ta wykazała wysoką zgodność założeń LSR z wziętymi pod uwagę dokumentami.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Sfera przyrodniczo-kulturowa • Korzystne położenie – Dolina Widawy, Wzgórza Trzebnickie, bliskość Wrocławia • Walory krajobrazowe (urozmaicony teren) • Bardzo duże zasoby leśne, krajobrazowe, klimatyczne (mikroklimat) • Tradycja uzdrowiska (w przeszłości Oborniki Śląskie były miejscowością uzdrowską) • Istniejąca infrastruktura turystyczna (stadniny koni, karczma Miłocin, aeroklub wrocławski, ścieżka rowerowa Wrocław – Trzebnica, szlaki rowerowe i pieszne, np. Szlak Cysterski), konne i rowerowe, pole golfowe) • Dużo historycznych atrakcji turystycznych: istniejąca sieć parków podpałacowych, zabytki skarane (kościół drewniany w Złotowie, kościół poewangelicki w Zawonii), pałace (Czachowo, Rzędziszowice, Głuchów Dolny, Skotniki), istniejące zabytki i pomniki przyrody (Dąb w Grochowie, kurhany w Niedarach) • Liczni rzemieślnicy, przedsiębiorcy, artyści lokalni • Wiele imprez cyklicznych prezentujących lokalne dziedzictwo	Sfera przyrodniczo-kulturowa • Niewystarczające połączenie części gmin z Wrocławiem i słabo rozwinięta komunikacja publiczna wewnątrz obszaru • Mała ilość dobrej infrastruktury pieszo-rowerowej (np. niepołączone i niezintegrowane ścieżki rowerowe, mała ilość chodników) • Zaniedbana Dolina Widawy – nierozwinięta infrastruktura rzeczna • Zły stan kąpielisk, brak lub zły stan infrastruktury wodnej • Słabe oznakowanie części atrakcji i zabytków • Zbyt mało punktów informacji turystycznej • Słaba promocja walorów obszaru i jego oferty • Słabo rozwinięta baza hotelowo-gastronomiczna i agroturystyczna • Brak zbiorczego punktu z produktami regionalnymi i lokalnymi, który gromadziłby je wszystkie • Słaba ochrona zabytków na terenach wiejskich i systematyczne niszczenie zabytków • Niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców • Mała znajomość pośród mieszkańców historii i dziedzictwa obszaru

• Produkt lokalny (Cydr Trzebnicki, jabłka, ryby) • Rozwijające się wioski tematyczne • Tradycja pielgrzymowania Sanktuarium św. Jadwigi w Trzebnicy (jako wydarzenie) • Bogata historia obszaru	
Sfera gospodarcza • Bliskość Wrocławia (w tym lotniska) • Dostęp do obwodnicy, drogi S8 (szybki transport, m.in. za granicę) • Gęsta sieć dróg i dwie linie kolejowe przechodzące przez obszar, budowa drogi S5 • Istniejące tereny inwestycyjne pod usługi • Częściowe skanalizowanie obszaru • Funkcjonujący Klaster Doliny Baryczy i Wzgórz Trzebnickich • Stosunkowo niskie bezrobocie • Zamożność mieszkańców • Rozwinięta przedsiębiorczość • Dobrze rozwinięty sektor drobnych usług • Lokalni producenci żywności wysokiej jakości (Piekarnia „Julka”, masarnie, producenci warzyw, owoców i kwiatów) • Wysokiej klasy gleby (I, II klasa), na których prowadzone są wyspecjalizowane gospodarstwa rolne • Duża ilość rolników inwestujących, rozwijających się • Istniejąca baza surowcowa do przemysłu spożywczego np. Sady Trzebnickie	Sfera gospodarcza • Nieuzbrojone tereny pod inwestycje (np. brak kanalizacji na obszarach wiejskich, słabo rozwinięta infrastruktura IT, słaby dostęp szybkiego Internetu) • Słabej jakości infrastruktura drogowa (np. zły stan nawierzchni) • Mała ilość instytucji wspierania biznesu • Słabe zachęcanie inwestorów i lokalnych przedsiębiorców do lokowania firm na obszarze (brak ulg, preferencji, wysokie podatki i lokalne opłaty) • Niemożliwość zatrudnienia miejscowych specjalistów na terenie ze względu na ich emigrację • Pośród bezrobotnych szczególnie trudności ze znalezieniem pracy mają osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach, osoby powyżej 50 roku życia oraz osoby do 25 roku życia i kobiety powracające na rynek pracy • Niewystarczająca ilość punktów skupów owoców i warzyw • Brak spółdzielni socjalnych • Niewystarczająca promocji lokalnych produktów i możliwości zbytu • Brak dużych zakładów pracy • Niskie dochody większości mieszkańców • Odpływ podatków (podatki osób zameldowanych we Wrocławiu, a mieszkających na terenie LGD nie wpływają do budżetów gmin LGD)
Sfera społeczna • Istniejąca infrastruktura sportowa • Kompetentni animatorzy rozwoju lokalnego • Bogata baza infrastruktury społecznej, np. sieć świetlic wiejskich, place zabaw, ośrodki kultury • Bogaty i rozwijający się kapitał ludzki • Duża liczba stowarzyszeń • Działające Uniwersytety Trzeciego Wieku • Kompetentni, wykształceni członkowie organizacji pozarządowych • Aktywnie działające organizacje i grupy nieformalne • Inicjowanie przez społeczność oddolnych działań lokalnych • Duża ilość cyklicznych imprez promujących obszar • Dobre warunki do osiedlania się (rozwój budownictwa jednorodzinnego, rozwinięte mieszkalnictwo wielorodzinne) • Rozwinięte szkolnictwo na każdym poziomie edukacji, dobra sieć szkół	Sfera społeczna • Niewystarczająca oferta kulturalna • Zróżnicowana na terenie poszczególnych gmin integracja społeczności osiadłej i napływowej • Niski poziom świadomości obywatelskiej • Małe zainteresowanie mieszkańców sprawami społeczności lokalnej, szczególnie młodzieży • Niedostatek liderów lokalnych • Niezameldowani mieszkańcy (nieopłacenie podatków do Gminy) • Małe zaangażowanie samorządów we współpracę z organizacjami pozarządowymi • Mała ilość środków przeznaczanych na realizację projektów, inicjatyw mieszkańców • Niedostateczne wykorzystanie infrastruktury społecznej (świetlic, placów zabaw, boisk) • Mała ilość ukierunkowanej oferty dla mieszkańców w danym środowisku, niewystarczająca ilość zorganizowanych w nich zajęć i spotkań, w tym dla młodzieży i seniorów • Niedoposażone i niewyremontowane istniejące świetlice w wielu miejscowościach • Infrastruktura społeczna słabo dostosowana do seniorów i osób niepełnosprawnych • Brak działań na rzecz aktywności seniorów na

	obszarze wiejskim, małe zainteresowanie seniorami • Brak domu dziennego pobytu dla osób starszych • Mała ilość środków przeznaczanych na utrzymanie obiektów społeczno-sportowych (świetlice, boiska, centra edukacyjne itp.) • Słaba sieć przedszkoli i żłobków na terenach wiejskich • Brak komunikacji (transportu) wewnątrz - gminnej (brak busów), utrudniona komunikacja między miejscowościami oraz siedzibą gminy • Brak sieci ratownictwa medycznego w skali lokalnej • Występujące patologie pośród młodzieży, powstawanie enklaw wykluczonych (grupy rodzin i osób wykluczonych społecznie zamieszkują często w jednym miejscu) • Rozwarstwienie społeczne • Niewystarczająca infrastruktura dostępu do Internetu
SZANSE	ZAGROŻENIA
Sfera przyrodniczo-kulturowa • Bliskość Wrocławia i innych dużych miast, potencjalne miejsce do wypoczynku dla mieszkańców Wrocławia, dobrze rozwinięta komunikacja • Rozpropagowanie imprez cyklicznych, które promują produkt lokalny oraz wsie tematyczne • Wzrost „mody” na zdrowy styl życia – z wykorzystaniem zasobów leśnych • Produkcja produktów BIO i EKO • Rozwój turystyki, w tym aktywnej i weekendowej • Wykorzystanie i rozwój odnawialnych źródeł energii • Rozwój gastronomii, punktów gastronomicznych • Wykorzystanie turystyki pielgrzymkowej	Sfera przyrodniczo-kulturowa • Konkurencja oferty turystycznej innych obszarów Dolnego Śląska • Zagrożenie hałasem (zdejmowanie ekranów przy trasie S5) • Zaśmiecenie lasów, zanieczyszczenie środowiska (brak kanalizacji, odprowadzanie odpadów do rzek, niska emisja) • Niedostateczna edukacja w zakresie ochrony środowiska • Brak opieki nad rozpoczętymi lub zrealizowanymi projektami (np. szlakami turystycznymi)
Sfera gospodarcza • Rozwój przedsiębiorczości rolniczej • Mikroklimat nadający się do upraw m.in. sadowniczych • Wykorzystanie potencjału stawów w rozwoju przedsiębiorczości • Trasa S5, jako ułatwienie komunikacji • Pojawienie się nowych inwestorów, stwarzających miejsca pracy i wzrost dochodów dla Gminy (podatki) • Pozyskiwanie funduszy unijnych i krajowych • Stworzenie e-usług • Promowanie LGD, jako obszaru przyjaznego inwestorom • Wprowadzenie korzystnych podatków i ulg dla przedsiębiorców • Wnioskowanie o stworzenie strefy ekonomicznej • Stworzenie inkubatora przedsiębiorczości • Rozwój Klastra Produktu Lokalnego Doliny Baryczy i Wzgórz Trzebnickich • Rozwój przedsiębiorstw z branży OZE • Możliwość powstania uzdrowiska • Wykreowanie produktu turystycznego	Sfera gospodarcza • Niekorzystne prawodawstwo, skomplikowana biurokracja i obawy przed kontrolami • Kryzysy gospodarcze • Anomalie pogody, klęski żywiołowe • Konkurencyjność sąsiadów, innych gmin i LGD • Starzejące się społeczeństwo i odpływ osób młodych z obszaru, emigracja zarobkowa • Spadek aktywności gospodarczej mieszkańców • Wysokie opłaty, podatki dla przedsiębiorców, trudności w pozyskaniu zewnętrznych środków finansowych (np. na założenie lub rozwój firmy) • Odpływ przedsiębiorców za granicę, rejestrowanie firm np. w Wielkiej Brytanii • Nielegalne zatrudnianie obcokrajowców • Wzrost wykluczenia społecznego grup mieszkańców
Sfera społeczna	Sfera społeczna

• Dobra komunikacja z dużymi miastami • Nowa perspektywa finansowa UE • Zwiększenie współpracy samorządu z aktywnymi grupami mieszkańców • Zwiększenie współpracy między stowarzyszeniami • Wzmocnienie działalności NGO, w tym poprzez powstanie centrum usług wspólnych dla działalności NGO i wsparcie strategii regionalnych dla działań lokalnych • Wykorzystanie doświadczenia mieszkańców w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, umiejętność pisanie i realizowania projektów • Wykorzystanie zasobu, jakim są seniorzy w promowaniu lokalnych produktów i tradycji • Promocja zdrowia zaczynając od dzieci i kobiet w ciąży • Rozwój aktywności sportowej w społeczeństwie i wykorzystanie tego przez w celach turystycznych (organizacja projektów sportowych, np. biegów) • Stworzenie usług rehabilitacyjnych zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci • Stworzenie ośrodków dziennego pobytu dla seniorów na terenie wiejskim • Napływ ludności z zewnątrz i wykorzystanie potencjału mieszkańców napływowych • Zachęcenie (nagroda) do meldowania się na terenie Gminy – dotyczy to osób, które mają w Gminie domy, ale meldunek np. we Wrocławiu	• Brak identyfikacji „nowych” mieszkańców z miejscem zamieszkania, negatywnie nastawienie do życia wiejskiego wśród nowych mieszkańcy przybyłych z dużych miast • Utrzymanie się trendu niemeldowania w Gminie mimo mieszkania na jej terenie • Dominacja Wrocławia w przestrzeni kulturalnej (przejmowanie odbiorców kultury), spędzanie czasu wolnego przez młodzież we Wrocławiu (zamiast w na obszarze Gminy) • Zamykanie się społeczeństwa w „czterech ścianach” • Rywalizacja organizacji i instytucji, konkurencja z powodu dużej ilości istniejących organizacji pozarządowych • Narkomania, alkoholizm, sięganie po dopalacze, postępujące wykluczenie społeczne, ubożenie i rozwarstwienie społeczeństwa • Mała ilość specjalistów i prewencji zdrowia, co może sprawiać, że pacjenci szukają pomocy poza obszarem • Moda na spędzanie czasu przez młodzież poprzez wykorzystanie Internetu (odciąganie od aktywności fizycznej i społecznej) • Przerwanie ciągłości w kultywowaniu tradycji, w tym również lokalnej
--	--

Analiza mocnych i słabych stron oraz zidentyfikowanych szans i zagrożeń.

Zaprezentowana w dokumencie analiza SWOT, w sferze mocnych i słabych stron, przygotowana została z uwzględnieniem najważniejszych dla zrównoważonego rozwoju ładów/sfer rozwoju:

- Sfery przyrodniczo – kulturowej – obejmującej takie zagadnienia jak zasoby przyrodnicze i kulturowe obszaru, dziedzictwa, tradycję i obrzędy, uwarunkowania geograficzne i ofertę turystyczną bazującą na wymienionych elementach.
- Sfery gospodarczej – obejmującej zagadnienia związane z bezrobociem, kwalifikacjami zawodowymi, usługami i produkcją na obszarze, infrastrukturą sprzyjającą rozwojowi biznesu, grupami defaworyzowanymi w dostępie do lokalnego rynku pracy.
- Sfery społecznej – obejmującej zagadnienia związane z aktywnością obywatelską i społeczną, ofertą aktywizacyjną, infrastrukturą społeczną, sytuacją grupami defaworyzowanymi w życiu społecznym.

Takie podejście do analizy mocnych i słabych stron pozwoliła na bardziej szczegółową analizę mocnych i słabych stron obszaru, czyli z jednej strony obecnych atutów i potencjału a z drugiej barier rozwoju oraz problemów.

Natomiast szanse i zagrożenia potraktowano zbiorowo, ponieważ jako uwarunkowania zewnętrzne i związane z przyszłością mogą oddziaływać na każdą ze sfer rozwoju.

Analiza mocnych i słabych stron

Analizując zapisy dotyczą sfery przyrodniczo – kulturowej wyciągnąć można następujące wnioski:

- Dużym atutem obszaru jest jego położenie, zróżnicowanie terenu oraz występujące na nim zasoby przyrodnicze, flora i fauna. Obszar może pochwalić się również tradycjami turystyki pielgrzymkowej (Trzebnica) i tradycjami uzdrowiskowymi (Oborniki Śląskie).
- Obszar może się pochwalić dobrymi warunkami do rozwoju rekreacji i turystyki aktywnej, w tym rowerowej, pieszej czy konnej. W ostatnich latach rozwijana jest również sieć szlaków turystycznych.
- Dużym atutem obszaru jest położenie w pobliżu aglomeracji wrocławskiej i możliwość rozwoju oferty turystycznej i rekreacyjnej dla mieszkańców tej aglomeracji.

- W sferze kulturowej mocne strony to widoczna aktywność zespołów ludowych, szeroka oferta imprez związanych z lokalnym dziedzictwem oraz bogata oferta Wiosek Tematycznych.
- Analizując słabe strony widać, że na obszarze ciągle istnieje konieczność rozwoju atrakcyjnej i spójnej oferty szlaków turystycznych, dalszy rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz w szczególności rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej, w tym agroturystycznej.
- Należy również zwrócić uwagę na słabe wypromowanie już istniejącej oferty turystycznej, w tym oferty Wiosek Tematycznych.
- Słabą stroną mieszkańców obszaru jest również niska świadomość ekologiczna oraz niska znajomość obszaru i jego dziedzictwa historyczno – kulturowego. Należy podjąć działania edukacyjne związane ze zmianą tej sytuacji.

Analizując zapisy dotyczące sfery gospodarczej wyciągnąć można następujące wnioski:

- W sferze tej mocne strony związane są z położeniem w pobliżu aglomeracji wrocławskiej oraz przy szlakach komunikacyjnych. Efektem tego jest choćby dynamiczny napływ nowych mieszkańców i rozwój przedsiębiorczości na obszarze.
- W słabych stronach widać, że spory problem stanowi zły stan infrastruktury drogowej oraz kwestia połączeń komunikacji publicznej wewnątrz obszaru. Nie sprzyja to możliwości poszukiwania pracy czy przemieszczania się pracowników na obszarze.
- Mocną stroną obszaru jest funkcjonujący Klaster Produktu Lokalnego Doliny Baryczy i Wzgórz Trzebnickich a także rozwijana oferta produktów lokalnych, choćby na bazie trzebnickich sadów.
- Obszar LGD boryka się również z uwarunkowaniami charakterystycznymi dla obszarów wiejskich – małą liczbą miejsc pracy i dużych zakładów oferujących sporą ich liczbę, niższymi niż w aglomeracji zarobkami i dochodami, emigracją młodych i wykształconych do aglomeracji lub za granicę.
- Warto zwrócić uwagę, że jako słabe strony wskazano niskie wsparcie ze strony samorządów, które wydają się preferować zewnętrznych inwestorów niż lokalne podmioty gospodarcze oraz słabą ofertę instytucji otoczenia biznesu wspierających rozwój przedsiębiorczości na obszarze.
- Obszar LGD charakteryzuje się również tym, że dzięki bliskości i dobremu połączeniu komunikacyjnemu z Wrocławiem zamieszkało na nim dużo mieszkańców Wrocławia, którzy pracę mają w aglomeracji i często również nie dokonują meldunku na obszarze.
- Jako grupy defaworyzowane na rynku pracy wskazani zostali długotrwale bezrobotni, osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, kobiety powracające na rynek pracy, młodzież podejmująca pierwsze zatrudnienie oraz osoby 50+. Jednak motywacja przedstawicieli poszczególnych grup do wejścia na rynek pracy jest zróżnicowana. Największą wykazują kobiety powracające na rynek pracy, osoby 50+ oraz młodzież. I to ich szczególnie warto wspierać.

Analizując zapisy dotyczące sfery społecznej wyciągnąć można następujące wnioski:

- W sferze tej widać zdecydowaną dominację słabych stron nad mocnymi stronami.
- W mocnych stronach zauważono wzrost liczby organizacji pozarządowych. Jednak w słabych stronach wykazano niski poziom świadomości obywatelskiej. Słabe jest również wsparcie działalności organizacji przez lokalne samorządy.
- Jak efekt ostatnich lat, w tym aktywności LGD, widać dużą zmianę w postrzeganiu dostępu do infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej. W większości gmin wskazywano to jako jeden z największych efektów wydatkowania środków w ramach PROWu. Słabą stroną jest natomiast brak pomysłów na wykorzystanie powstałej infrastruktury do zaspokojenia faktycznych potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszaru. Wynika to m.in. ze zbyt małe ilości środków przeznaczonych na ich aktywne funkcjonowanie.
- Mieszkańcy obszaru wykazują również tendencję charakterystyczną dla całego kraju, niskie zaangażowanie w aktywność społeczną, niski poziom zaufania czy udział w działaniach związanych z edukacją nieformalną, czy pozaszkolną.
- Jak grupy szczególnie zagrożone wykluczeniem z życia społecznego wskazano młodzież oraz osoby starsze. W przypadku młodzieży jest to wynikiem łatwego dostępu do narkotyków, propagowanych przez media wzorców

zachowań oraz słabej oferty zagospodarowania czasu wolnego, która byłaby przez młodzież uznana za atrakcyjną. W przypadku seniorów wynika to z wspomnianych wyżej trudności komunikacyjnych wewnątrz obszaru oraz bardzo słabego dostępu do niezbędnych usług opiekuńczych oraz medycznych. Warto zwrócić również uwagę, że w powszechnej opinii seniorzy to osoby samotne, schorowane, które nie angażują się w działalność społeczną. Jednak doświadczenia ostatnich lat pokazują, że rośnie długość życia i spora grupa seniorów jest na tyle witalna, że chętnie angażuje się w działania na rzecz społeczności lokalnej czy integracji seniorów, o czym świadczyć może powstanie Uniwersytetu III wieku.

- Pewien problem stanowi również zróżnicowana na terenie poszczególnych gmin integracja społeczności osiadłej i napływowej.

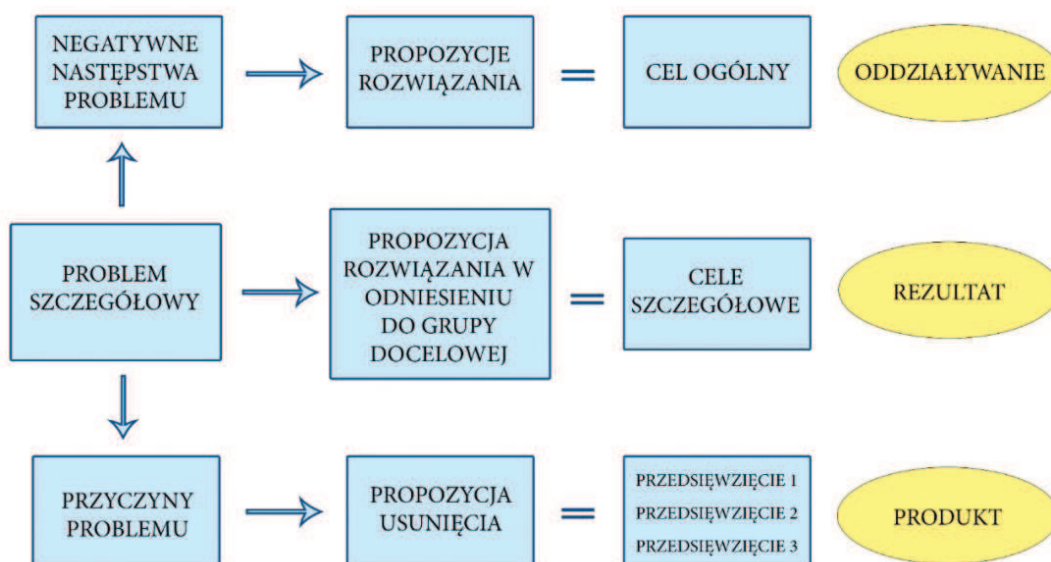
Analizując zapisy dotyczące szans i zagrożeń wyciągnąć można następujące wnioski:

- Patrząc na szanse obszaru to większość z nich związana jest z rozwojem oferty turystycznej i rekreacyjnej dla mieszkańców Wrocławia, w tym wykorzystania oferty wiosek Tematycznych oraz produktów lokalnych.
- W przypadku sfery gospodarczej mieszkańcy szanse upatrują w poprawie lokalnego klimatu dla wspierania przedsiębiorczości i współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi.
- W sferze społecznej szanse te dotyczą dalszego wspierania rozwoju aktywności mieszkańców i organizacji pozarządowych i ich włączenia w partycypacyjne zarządzanie na poziomie lokalnym czy pozyskiwanie środków zewnętrznych i korzystanie z potencjału napływowej ludności.
- Podczas prac nad strategią mieszkańcy dostrzegli sporo zagrożeń pogłębiających widoczne już tendencję – starzenie się społeczeństw, wyjazd młodych i wykształconych, wzrost patologii społecznych, bierność mieszkańców. Uwarunkowania te mają wpływ zarówno na gospodarkę jak również życie społeczne na obszarze.
- W sferze przyrodniczo – kulturowej, jako główne zagrożenie wskazano konkurencję turystyczną innych obszarów.
- Wskazywano również bariery, które generalnie mają negatywny wpływ na rozwój kraju – biurokrację, wykorzystywanie przewagi rynkowej przez zagraniczne koncerny czy przepisy prawa, które blokują rozwój mniejszych inicjatyw społecznych czy gospodarczych.

Rozdział V Cele i wskaźniki

1. Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą SWOT i diagnozą obszaru.

Na podstawie wniosków płynących z badań ankietowych, spotkań informacyjnych w gminach, wywiadów focusowych, spotkań zespołu roboczego, spotkań konsultacyjnych w gminach i konsultacji prowadzonych za pośrednictwem strony internetowej przygotowana została analiza SWOT obszaru i zestawienie wskazanych przez mieszkańców problemów obszaru. Na ich podstawie przygotowano zestawienie problemów, które zgodnie z metodyką prac nad LSR, podzielone zostało na problemy oraz ich przyczyny i skutki. Następnie problemy przekształcone zostały na cele i przedsięwzięcia, zgodnie z poniższym schematem:

Z tak stworzonego drzewa celów wybrane do realizacji w ramach LSR zostały te cele i przedsięwzięcia, które są bezpośrednio możliwe do realizacji w ramach działania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014 – 2020, M19 – „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia (UE) 1303/2013) ” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Biorąc pod uwagę cele przekrojowe PROW 2014 – 2020 tj. ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu i innowacyjność oraz zasadę zintegrowania celów, zasobów, podmiotów z różnych sektorów na rzecz rozwoju regionu postanowiliśmy cele z sfery środowiskowo – kulturowej zintegrować z spójnymi celami ze sfer gospodarczej i społecznej. Pozwoli to na faktyczne uwzględnienie celów przekrojowych i realizację zasady zintegrowania w całej strukturze celów LSR, która ostatecznie wygląda następująco:

Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie	Preferowany zakres projektów w ramach Przedsięwzięć	Sposób realizacji	Uzasadnienie
Cel ogólny: 1. Wzrost gospodarczy w oparciu o rozwój turystyki i wsparcie przedsiębiorczości na obszarze Krainy Wzgórz Trzebnickich				
1.1. Wzrost atrakcyjności turystycznej w oparciu o produkty lokalne i walory przyrodniczo-kulturowe obszaru	I. „Kraina Wzgórz Trzebnickich zaprasza”	1) Ochrona i rewitalizacja dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego oraz cennych stanowisk archeologicznych 2) Rozbudowa, remont infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, w tym rozbudowa i stworzenie ścieżek pieszych, biegowych, rowerowych, sportowych, edukacyjnych, przyrodniczych, konnych, dróg lokalnych, budowa parkingów leśnych i punktów widokowych 3) Stworzenie bazy hotelowo-gastronomicznej, agroturystycznej i muzealnej (miejsca pracy) 4) Stworzenie oferty turystycznej bazującej m.in. na wioskach tematycznych, ośrodkach jeździeckich (miejsca pracy) 5) Wsparcie i promocja produktów lokalnych, w tym zdrowej żywności i rękodzieła, m.in. poprzez stworzenie sklepu z produktami lokalnymi, rozwijanie klastra produktu lokalnego, uzyskiwanie certyfikatów, tworzenie kanałów dystrybucji. 6) Tworzenie marki regionu 7) Tworzenie i rozwój infrastruktury rekreacyjnej oraz budowa małej architektury (boiska, siłownie, skateparki, place zabaw, parki) wraz z dostosowaniem ich do potrzeb osób	Wspierany zakres operacji (19.2): • Podejmowanie działalności gospodarczej • Rozwijanie działalności gospodarczej • Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej • Zachowania dziedzictwa lokalnego oraz • Aktywizacja (19.4) • Współpraca (19.3) Sposób realizacji: • Operacje konkursowe • Projekty własne	Przedsięwzięcie to będzie miała charakter zintegrowany i w jego ramach realizowane będą zarówno operacje z zakresu tworzenia i utrzymania miejsc pracy oraz rozwoju lokalnej infrastruktury turystycznej. Szczególny nacisk chcemy położyć na rozwijanie lokalnego systemu szlaków turystycznych, w tym rowerowych, pieszych, kajakowych oraz konnych. Dodatkowo w ramach tego przedsięwzięcia wspierać będziemy zachowanie dziedzictwa lokalnego poprzez jego ochronę i rewitalizację na potrzeby uatrakcyjnienia oferty turystycznej. W ramach operacji własnych chcemy... W ramach tego przedsięwzięcia realizowany będzie również projekt współpracy „Przedsiębiorcze wsie tematyczne”, który dotyczyć będzie podnoszenie wiedzy i kompetencji z zakresu przedsiębiorczości,

		niepełnosprawnych 8) Rozwój infrastruktury związanej z ekoturystyką i zielonymi miejscami pracy (centra edukacyjne, obsługa ruchu turystycznego, punkty widokowe, tablice informacyjne) oraz rozwój przedsiębiorczości powiązanej z siecią NATURA 2000 (miejsca pracy) 9) Utworzenia miasteczka o charakterze rewitalizacyjnym, będącym centrum konferencyjnym, rekreacji, wypoczynku i odnowy biologicznej (miejsca pracy) 10) Wsparcie procesów certyfikacji jakości usług agroturystycznych		ekonomii społecznej, etc., rozwinięcia oferty wiosek bazującej na dziedzictwie regionu, zapoznanie reprezentantów wiosek z doświadczeniami innych regionów w Polsce i UE. Efektem projektu będzie również stworzenie i wypromowanie szlaku wiosek tematycznych.
1.2. Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców oraz tworzenie miejsc pracy na obszarze	II. „Przedsiębiorczość dla obszaru”	1) Rozpowszechnianie informacji o możliwościach wsparcia przedsiębiorców – ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych na rynku pracy 2) Rozwój poradnictwa powiązanego z rynkiem pracy (m.in. porady prawne) 3) Sieć transportu publicznego 4) Wsparcie lokalnych przedsiębiorców przez samorząd (ulgi, preferencje, uzbrajanie terenów) 5) Tworzenie i rozwój inkubatorów przedsiębiorczości i przetwórstwa lokalnego 6) Rozwój sieci współpracy, partnerstw gospodarczych, tworzenie spółdzielni producenckich 7) Zwiększanie i poprawa konkurencyjności firm/produktów poprzez uzyskiwanie certyfikatów,	Wspierany zakres operacji (19.2): • Wzmocnienie kapitału społecznego • Podejmowanie działalności gospodarczej • Rozwijanie działalności gospodarczej • Tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego • Wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą oraz • Aktywizacja (19.4) Sposób realizacji: • Operacje konkursowe	W ramach tego przedsięwzięcia wspierane będą głównie operacje z zakresu podejmowania i rozwijania działalności gospodarczych. Preferowane będą operacje realizowane/wspierające przedstawicieli wskazanych grup defaworyzowanych oraz rozwijające usługi wskazane podczas konsultacji społecznych jako priorytetowe. W ramach tego przedsięwzięcia realizowane będą innowacyjne dla obszaru działania związane z tworzeniem i rozwijaniem działalności inkubatorów

		znaków jakości, wprowadzanie innowacji, zakup specjalistycznych maszyn 8) Działania w zakresie kreowania nowych rynków zbytu dzięki współpracy podmiotów gospodarczych 9) Rozwój usług dla ludności, w tym związanych z opieką nad osobami zależnymi (dzieci, osoby starsze) 10) Tworzenie i rozwój usług dla biznesu (m. in. centra, ośrodki konferencyjno-szkoleniowe) 11) Wspieranie tworzenia i rozwoju innych priorytetowych usług i produkcji na terenie poszczególnych gmin (m.in. działalność związana z branżą ślubną, centrum szkoleniowe dla psów) 12) Wspieranie ekonomii społecznej (m.in. wsparcie w zakładaniu, promowaniu spółdzielni socjalnych)		przetwórstwa lokalnego. Planujemy również realizację projektu wzmacniającego współpracę podmiotów gospodarczych działających na obszarze.
Cel ogólny 2. Wysoka jakość życia mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich				
2.1. Wsparcie działań na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnych oraz wzmocnienia kapitału społecznego	III. „Aktywni i zorganizowani mieszkańcy działający na rzecz swojej małej ojczyzny”	1) Promocja obszaru m.in. poprzez utworzenie punktu informacji turystycznej o całym obszarze, w tym z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych i zastosowaniem narzędzi informatycznych (m.in. aplikacje na telefony komórkowe) 2) Promocja obszaru poprzez cykliczne, charakterystyczne dla obszaru imprezy 3) Oznakowanie atrakcji turystycznych, pomników przyrody, instalacja drogowskazów, tablic informacyjnych, witaczy, oznakowanie szlaków turystycznych, regularna konserwacja	Wspierany zakres operacji (19.2): - Wzmocnienie kapitału społecznego - Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej - Promocja obszaru objętego LSR oraz - Aktywizacja (19.4) - Współpraca (19.3) Sposób realizacji: - Projekty grantowe	W ramach tego przedsięwzięcia realizowane będą cztery projekty grantowe. Projekty te będą miały zintegrowany charakter – z jednej strony wspierać będą działania na rzecz wzmocnienia lokalnego kapitału społecznego i integracji społecznej (imprezy tematyczne, szkolenia, warsztaty, tworzenie stron internetowych, etc.) z drugiej strony wspierać będą

		4) Wydanie map, przewodników, albumów, powołanie lokalnych przewodników 5) Rozbudowa, remont infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, w tym rozbudowa i stworzenie ścieżek pieszych, biegowych, rowerowych, sportowych, edukacyjnych, przyrodniczych, konnych, dróg lokalnych, budowa parkingów leśnych i punktów widokowych 6) Podnoszenie poziomu wiedzy i kompetencji w zakresie zakładania i funkcjonowania organizacji pozarządowych (m.in. szkolenia, kursy, warsztaty, wizyty studyjne) 7) Utworzenie centrum obsługi prawnej i finansowej organizacji pozarządowych 8) Podejmowanie działań aktywizujących młodzież do działań społecznych 9) Ujednolicenie dostępu do kultury dla wszystkich mieszkańców, w miejscu ich zamieszkania (m.in. organizacja cyklicznych zajęć w świetlicach wiejskich) 10) Tworzenie miejsc integracji i rekreacji dla mieszkańców 11) Zachęcanie mieszkańców do aktywności i wspólnych działań na rzecz społeczności lokalnych, np. promocja zdrowego stylu życia i zdrowej żywności, stworzenie portalu społecznościowego dla mieszkańców 12) Powołanie Rad Młodzieży i Rady Pożytku Publicznego	rozwijanie infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej na potrzeby mieszkańców. Część środków w ramach grantów chcemy przeznaczyć również na działania promocyjne, związane z przybliżeniem mieszkańcom lokalnej oferty turystycznej i rekreacyjnej. W ramach tego przedsięwzięcia realizowany będzie również projekt współpracy
--	--	---	--

		13) Wsparcie inicjatyw lokalnych realizowanych w ramach Wiosek Tematycznych 14) Organizacja imprez integracyjnych 15) Wsparcie reintegracji osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem, np. oferta spędzania czasu wolnego dla seniorów 16) Rozwój i poszerzenie oferty zajęć, kursów, warsztatów, imprez kulturalnych etc. organizowanych przez ośrodki kultury, świetlice, organizacje pozarządowe i podobne instytucje - z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców 17) Zwiększenie dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych, podnoszenie poziomu korzystania z nich i poprawa ich jakości (m.in. dostęp do Internetu szerokopasmowego, w tym bezpłatnego) 18) Rozszerzenie dostępności do usług społecznych, poradniczych i doradczych dopasowanej do potrzeb seniorów		
2.2. Wzmocnienie tożsamości mieszkańców z obszarem	IV. „Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym wspólnym domem”	1) Wsparcie działalności lokalnych zespołów ludowych i lokalnych twórców 2) Kulturowanie lokalnych tradycji i obrzędów 3) Zwiększenie wykorzystania OZE i zapobieganie zmianom klimatu m.in. poprzez działania edukacyjne 4) Szkolenia z zakresu podnoszenia	Wspierany zakres operacji (19.2): - Wzmocnienie kapitału społecznego oraz Sposób realizacji: - Projekty konkursowe	W ramach tego przedsięwzięcia wspierane będą projekty dotyczące wsparcia działalności lokalnych zespołów ludowych, artystycznych, wsi tematycznych, organizacji pozarządowych, etc. Wsparcie będą ich działania dotyczące

		świadomości i promowania postaw prośrodowiskowych i proklimatycznych, a także promujących innowacyjne rozwiązania		np. zakupu strojów, instrumentów, wyposażenia do kuchni oraz realizowana działań dla mieszkańców dotyczących kultywowania lokalnego dziedzictwa, obrzędów i tradycji (warsztaty, publikacje, etc.) oraz zachowania lokalnych walorów przyrodniczych, podnoszenia poziomu świadomości ekologicznej i przeciwdziałania zmianom klimatu.
--	--	---	--	---

Matryca logiczna - Powiązanie diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników

Zidentyfikowane problemy	Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
Cel ogólny: 1. Wzrost gospodarczy w oparciu o rozwój turystyki i wsparcie przedsiębiorczości na obszarze Krainy Wzgórz Trzebnickich						
Diagnoza: - Słaba promocja walorów obszaru i jego oferty turystycznej - Mała ilość instytucji wspierania biznesu Analiza SWOT: - Mała ilość dobrej infrastruktury pieszo – rowerowej - Słabe oznakowanie części atrakcji i zabytków - Niższy od wojewódzkiego wskaźnik liczby osób prowadzących działalność	1.1. Wzrost atrakcyjności turystycznej w oparciu o produkty lokalne i walory przyrodniczo-kulturowe obszaru	I. „Kraina Wzgórz Trzebnickich zaprasza”	Wskaźniki 1.1.1	Wskaźniki W1.1	Wskaźniki W1.0	- Konieczność konkurowania z obszarami o większej rozpoznawalności turystycznej - Spadek aktywności gospodarczej mieszkańców, odpływy przedsiębiorców za granicę - Zmiany w przepisach i wytycznych dotyczące wdrażania działań w ramach RLKS - Biurokracja i
	1.2. Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców oraz tworzenie miejsc pracy na obszarze	II. „Przedsiębiorczość dla obszaru”	Wskaźniki 1.2.1	Wskaźniki W1.2		

gospodarczą na 1000 mieszkańców - Słabe zachęcanie inwestorów i lokalnych przedsiębiorców do lokowania firm na obszarze - Niewystarczająca promocja lokalnych produktów i możliwości zbytu						skomplikowane przepisy utrudniające beneficjentom realizację pomysłów
Cel ogólny 2. Wysoka jakość życia mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich						
Diagnoza: - Wyższy od wojewódzkiego procent osób objętych pomocą społeczną - Słaby dostęp do komunikacji publicznej wewnątrz obszaru; - Słaby dostęp do usług społecznych, szczególnie medycznych oraz opiekuńczych - Niska aktywność społeczna mieszkańców, szczególnie młodzieży Analiza SWOT: - Niski poziom świadomości obywatelskiej i ekologicznej mieszkańców - Niewystarczająca oferta kulturalna - Niedostateczne wykorzystanie infrastruktury społecznej - Mała ilość ukierunkowanej oferty dla mieszkańców w danym środowisku - Brak komunikacji wewnętrzno-gminnej	2.1. Wsparcie działań na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnych oraz wzmocnienia kapitału społecznego	III. „Aktywni i zorganizowani mieszkańcy działający na rzecz swojej małej ojczyzny”	Wskaźniki 2.1.1	Wskaźniki W2.1	Wskaźniki W2.0	- Niedostateczna edukacja w zakresie ochrony środowiska - Wzrost wykluczenia społecznego grup mieszkańców - Rosnąca bierność społeczna, moda na spędzanie czasu przez młodzież poprzez wykorzystywanie Internetu (odciąganie od aktywności fizycznej i społecznej) - Przerwanie ciągłości w kultywowaniu tradycji, w tym również lokalnej - Zmiany w przepisach i wytycznych dotyczące wdrażania działań w ramach RLKS - Biurokracja i skomplikowane przepisy utrudniające beneficjentom realizację pomysłów
	2.2. Wzmocnienie tożsamości mieszkańców z obszarem	IV. „Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym wspólnym domem”	Wskaźniki 2.2.1	Wskaźniki W2.2		

2. Wykazanie zgodności celów z celami programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR oraz przedstawienie celów z podziałem na źródła finansowania.

Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie	Źródło finansowania	Zgodność z celami PROWu
Cel ogólny: 1. Wzrost gospodarczy w oparciu o rozwój turystyki i wsparcie przedsiębiorczości na obszarze Krainy Wzgórz Trzebnickich			
1.1. Wzrost atrakcyjności turystycznej w oparciu o produkty lokalne i walory przyrodniczo-kulturowe obszaru	I. „Kraina Wzgórz Trzebnickich zaprasza”	EFROW	Cele przekrojowe PROWu: - ochrona środowiska; - przeciwdziałanie zmianom klimatu; - innowacyjność
1.2. Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców oraz tworzenie miejsc pracy na obszarze	II. „Przedsiębiorczo dla obszaru”	EFROW	Cele szczegółowe dla M-19 RLKS: 6A – ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy 6B - wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich
Cel ogólny 2. Wysoka jakość życia mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich			
2.1. Wsparcie działań na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnych oraz wzmocnienia kapitału społecznego	III. „Aktywni i zorganizowani mieszkańcy działający na rzecz swojej małej ojczyzny”	EFROW	Cele przekrojowe PROWu: - ochrona środowiska; - przeciwdziałanie zmianom klimatu; - innowacyjność
2.2. Wzmocnienie tożsamości mieszkańców z obszarem	IV. „Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym wspólnym domem”	EFROW	Cele szczegółowe dla M-19 RLKS: 6B - wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich Cele przekrojowe PROWu: - ochrona środowiska; - przeciwdziałanie zmianom klimatu; - innowacyjność

Wszystkie cele w ramach LSR zostały tak zaplanowane, aby były zgodne z celami przekrojowymi PROW. Zgodność z celami przekrojowymi wzmocniona jest również przez zastosowanie kryteriów wyboru „innowacyjność operacji” oraz „zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu”.

3. Przedstawienie przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS, a także wskazanie sposobu ich realizacji wraz z uzasadnieniem.

W ramach przedsięwzięć, do 2018 roku zaplanowany jest 1 projekt współpracy (2%), natomiast drugi realizowany będzie po 2018 roku (3%).

1.0	CEL OGÓLNY 1	Wzrost gospodarczy w oparciu o rozwój turystyki i wsparcie przedsiębiorczości na obszarze Krainy Wzgórz Trzebnickich			
2.0	CEL OGÓLNY 2	Wysoka jakość życia mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich			
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Wzrost atrakcyjności turystycznej w oparciu o produkty lokalne i walory przyrodniczo-kulturowe obszaru			
1.2		Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców oraz tworzenie miejsc pracy na obszarze			
2.1.		Wsparcie działań na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnych oraz wzmocnienia kapitału społecznego			
2.2.		Wzmocnienie tożsamości mieszkańców z obszarem			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego		Jednostka miary	stan początkowy 2014 rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W1.0	Procent mieszkańców obszaru objętych pomocą społeczną	%	7,3	6,9	Dane statystyczne GUS
	Liczba udzielonych na obszarze noclegów	szt.	37 722	46 000	Dane statystyczne GUS
W2.0	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (dostępne dane za 2013 rok)	szt.	38,88	44	Dane statystyczne GUS
Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych		Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W1.1	Liczba utworzonych nowych miejsc pracy w sektorze usług turystycznych	szt.	0	5	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
	Liczba osób korzystających z nowopowstałej infrastruktury turystycznej	szt.	0	2 000	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD (zebrane przy pomocy obserwacji i badań ankietowych)
	Liczba odbiorców przeprowadzonych działań promocyjnych	szt.	0	30 000	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
	Liczba km nowoutworzonych szlaków turystycznych	km	0	30	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
	Liczba osób, które odwiedziły wsparte obiekty zabytkowe	szt.	0	600	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD (zebrane przy pomocy obserwacji i badań ankietowych)

	Liczba projektów współpracy skierowanych do następujących grup docelowych: turyści			szt.	0	1	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu	
W1.2	Liczba utworzonych nowych miejsc pracy, w tym dla przedstawicieli grup defaworyzowanych			szt.	0	28	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu	
	Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych			szt.	0	10	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu	
	Liczba osób, które skorzystały z więcej niż jednej usługi objętej siecią, która otrzymała wsparcie w ramach realizacji LSR			osoby	0	300	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu	
	Liczba osób korzystających z nowopowstałej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej			szt.	0	1500	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD (zebrane przy pomocy obserwacji i badań ankietowych)	
W2.1	Liczba mieszkańców, która wzięła udział w działaniach aktywizacyjnych, w tym imprezach tematycznych			szt.	0	1000	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu	
	Liczba wejść na wsparte strony internetowe			szt.	0	20000	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu	
	Liczba odbiorców działań promocyjnych			osoba	0	1000	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu	
	Liczba projektów współpracy skierowanych do następujących grup docelowych: turyści			szt.	0	1	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu	
W 2.2	Liczba osób biorących udział w działaniach z zakresu kultywowania lokalnych tradycji, obrzędów i dziedzictwa			szt.	0	800	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu	
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				Nazwa	Jednostka miary	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
		początkowa 2015 rok	końcowa 2022 Rok					
1.1.1	I. „Kraina Wzgórz Trzebnickich	Przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane,	Konkurs (300 000 zł)	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa w sektorze turystyki	szt.	0	3	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
		Przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane,	Konkurs (200 000 zł)	Liczba operacji polegających na rozwoju	szt.	0	2	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z

	zaprasza”			istniejącego przedsiębiorstwa w sektorze turystyki				monitoringu
		turyści, mieszkańcy	Konkurs (1 790 000 zł)	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	szt.	0	15	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
		turyści, mieszkańcy	Konkurs (w powiązaniu z infrastrukturą turystyczną)	Liczba nowoutworzonych lub rozwijanych szlaków turystycznych	szt.	0	3	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
		turyści, mieszkańcy	Konkurs (200 000 zł)	Liczba wspartych obiektów zabytkowych	szt.	0	2	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
		turyści, mieszkańcy	Projekt współpracy (228 000 zł) zaplanowany po 2018 roku - 3%	Liczba zrealizowanych projektów współpracy, w tym współpracy międzynarodowej	szt.	0	1	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
				Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	szt.	0	4	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
1.2.1	II. „Przedsiębiorczo dla obszaru”	Przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane,	Konkurs (1 100 000 zł)	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	szt.	0	11	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
		Przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane,	Konkurs (1 200 000 zł)	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	szt.	0	12	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu

		Przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane,	Konkurs (1 000 000 zł)	Liczba centrów przetwórstwa lokalnego	szt.	0	2	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
		turyści, mieszkańcy	Konkurs (100 000 zł)	Liczba sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych lub rynków lokalnych	szt.	0	1	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
2.1.1	III. „Aktywni i zorganizowani mieszkańcy działający na rzecz swojej małej ojczyzny”	Mieszkańcy, młodzież, seniorzy	Projekt grantowy (300 000 zł)	Liczba nowopowstałej lub przebudowanej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej	szt.	0	20	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD (zebrane przy pomocy obserwacji i badań ankietowych)
		Mieszkańcy, młodzież, seniorzy	Projekt grantowy (300 000 zł)	Liczba działań aktywizacyjnych realizowanych dla mieszkańców, w tym imprez tematycznych	szt.	0	20	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
		Mieszkańcy, młodzież, seniorzy	Projekt grantowy (300 000 zł)	Liczba działań związanych z promocją turystyki, w tym utworzenie stron internetowych, aplikacji na telefon, publikacje przybliżające mieszkańcom walory turystyczne, oznakowanie atrakcji turystycznych	szt.	0	20	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
		Mieszkańcy,	Projekt grantowy	Liczba działań	szt.	0	30	Sprawozdania

		młodzież, seniorzy	(300 000 zł)	edukacyjnych dla lokalnej społeczności, w tym cykle zajęć, szkolenia, warsztaty				beneficjentów, dane LGD z monitoringu
		Mieszkańcy, młodzież, seniorzy	Konkurs (225 000 zł)	Liczba działań wspierających inicjatywy lokalne, w tym związane z wioskami tematycznymi, reintegracja i aktywizacja osób wykluczonych	szt.	0	5	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
		Mieszkańcy	Projekt współpracy (152 000 zł) <i>zaplanowany do 2018 roku - 2%</i>	Liczba zrealizowanych projektów współpracy, w tym współpracy międzynarodowej	szt.	0	1	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
				Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	szt.	0	4	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
2.2.1	IV. „Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym wspólnym domem”	Mieszkańcy	Konkurs (285 000 zł)	Liczba działań związanych z wsparciem aktywności w zakresie kultywowania lokalnego dziedzictwa, obrzędów i tradycji oraz zachowania lokalnych walorów przyrodniczych, podnoszenia	szt.	0	3	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu

				poziomu świadomości ekologicznej i przeciwdziałania zmianom klimatu				
SUMA			7 980 000					

Ważnym elementem procesu wdrażania LSR będzie nie tylko realizacja działań związanych z celami i przedsięwzięciami o charakterze „merytorycznym”, ale również efektywne działania LGD w zakresie organizacji procesu wdrażania (animacja i działania w ramach kosztów bieżących). Dlatego postanowiliśmy utworzyć osobny system monitorowania wskaźników dla działań związanych z kosztami bieżącymi i aktywizacją. Zadania te mają charakter przekrojowy, tzn. będą miały wpływ na osiągnięcie zaplanowanych dla wszystkich celów i przedsięwzięć wskaźników produktu i rezultatu.

KOSZTY BIEŻĄCE I AKTYWIZACJA					
Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych		Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W2.3	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD	osoby	0	60	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
	Liczba osób uczestnicząca w spotkaniach informacyjno - konsultacyjnych	osoby	0	1000	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD (zebrane przy pomocy obserwacji i badań ankietowych)
	Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD	osoby	0	700	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu

Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				Nazwa	Jedno stka miary	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						początkow a 2015 rok	końcow a 2023 rok	
3.1.1	Koszty bieżące i animacja	Pracownicy LGD	Koszty bieżące	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	osob odni	0	30	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
		Organy LGD	Koszty bieżące	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	osob odni	0	75	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
		Potencjalni beneficjenci	Koszty bieżące	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	szt.	0	380	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
		Mieszkańcy	Animacja	Liczba spotkań informacyjno – konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	szt.	0	45	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu
SUMA			1 757 500,00					

Rozdział VI LSR: Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

1. Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno – instytucjonalnych wraz ze związną informacją wskazującą sposób powstawiania poszczególnych procedur, ich kluczowe cele i założenia.

Opracowanie procedur i zasad regulujących kwestie wyboru i oceny operacji, w tym w szczególności określenie kryteriów wyboru, miało na celu wprowadzenie jasnych i spójnych z całym LSR rozwiązań formalno-instytucjonalnych, pozwalających na wybór operacji, których realizacja przekłada się bezpośrednio na osiągnięcie zawartych w strategii celów i wskaźników oraz na skuteczną realizację LSR. Niedyskryminujące i przejrzyste procedury wyboru oraz obiektywne kryteria wyboru operacji, pozwalają uniknąć konfliktów interesów, ponadto gwarantują, że co najmniej 50% głosów w decyzjach dotyczących wyboru, pochodzić będzie od partnerów niebędących instytucjami publicznymi, zachowany będzie parytet grup interesów, a także umożliwiają wybór w drodze pisemnej. Wprowadzenie procedur zapewni sprawny i transparentny wybór operacji oraz skuteczne funkcjonowanie poszczególnych organów. Wdrożone procedury będą na stałe udostępnione do wiadomości publicznej na stronie internetowej LGD www.krainawzgorz.pl oraz dodatkowo przy okazji każdego naboru projektów wraz z dokumentacją ogłoszenia o naborze. Treść procedur stanowi załącznik do wniosku o wybór LSR.

2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru zgodnie z wymogami określonymi dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR z uwzględnieniem powiązania kryteriów wyboru z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami.

Ustanowione kryteria zostały określone w taki sposób, aby były spójne ze strategią i jak najlepiej przyczyniały się do osiągnięcia priorytetów wskazanych w LSR, poprzez selekcję operacji, które pozwolą osiągnąć założone cele. Ponadto kryteria charakteryzują się obiektywnością, brakiem dyskryminacji oraz są przejrzyste i mierzalne. Są ściśle powiązane z diagnozą obszaru, tak, by bezpośrednio przekładały się na wybór operacji, które przyczyniają się do osiągnięcia określonych w LSR wskaźników produktu i rezultatu. Kryteria preferują: operacje innowacyjne, niespotykane w skali obszaru objętego strategią (LGD) tj. wykorzystujące niepraktykowane dotąd zastosowania zasobów i rozwiązań lub wykorzystania nowych metod, weryfikowane na podstawie informacji zawartych we wniosku i załącznikach; operacje generujące nowe miejsca pracy; operacje przewidujące zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub klimatu; operacje realizowane przez podmioty zakładające działalność, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rolne; operacje ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy, określonych w LSR. Zmiana kryteriów wyboru może mieć miejsce po formalnym wystąpieniu jednej z grup: Rada, Zarząd lub występujący łącznie w formie pisemnej 15 członków Stowarzyszenia. Każda uprawniona grupa składa w Biurze LGD pisemną propozycję zmian lokalnych kryteriów wraz ze szczegółowym uzasadnieniem, wskazującym na powiązanie z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami, zawartymi w LSR. Szczegółowa procedura zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji stanowi załącznik do wniosku o wybór LSR.

Lokalne kryteria wyboru spełniają następujące wymagania:

- a) Obiektywne
- b) Niedyskryminujące
- c) Przejrzyste
- d) Mierzalne
- e) Posiadające dodatkowe opisy i definicje
- f) Określają zasady punktowania, w tym maksymalne i minimalne wartości

Nr.	Nazwa kryterium	Przedsięwzięcie w ramach, którego stosuje się kryterium			
		I.	II.	III.	IV.
1.	Innowacyjność				
2.	Zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub klimatu				
3.	Powiązanie z innymi projektami				
4.	Obszar realizacji				

5.	Wykorzystanie lokalnych zasobów				
6.	Promocja obszaru				
7.	Powiązanie z ofertą turystyczną obszaru				
8.	Aktywizacja mieszkańców				
9.	Aktywizacja przedstawicieli grup defaworyzowanych				
10.	Tworzenie nowych miejsc pracy				
11.	Zaspokajanie potrzeb grup defaworyzowanych na rynku pracy				
12.	Rozwijany zakres usług				

Kryteria wyboru, określone zostały dla wszystkich operacji wskazanych w LSR w oparciu o przeprowadzone konsultacje społeczne. Kryteria są również powiązane z diagnozą obszaru, analizą SWOT oraz celami i przypisanymi do nich wskaźnikami (powiązanie to zostało szczegółowo przedstawione w załączniku do wniosku na wybór LGD do realizacji LSR).

3. Wskazanie, w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność oraz przedstawienie jej definicji oraz zasad jej oceny.

Według Podręcznika Oslo Manual (międzynarodowego podręcznika metodologicznego badań statystycznych innowacji zalecanego w krajach OECD i UE) **innowacja** jest to wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszanego procesu, nowej metody marketingu lub nowej metody organizacji w zakresie praktyk biznesowych, organizacji miejsca pracy bądź relacji ze środowiskiem zewnętrznym (Oslo Manual 2005, OECD/Eurostat).

W LSR przyjęliśmy definicję opartą o to podejście, która dla realizacji celów określonych w naszym LSR brzmi: Innowacja to wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszanego procesu, zastosowanie nowej technologii lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych na obszarze LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich. W ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji za operację innowacyjną w skali całego obszaru wnioskodawca dostanie 2 pkt. za innowacyjność w skali gminy 1 pkt., a za brak innowacyjności operacji 0 pkt.

Wnioskodawca składając wniosek do LGD, powinien dołączyć załącznik pn. „Innowacyjność projektu” (dokument własny LGD, do pobrania na stronie internetowej LGD). Załącznik ten jest jednakowy dla wszystkich typów operacji składanych do LGD przez wnioskodawców. Brak załącznika skutkuje przyznaniem 0 pkt. za kryterium „Innowacyjność operacji”.

4. Informacja o realizacji projektów grantowych i operacji własnych.

W ramach wdrażania LSR planujemy realizację 4 projektów grantowych oraz 3 operacji własnych:

Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie	Opis operacji własnych	Opis projektów grantowych
Cel ogólny: 1. Wzrost gospodarczy w oparciu o rozwój turystyki i wsparcie przedsiębiorczości na obszarze Krainy Wzgórz Trzebnickich			
1.1. Wzrost atrakcyjności turystycznej w oparciu o produkty lokalne i walory przyrodniczo-kulturowe obszaru	I. „Kraina Wzgórz Trzebnickich zaprasza”	W ramach tego przedsięwzięcia realizowany będzie jeden projekt własny, który będzie polegał na stworzeniu marki regionu, skupiającej się na promocji lokalnych produktów, artystów, poprzez wydanie publikacji promocyjnych, umożliwienie udziału w targach (krajowych i zagranicznych). Budżet: 50 000 zł	
1.2. Zwiększenie poziomu przedsiębiorczo	II. „Przedsiębiorco dla obszaru”		

ści mieszkańców oraz tworzenie miejsc pracy na obszarze			
Cel ogólny 2. Wysoka jakość życia mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich			
2.1. Wsparcie działań na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnych oraz wzmocnienia kapitału społecznego	III. „Aktywni i zorganizowani mieszkańcy działający na rzecz swojej małej ojczyzny”	W ramach tego przedsięwzięcia realizowane będą dwa projekty własne. Jeden polegający na wsparciu istniejących i planowanych do założenia wiosek tematycznych, dodatkowo w ramach tego projektu zapewnione będzie wsparcie dla stowarzyszeń, fundacji, mające na celu pobudzenie ich do aktywności, umożliwienia wdrożenia wizji rozwoju lokalnego, przez utworzenie oferty i zapewnienia prawidłowego jej funkcjonowania. Drugi projekt będzie zakładał utworzenie punktu informacji turystycznej oraz powołanie lokalnych przewodników w każdej gminie (cykl szkoleń dla przewodników z zakresu języka obcego, wiedzy o regionie oraz z zakresu lokalnej oferty turystycznej) Budżet: 2 x 50 000 zł = 100 000,00 zł	W ramach tego przedsięwzięcia realizowane będą cztery projekty grantowe . Projekty te będą miały zintegrowany charakter – z jednej strony wspierać będą działania na rzecz wzmocnienia lokalnego kapitału społecznego i integracji społecznej (imprezy tematyczne, szkolenia, warsztaty, tworzenie stron internetowych, etc.) z drugiej strony wspierać będą rozwijanie infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej na potrzeby mieszkańców. Część środków w ramach grantów chcemy przeznaczyć również na działania promocyjne, związane z przybliżeniem mieszkańcom lokalnej oferty turystycznej i rekreacyjnej. Budżet: 4 x 300 000 zł = 1 200 000 zł
2.2. Wzmocnienie tożsamości mieszkańców z obszarem	IV. „Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym wspólnym domem”		

5. Wysokość wsparcia przyznawanego na rozpoczęcie działalności gospodarczej

W ramach operacji dotyczących podejmowania działalności gospodarczej pomoc przyznawana będzie w formie płatności ryczałtowej, która nie powinna być wyższa niż 100 000zł.

W ramach wdrażania LSR premia na podejmowanie działalności gospodarczej przyznawana będzie w jednakowej wysokości **100 000 zł**. Wielkość ta wyliczona została na podstawie danych historycznych z **okresu wdrażania 2007 – 2013 i średniej wielkości dofinansowania w ramach zrealizowanych 2 operacji „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” w zakresie tworzenia mikroprzedsiębiorstwa, które wynosiło 99 840,75 zł.**

6. Podstawowe zasady ustalania wysokości wsparcia na realizację operacji w ramach LSR

Wskazaniem w LSR priorytetem jest wspieranie rozwoju lokalnej oferty turystycznej – w tym infrastruktury, nowych miejsc pracy, etc. Dlatego w przypadku operacji, które realizowane będą w ramach Przedsięwzięcia I „Kraina Wzgórz Trzebnickich zaprasza” wnioskodawcy będą mogli realizować operacje o maksymalnej intensywności pomocy. Czyli w przypadku:

- ✓ Podmiotów wykonujących działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej – 70% kosztów kwalifikowalnych;

- ✓ Pozostałych podmiotów – 100% kosztów kwalifikowalnych;
- ✓ Jednostek sektora finansów publicznych będzie to zawsze 63,63% kosztów kwalifikowalnych.

W ramach Przedsięwzięcia II „Przedsiębiorczo dla obszaru” preferowane będą te operacje, które wpisują się w zakres wsparcia wskazany podczas konsultacji społecznych jako priorytetowy:

- ✓ Podmioty wykonujące działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej – 70% kosztów kwalifikowalnych pod warunkiem, że główny zakres ich działalności (który będą chcieli rozwijać dzięki otrzymaniu dofinansowania) będzie przynależał do następującego PKD wg klasyfikacji z 2007 roku:

Sekcja PKD	Symbol	Nazwa
H	49.39.Z	Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany
H	52.21.Z	Działalność usługowa wspomagająca transport lądowy
P	85.10.Z	Wychowanie przedszkolne
Q	86.21.Z	Praktyka lekarska ogólna
Q	86.22.Z	Praktyka lekarska specjalistyczna
Q	86.23.Z	Praktyka lekarska dentystyczna
Q	86.90.A	Działalność fizjoterapeutyczna
Q	87.10.Z	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem zapewniająca opiekę pielęgniarstwa
Q	87.30.Z	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych
Q	87.90.Z	Pozostała pomoc społeczna z zakwaterowaniem
Q	88.10.Z	Pomoc społeczna bez zakwaterowania dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych
Q	88.91.Z	Opieka dzienna nad dziećmi

- ✓ Podmioty wykonujące działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej w ramach pozostałych PKD – 68% kosztów kwalifikowalnych;
- ✓ W przypadku operacji z zakresu rozwijania działalności gospodarczej gdy beneficjent będzie się starać o środki od 50 000 zł do 100 000 zł będzie zobowiązany do utworzenia przynajmniej jednego nowego miejsca pracy; gdy beneficjent będzie się starać o środki od 100 000 zł do 300 000 zł będzie zobowiązany do utworzenia przynajmniej dwóch nowych miejsc pracy;

W ramach Przedsięwzięcia III realizowane będą projekty grantowe. W ich ramach będzie można pozyskać 100% kosztów kwalifikowalnych. Maksymalna kwota, jaką będzie można pozyskać na grant wynosić będzie **25 000 zł**. Wysokość ta ustalona została na podstawie analizy średniego dofinansowania „małych projektów” w latach 2007 – 2013, które wyniosło **22 499,11 zł**.

W ramach LSR wprowadzamy również zasadę premiowania wnioskodawców, którzy realizować będą operację o większym wkładzie własnym od wymaganego, w zakresie kosztów kwalifikowalnych. Podmioty z poza sektora finansów publicznych, które we wniosku o dofinansowanie zapewnią, że realizować będą operację z większym od wymaganego wkładem własnym (w postaci wkładu finansowego) otrzymają dodatkowy punkt po zakończeniu oceny na podstawie lokalnych kryteriów wyboru operacji. Zasada ta nie dotyczy premii na podejmowanie działalności gospodarczej.

Wszystkie zaplanowane operacje w ramach operacji własnych realizowane będą z intensywnością pomocy 98% kosztów kwalifikowalnych.

Rozdział VII Plan działania

Proces wdrażania LSR przewidziany jest na dwa okresy. Pierwszy to okres od połowy 2016 do końca 2018. A drugi okres to lata 2019 – 2023. Podział ten wynika z konieczności realizacji śródkresowej ewaluacji wdrażania LSR na koniec 2018 roku.

Cele szczegółowe i przedsięwzięcia, których realizacja rozpocznie się w I okresie zaplanowane są tak aby możliwe było osiągnięcie 20% zaplanowanych dla nich wskaźników do końca 2018 roku. Pozostałe 80%

osiągnięte powinno być do końca 2023 roku.

W ramach projektów współpracy do roku 2018 planowana jest realizacja jednego projektu

Natomiast cele i przedsięwzięcia, których realizacja rozpocznie się po 2018 roku w całości osiągnięte powinny być do końca 2022 roku.

W związku z tym kluczowe efekty działania osiągnięte powinny być do końca 2023 roku.

Monitorowanie stopnia realizacji poszczególnych wskaźników prowadzone będzie zgodnie z procedurą monitoringu i ewaluacji (Rozdział XI i załącznik nr 4 do LSR). Natomiast, jeśli realizacja Planu Działania przebiegać będzie z opóźnieniem czy wnioski z procedury monitoringu i ewaluacji wykażą taką konieczność uruchomiona zostanie procedura aktualizacji strategii (Załącznik nr 5 do LSR), której celem będzie korekta Planu Działania.

Szczegółowy plan działania stanowi załącznik nr 1 do LSR „Plan działania”

Rozdział VIII Budżet LSR

Ogólna charakterystyka budżetu

Całość budżetu na wdrażanie LSR finansowana będzie z *Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich* (EFRROW). 50% budżetu przeznaczanego na realizację poddziałania 19.2, przeznaczone zostało na przedsięwzięcia związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy.

W związku z powyższym podział środków budżetowych wygląda następująco:

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)
	PROW
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	7 600 000,00
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	152 000,00
Koszty bieżące i aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. d i e rozporządzenia nr 1303/2013)	1 757 500,00
Razem:	9 509 500,00

Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014 – 2020 ze względu na przynależność beneficjentów:

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowym środków publicznych	Razem
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	6 390 000,00	710 000,00		7 100 000,00
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	318 150,00		181 850,00	500 000,00
Razem	6 708 150,00	710 000,00	181 850,00	7 600 000,00

Szczegółowe zasady ustalania wysokości wsparcia na realizację operacji w ramach LSR określone są w rozdziale VI LSR.

W ramach LSR wprowadzona została zasada premiowania wnioskodawców, którzy realizować będą operację o większym wkładzie własnym od wymaganego, w zakresie kosztów kwalifikowalnych. Podmioty z poza

sektora finansów publicznych, które we wniosku o dofinansowanie zapewnią, że realizować będą operację z większym od wymaganego wkładem własnym (w postaci wkładu finansowego) otrzymają dodatkowy punkt po zakończeniu oceny na podstawie lokalnych kryteriów wyboru operacji. Zasada ta nie dotyczy premii na podejmowanie działalności gospodarczej.

Wszystkie zaplanowane operacje w ramach operacji własnych realizowane będą z intensywnością pomocy 98% kosztów kwalifikowalnych.

Krótki opis powiązania budżetu z celami LSR

Największe środki finansowe przeznaczone są na działania, które podczas konsultacji społecznych wskazane zostały, jako priorytetowe, czyli rozwój oferty turystycznej oraz na rozwijanie i wspieranie lokalnej przedsiębiorczości. Dlatego też na cele szczegółowe związane z rozwojem oferty turystycznej oraz wspieraniem tworzenia miejsc pracy na obszarze przeznaczona została większość z kwoty środków dostępnych na wdrażania LSR. W ramach Planu Działania określającego harmonogram wydatkowania środków i osiągania poszczególnych celów szczegółowych realizację pierwszych działań w ramach tych dwóch celów zaplanowaliśmy już w pierwszym okresie wdrażania LSR – czyli w latach 2016 – 2018.

Budżet stanowi załącznik nr 2 do LSR „Budżet”.

Rozdział IX Plan komunikacji

Szczegółowa charakterystyka planu komunikacji obejmująca jego cele, wskaźniki działań komunikacyjnych oraz grupy docelowe zawarte są w załączniku do LSR „Plan Komunikacji”.

Rozdział X Zintegrowanie

1. Opis zgodności i komplementarności z innymi dokumentami planistycznymi/strategiami

Cele i przedsięwzięcia Lokalnej Strategii Rozwoju komplementarne są z gminnymi dokumentami strategicznymi - strategiami rozwoju gmin oraz gminnymi strategiami rozwiązywania problemów społecznych.

Zapisy tych dokumentów wykorzystane zostały do prac nad diagnozą obszaru, analizą SWOT oraz na etapie planowania strategicznego w ramach LSR monitorowana była ich zgodność i komplementarność z proponowanymi do realizacji celami i przedsięwzięciami w ramach LSR. Realizacja celów LSR oraz komplementarnych zapisów lokalnych dokumentów strategicznych przyczynią się do wzmocnienia rozwoju regionu i rozwiązywania problemów społecznych.

Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r. została uchwalona w 2013 r. i jest zaktualizowaną i gruntownie przebudowaną wersją strategii z 2005 r.

Wizja regionu określona w nowej strategii to: „Blisko siebie – Blisko Europy”.

Cel nadrzędny: „Nowoczesna gospodarka w atrakcyjnym środowisku”.

Cel nadrzędny zostanie zrealizowany poprzez realizację 8 celów szczegółowych:

1. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy.
2. Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej.
3. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP.
4. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów, oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa.
5. Zwiększenie dostępności technologii komunikacyjno – informacyjnych.
6. Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników.

7. Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia.
8. Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne.

Obszar aktywności LGD w całości znajduje się w określonym w strategii „Wrocławskim Obszarze Metropolitalnym (WrOM)” – miasto Wrocław wraz z obszarem otaczającym stolicę regionu. Szczególnie silne związki Wrocławia z otoczeniem podkreślone są dziennymi migracjami wahałowymi mieszkańców tego subregionu. Obszar nacechowany jest silnie rozwiniętym procesem suburbanizacji mieszkaniowej, a także suburbanizacji ekonomicznej.

Badaniu poddano ich zgodność z celami niniejszej Strategii. Powiązania będące jego wynikiem zawarto w poniżej tabeli. Jak widać, mamy tu do czynienia z bardzo wysokim stopniem zgodności.

Cele szczegółowe Lokalnej Strategii Rozwoju	powiązane są z	...celami szczegółowymi Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku
Cel ogólny: 1. Wzrost gospodarczy w oparciu o rozwój turystyki i wsparcie przedsiębiorczości na obszarze Krainy Wzgórz Trzebnickich		
1.1. Wzrost atrakcyjności turystycznej w oparciu o produkty lokalne i walory przyrodniczo-kulturowe obszaru	→	Cel 2. Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej. Cel 3. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP. Cel 4. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów, oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa.
1.2. Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców oraz tworzenie miejsc pracy na obszarze	→	Cel 1. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy Cel 6. Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników
Cel ogólny 2. Wysoka jakość życia mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich		
2.1. Wsparcie działań na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnych oraz wzmocnienia kapitału społecznego	→	Cel 1. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy Cel 4. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów, oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa
2.2. Wzmocnienie tożsamości mieszkańców z obszarem	→	Cel 7. Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia Cel 8. Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne

Powiązanie ze Strategią Rozwoju Kraju do 2020r.

Cele zapisane w Lokalnej Strategii Rozwoju powinny wpisywać się w nadrzędny dla Polski wieloletni dokument strategiczny rozwoju społeczno-gospodarczego, tj. **Strategię Rozwoju Kraju 2020 (SRK)**, stanowiący odniesienie dla innych strategii i programów rządowych, jak i innych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym i lokalnym. Dokument ten określa cele i priorytety rozwoju Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić, uwzględniając przy tym najważniejsze trendy rozwoju gospodarki światowej oraz cele, jakie stawia Unia Europejska w Strategii Europa 2020. SRK zakłada, że *Polska w roku 2020 to aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo*. Wizja ta ma zostać osiągnięta poprzez działania realizowane w 3 obszarach strategicznych: I sprawne i efektywne państwo, II konkurencyjna gospodarka, III spójność społeczna i terytorialna.

Badaniu poddano zgodność celów w ramach poszczególnych obszarów z celami niniejszej Strategii. Powiązania będące jego wynikiem zawarto w poniżej tabeli. Jak widać, mamy tu również do czynienia z bardzo wysokim stopniem zgodności.

Cele szczegółowe Lokalnej Strategii Rozwoju	powiązane są z	... celami Strategii Rozwoju Kraju do 2020 roku
Cel ogólny: 1. Wzrost gospodarczy w oparciu o rozwój turystyki i wsparcie przedsiębiorczości na obszarze Krainy Wzgórz Trzebnickich		
1.1. Wzrost atrakcyjności turystycznej w oparciu o produkty lokalne i walory przyrodniczo-kulturowe obszaru	→	II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich
1.2. Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców oraz tworzenie miejsc pracy na obszarze	→	II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego II.4.3. Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej
Cel ogólny 2. Wysoka jakość życia mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich		
2.1. Wsparcie działań na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnych oraz wzmocnienia kapitału społecznego	→	II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego II.5.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu
2.2. Wzmocnienie tożsamości mieszkańców z obszarem	→	III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych

Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego

Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 jest jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, w której sprecyzowano cele oraz kierunki rozwoju regionu.

W odróżnieniu od poprzedniej perspektywy, wsparcie w ramach RPO WD będzie udzielane z dwóch funduszy strukturalnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

Z punktu widzenia LGD jest to bardzo ważny dokument ponieważ w ramach programu planuje się wsparcie Lokalnych Grup Działania jako potencjalnych beneficjentów. Interwencja RPO będzie stanowiła uzupełnienie wsparcia EFRROW i EFMR na terytorium danej LGD i będzie realizowana w oparciu o Lokalną Strategię Rozwoju.

Badaniu poddano zgodność celów w ramach poszczególnych osi priorytetowych i ich działań z celami niniejszej Strategii. Powiązania będące jego wynikiem zawarto w poniżej tabeli. Jak widać, mamy tu również do czynienia z bardzo wysokim stopniem zgodności założeń strategicznych.

Cele szczegółowe Lokalnej Strategii Rozwoju	powiązane są z	...priorytetami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 - 2020
Cel ogólny: 1. Wzrost gospodarczy w oparciu o rozwój turystyki i wsparcie przedsiębiorczości na obszarze Krainy Wzgórz Trzebnickich		
1.1. Wzrost atrakcyjności turystycznej w oparciu o produkty lokalne i walory	→	Działanie 2.1 E-usługi publiczne Działanie 4.3 Dziedzictwo kulturowe

przyrodniczo-kulturowe obszaru		Działanie 4.4 Ochrona i udostępnianie zasobów przyrodniczych Działanie 9.1 Aktywna integracja
1.2. Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców oraz tworzenie miejsc pracy na obszarze	→	Działanie 1.3 Rozwój przedsiębiorczości Działanie 1.4 Internacjonalizacja przedsiębiorstw Działanie 8.2 Wsparcie osób poszukujących pracy Działanie 8.3 Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy Działanie 8.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego Działanie 8.6 Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw i przedsiębiorców z sektora MMŚP
Cel ogólny 2. Wysoka jakość życia mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich		
2.1. Wsparcie działań na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnych oraz wzmocnienia kapitału społecznego	→	Działanie 6.1 Inwestycje w infrastrukturę społeczną Działanie 8.2 Wsparcie osób poszukujących pracy
2.2. Wzmocnienie tożsamości mieszkańców z obszarem	→	Działanie 8.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego Działanie 8.5 Przystosowanie do zmian zachodzących w gospodarce w ramach działań outplacementowych Działanie 9.1 Aktywna integracja Działanie 9.2 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych Działanie 10.3 Poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie

Powiązanie ze Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT WrOF)

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne to nowy instrument finansowania, który Komisja Europejska zaplanowała na lata 2014-2020. Celem ZIT jest m.in.: realizacja zintegrowanych projektów odpowiadających w sposób kompleksowy na potrzeby i problemy obszarów metropolitalnych oraz sprzyjanie ich rozwojowi współpracy i integracji, przede wszystkim tam, gdzie skala problemów związanych z brakiem współpracy i komplementarności działań różnych jednostek administracyjnych jest największa. ZIT-y stanowią narzędzie selekcji i realizacji przedsięwzięć istotnych dla rozwoju regionu w oparciu o współpracę wielu podmiotów, podejmowaną w ramach obszarów funkcjonalnych.

Z terenu LGD „Kraina Wzgórz Trzebnickich” w skład ZIT WrOF wchodzi następujące gminy: gmina Trzebnica, gmina Wisznia Mała, Miasto i Gmina Oborniki Śląskie.

Badaniu poddano zgodność celów w ramach poszczególnych priorytetów i działań strategii ZIT z celami niniejszej Strategii. Powiązania będące jego wynikiem zawarto w poniżej tabeli. Jak widać, mamy tu również do czynienia z bardzo wysokim stopniem zgodności założeń strategicznych.

Cele szczegółowe Lokalnej Strategii Rozwoju	powiązane są z	...priorytetami strategii ZIT WrOF
Cel ogólny: 1. Wzrost gospodarczy w oparciu o rozwój turystyki i wsparcie przedsiębiorczości na obszarze Krainy Wzgórz Trzebnickich		
1.1. Wzrost atrakcyjności turystycznej w	→	3.1. Poprawa jakości życia mieszkańców i

oparcie o produkty lokalne i walory przyrodniczo-kulturowe obszaru		spójność społeczna na terenie WrOF
1.2. Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców oraz tworzenie miejsc pracy na obszarze	→	2.1. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki WrOF 3.1. Poprawa jakości życia mieszkańców i spójność społeczna na terenie WrOF 3.2. Poprawa dostępności i jakości usług społecznych i zdrowotnych na terenie WrOF oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu we WrOF
Cel ogólny 2. Wysoka jakość życia mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich		
2.1. Wsparcie działań na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnych oraz wzmocnienia kapitału społecznego	→	3.1. Poprawa jakości życia mieszkańców i spójność społeczna na terenie WrOF 3.2. Poprawa dostępności i jakości usług społecznych i zdrowotnych na terenie WrOF oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu we WrOF
2.2. Wzmocnienie tożsamości mieszkańców z obszarem	→	3.4 Zwiększenie partycypacji społecznej mieszkańców na terenie WrOF

2. Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć.

W ramach zaplanowanych w LSR przedsięwzięciach jednym z głównych założeń była integracja różnych sektorów, partnerów, branż, etc. na rzecz ich kompleksowej realizacji.

Przykładowo w ramach celu szczegółowego 1.1. Wzrost atrakcyjności turystycznej w oparciu o produkty lokalne i walory przyrodniczo-kulturowe obszaru oraz Przedsięwzięcia I. „Kraina Wzgórz Trzebnickich zaprasza” w osiągnięciu ich celów i wskaźników zaangażowane będą zarówno lokalne samorządy (rozwijające infrastrukturę turystyczną, podmioty gospodarcze (rozwijające wspólną ofertę turystyczną) czy podmioty z sektora społecznego (działania z zakresu rewitalizacji lokalnych zabytków). Jednocześnie w ramach tego przedsięwzięcia następuje integrowanie lokalnych zasobów historycznych i kulturowych (zabytki, ciekawe miejsca, lokalne legendy i przekazy) z walorami przyrodniczymi obszaru. Jednocześnie prawidłowa realizacja tego przedsięwzięcia zależna jest od branży turystycznej i działających w ramach niej podmiotów gospodarczych, które rozwijać będą lokalną ofertę turystyczną, miejsca noclegowe, etc.

Aby wspierać realizację przedsięwzięć, które mają charakter zintegrowany w ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji dla każdego przedsięwzięcia przewidzieliśmy kryteria „wykorzystanie lokalnych zasobów” oraz „powiązanie z innymi projektami”, które mają preferować projekty spełniające przesłanki integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć.

Rozdział XI Monitoring i ewaluacja

Szczegółowa charakterystyka zasad i procedur dokonywania ewaluacji oraz monitorowania wskazująca główne elementy podlegające badaniom oraz podmioty dokonujące ewaluacji i monitorowania znajdują się w załączniku nr 4 do LSR „Monitoring i ewaluacja”.

Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

W dniu 30.11. 2015 r. wystąpiono do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska o stwierdzenie konieczności wykonania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu LSR. W dniu 28.12.2015 r. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska wyraziła opinię, że dla projektu LSR nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W dniu 30.11. 2015 r. wystąpiono do Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o

stwierdzenie konieczności wykonania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu LSR. W dniu 4.12.2015 Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wyraził opinię, że dla projektu LSR nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wykaz wykorzystanej literatury:

1. „Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020” (wydanie III uzupełnione i zaktualizowane), Warszawa 2015;
2. Ustawa z dnia 20 lutego 2015r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności;
3. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020;
4. Regulamin konkursu na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność wraz z załącznikami.
5. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020r;
6. Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020;
7. Strategia Rozwoju Kraju 2020;
8. Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Załączniki:

- załącznik nr 1 do LSR „Plan działania”
- załącznik nr 2 do LSR „Budżet”.
- załącznik nr 3 do LSR „Plan Komunikacji”.
- załącznik nr 4 do LSR „Monitoring i ewaluacja”.
- załącznik nr 5 do LSR „Procedura aktualizacji LSR”

Załącznik nr 1 do LSR „Plan Działania”

Kraina Wzgórz Trzebnickich		2016 - 2018			2019 - 2021			2022 - 2023			RAZEM 2016 - 2023		Poddziałanie / zakres programu
Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
CEL OGÓLNY NR 1													
Cel szczegółowy 1.1													
Przedsięwzięcie 1.1.1	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa w sektorze turystyki	1	33%	100 000.	1	66%	100 000	1	100%	100 000	3	300 000	Realizacja LSR
	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa w sektorze turystyki	1	50%	100 000	0	50%	0	1	100%	100 000	2	200 000	Realizacja LSR
	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	5	34%	500 000	7	81%	700 000	3	100%	290 000	15	1490000	Realizacja LSR
	Liczba nowoutworzonych lub rozwijanych szlaków turystycznych	1	33%	100 000	1	66%	100 000	1	100%	100 000	3	300 000	Realizacja LSR
	Liczba wspartych obiektów zabytkowych	1	50%	100 000	0	50%	0	1	100%	100 000	2	200 000	Realizacja LSR
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy, w tym współpracy międzynarodowej	0	0%	0	1	100%	228 000	0	100%	0	1	228 000	Współpraca
	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	0	0%		4	100%		0	100%		4		Współpraca
Razem cel szczegółowy 1.1				900 000			1128000			690 000			2718000

Cel szczegółowy 1. 2													
Przedsięwzięcie 1.2.1	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	3	28%	300 000	4	64%	400 000	4	100%	400 000	11	1100000	19.2
	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	3	25%	300 000	5	58%	400 000	6	100%	500 000	12	1200000	Realizacja LSR
	Liczba centrów przetwórstwa lokalnego	0	0%	0	1	50%	500 000	1	100%	500 000	2	1000000	Realizacja LSR
	Liczba sieci w zakresie rozwoju usług	0	0%	0	1	100%	100 000	0	100%	0	1	100000	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 1. 2				600 000			1400000			1400000			3400000
RAZEM CEL OGÓLNY NR 1				1500000			2528000			2090000			6118000
CEL OGÓLNY NR 2													
Cel szczegółowy 2.1													
Przedsięwzięcie 2.1.1	Liczba nowopowstałej lub przebudowanej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej	6	30%	90 000	7	65%	105 000	7	100%	105 000	20	300 000	Realizacja LSR
	Liczba działań aktywizacyjnych realizowanych dla mieszkańców, w tym imprez tematycznych	6	30%	90 000	7	65%	105 000	7	100%	105 000	20	300 000	Realizacja LSR
	Liczba działań związanych z promocją turystyki, w tym utworzenie stron internetowych, aplikacji na telefon, publikacje przybliżające mieszkańcom walory turystyczne, oznakowanie atrakcji turystycznych	6	30%	90 000	7	65%	105 000	7	100%	105 000	20	300 000	Realizacja LSR

[illegible]

Koszty bieżące i aktywizacja	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	16	50%	740 000	12	88%	740 000	2	100%	277 500	30	1757500	Koszty bieżące
	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	45	60%		30	100%		0	100%		75		Koszty bieżące
	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	200	53%		180	100%		0	100%		380		Koszty bieżące
	Liczba spotkań informacyjno – konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	30	67%		15	100%		0	100%		45		Animacja
Razem koszty bieżące i aktywizacja				740000			740000			277500		1757500	
RAZEM LSR				2740000			4045000			2952500		9737500	
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymywaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW													% budżetu poddziałania Realizacja LSR
													> 50 %

Załącznik nr 2 do LSR „Budżet”

Całość budżetu na wdrażanie LSR finansowana będzie z *Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich* (EFRROW). 50% budżetu przeznaczonego na realizację poddziałania 19.2, przeznaczone zostało na przedsięwzięcia związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy.

W związku z tym podział środków budżetowych wygląda następująco:

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)
	PROW
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	7 600 000,00
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	152 000,00
Koszty bieżące i aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. d i e rozporządzenia nr 1303/2013)	1 757 500,00
Razem:	9 509 500,00

Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014 – 2020 ze względu na przynależność beneficjentów:

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowym środków publicznych	Razem
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	6 390 000,00	710 000,00		7 100 000,00
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	318 150,00		181 850,00	500 000,00
Razem	6 708 150,00	710 000,00	181 850,00	7 600 000,00

Załącznik nr 3 do LSR „Plan Komunikacji”

Głównymi przesłankami leżącymi u podstawy opracowania planu komunikacji była potrzeba zaplanowania działań komunikacyjnych, które pozwolą w skuteczny sposób poinformować społeczność lokalną o procesie wdrażania LSR, zaangażować ją w ten proces oraz upowszechnić informacje o efektach wdrażania strategii. Inną równie ważną przesłanką było podjęcie działań angażujących przedstawicieli grup defaworyzowanych w uczestnictwo i realizację działań zaplanowanych w LSR.

Poniższa tabela zawiera cele dla poszczególnych działań komunikacyjnych. Zaplanowane działania komunikacyjne ze względu na swój powszechny zasięg (prasa, ogłoszenia, materiały informacyjne) oraz ukierunkowanie na potrzeby potencjalnych beneficjentów (szkolenia, doradztwo, spotkania informacyjne) powinny pozwolić na efektywną komunikację ze społecznością lokalną. Szczególnie istotna będzie współpraca z instytucjami pomocy społecznej oraz urzędem pracy w celu dotarcia z informacją o planowanym wsparciu do przedstawicieli grup defaworyzowanych. Jednak w przypadku otrzymywania od społeczności lokalnej, w ramach komunikacji zwrotnej podczas realizowanych działań, informacji o zauważonych przez nią problemach z realizacją LSR, czy wyrażanym przez nią niskim poparciem dla realizowanych w LSR działaniach, plan komunikacji będzie korygowany. Inną przesłanką do korekcy planu komunikacji będzie osiąganie niższych od założonych wskaźników produktu i rezultatu realizowanych działań komunikacyjnych.

Zebrane podczas realizacji działań komunikacyjnych wnioski, postulaty oraz sugestie ze strony przedstawicieli lokalnej społeczności będą przekazywane do biura LGD i stanowić mogą jedną z przesłanek do uruchomienia procedury aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju.

Termin	Cel komunikacji	Nazwa działania komunikacyjnego	Adresaci działania komunikacyjnego (grupy docelowe)	Środki przekazu	Wskaźniki (produkt)	Efekty działań komunikacyjnych (rezultat)
od maj 2016	Rozpowszechnianie informacji dot. nowego okresu programowania oraz nowej LSR 2014-2020	Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020 oraz możliwości	Ogół społeczeństwa, Grupy defaworyzowane, potencjalni beneficjenci,	artykuły w prasie lokalnej	4 artykuły	40 tys. osób uzyska ogólne informacje o potencjalnych możliwościach korzystania ze wsparcia w LSR 2014-2020 (nabędzie wiedzę)
				ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, GOKi, PUP, MOPS-y, partnerzy, inne)	15 miejsc	

		pozyskania środków finansowych	beneficjenci	artykuły na stronach internetowych oraz portalach społecznościowych	30 informacji na różnych stronach i portalach	3200 osób uzyska szczegółowe informacje (nabędzie wiedzę)
				publikacja LGD – ulotka informacyjna	3000 szt. ulotki informacyjnej	
				plakaty	50 szt.	
				konsultacje podczas imprez lokalnych	10 imprez	
II poł. 2016	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny używanych przez organ decyzyjny LGD	Spotkania nt. zasad oceniania i wyboru projektów przez LGD	potencjalni beneficjenci, beneficjenci, w szczególności przedstawiciele grup defaworyzowanych, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru	spotkania, warsztaty tematyczne dot. celów LSR i kryteriów wyboru,	10 spotkań (po dwa w każdej gminie) I - granty, II - konkursy otwarte	1240 osób uzyska szczegółowe informacje (nabędzie wiedzę) o celach LSR, o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR, w tym np. o kategoriach preferowanych operacji w największym stopniu realizujących założenia LSR
				publikacja LGD – ulotka informacyjna wręczana na spotkaniach	1000 szt. ulotki informacyjnej	
				doradztwo indywidualne lub telefoniczne	40 osób korzystających z doradztwa indywidualnego	
2017	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny używanych przez organ decyzyjny LGD	Spotkania nt. zasad oceniania i wyboru projektów przez LGD	potencjalni beneficjenci, beneficjenci, w szczególności przedstawiciele grup defaworyzowanych, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru	spotkania, warsztaty tematyczne dot. celów LSR i kryteriów wyboru,	10 spotkań (po dwa w każdej gminie) I - granty, II - konkursy otwarte	280 osób uzyska szczegółowe informacje (nabędzie wiedzę) o celach LSR, o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR, w tym np. o kategoriach preferowanych operacji w największym stopniu realizujących założenia LSR
				Doradztwo indywidualne lub telefoniczne	80 osób korzystających z doradztwa indywidualnego	
2018	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny	Spotkania nt. zasad oceniania i wyboru projektów przez LGD	potencjalni beneficjenci, beneficjenci, w szczególności przedstawiciele grup defaworyzowanych,	spotkania, warsztaty tematyczne dot. celów LSR i kryteriów wyboru,	10 spotkań (po dwa w każdej gminie) I - granty, II - konkursy otwarte	280 osób uzyska szczegółowe informacje (nabędzie wiedzę) o celach LSR, o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR, w tym np. o kategoriach preferowanych operacji w największym
				Doradztwo indywidualne lub telefoniczne	80 osób korzystających z doradztwa	

	używanych przez organ decyzyjny LGD		przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru		indywidualnego	stopniu realizujących założenia LSR
2019	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny używanych przez organ decyzyjny LGD	Spotkania nt. zasad oceniania i wyboru projektów przez LGD	potencjalni beneficjenci, beneficjenci, w szczególności przedstawiciele grup defaworyzowanych, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru	spotkania, warsztaty tematyczne dot. celów LSR i kryteriów wyboru,	10 spotkań (po dwa w każdej gminie) I-granty, II - konkursy otwarte	280 osób uzyska szczegółowe informacje (nabędzie wiedzę) o celach LSR, o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR, w tym np. o kategoriach preferowanych operacji w największym stopniu realizujących założenia LSR
				Doradztwo indywidualne lub telefoniczne	80 osób korzystających z doradztwa indywidualnego	
II poł. 2019	Poinformowanie ogółu mieszkańców o dotychczasowych efektach LSR	Kampania informacyjna nt. głównych efektów LSR na lata 2014-2020	wszyscy mieszkańcy obszaru LGD	Artykuły w prasie lokalnej Informacja na stronie internetowej LGD	- 3 artykuły - 1 strona internetowa	17 tys.- liczba osób do których dotrze informacja
2020	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny używanych przez organ decyzyjny LGD	Spotkania nt. zasad oceniania i wyboru projektów przez LGD	potencjalni beneficjenci, beneficjenci, w szczególności przedstawiciele grup defaworyzowanych, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru	spotkania, warsztaty tematyczne dot. celów LSR i kryteriów wyboru,	10spotkań (po dwa w każdej gminie) I-granty, II - konkursy otwarte	240 osób uzyska szczegółowe informacje (nabędzie wiedzę) o celach LSR, o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR, w tym np. o kategoriach preferowanych operacji w największym stopniu realizujących założenia LSR
				Doradztwo indywidualne	40 osób korzystających z doradztwa indywidualnego	
2023	Poinformowanie ogółu mieszkańców o dotychczasowych efektach LSR	Kampania informacyjna nt. głównych efektów LSR na lata 2014-2020	wszyscy mieszkańcy obszaru LGD	Artykuły w prasie lokalnej Informacja na stronie internetowej LGD	- 6 artykułów - 1 strona internetowa	35 tys.- liczba osób do których dotrze informacja
II poł. 2016 do 2023	Bieżąca informacja o realizowanych działaniach i projektach, stopniu	Serwis internetowy LGD	Ogół społeczeństwa, Grupy defaworyzowane,	Artykuły w serwisie LGD dotyczące informacji o naborach, przybliżające najciekawsze z	50 artykułów	30 tys.- liczba osób odwiedzających stronę LGD

	wykorzystania budżetu, stopniu realizacji wskaźników, aktywizacji przedstawicieli grup defaworyzowanych		potencjalni beneficjenci, beneficjenci	zrealizowanych projektów, opisujące stopień realizacji LSR, opisujące działalność LGD, etc.		
--	---	--	--	---	--	--

Załącznik nr 4 do LSR „Monitoring i ewaluacja”

Monitoring to proces systematycznego zbierania i analizowania informacji ilościowych i jakościowych na temat funkcjonowania LGD oraz stanu realizacji strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym, którego celem jest uzyskanie informacji zwrotnych na temat skuteczności i wydajności wdrażanej strategii, a także ocena zgodności realizacji operacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami.

Proces monitoringu będzie obejmować:

- a) monitorowanie rzeczowej realizacji LSR polegającej m.in. na:
 - analizie stopnia osiągania założonego budżetu oraz mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników wykonalności celów strategii,
 - monitorowaniu operacyjnym na podstawie bezpośrednich rozmów z beneficjentami i wizji lokalnych na miejscu realizacji operacji, szczególnie dotyczyć to będzie grantobiorców w ramach projektu grantowego,
- b) monitorowanie wydatkowania środków na poszczególne operacje i działania własne LGD.

Ewaluacja to systematyczne badanie wartości albo cech konkretnego programu, planu, działania z punktu widzenia przyjętych kryteriów, w celu jego usprawnienia, rozwoju lub lepszego zrozumienia. Jednym z głównych celów ewaluacji jest ocena rzeczywistych lub spodziewanych efektów realizacji danej interwencji publicznej. Ewaluacja jest zatem próbą znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy nasze działania przyniosły efekty (lub czy je przyniosą w przypadku ewaluacji ex-ante).

Funkcjonowanie LGD powinno być na bieżąco monitorowane i poddawane badaniom ewaluacyjnym w celu stałego podnoszenia jakości i efektywności działań. Ewaluacja będzie niezbędna do sprawnego wydatkowania środków publicznych w ramach LSR, a także do szybkiego reagowania na zmieniające się warunki otoczenia społeczno-gospodarczego na terenie LGD.

Ważne, aby proces ewaluacji uwzględniał również podejście partycypacyjne, tj. angażował społeczność lokalną w proces ewaluacji.

Podziału na poszczególne rodzaje ewaluacji dokonujemy ze względu na moment, w którym ewaluacja jest realizowana, poziom, którego dotyczy, oraz sposób jej organizacji. Podstawowym podziałem jest klasyfikacja według momentu realizacji w cyklu interwencji publicznej, w którym ewaluacja jest podejmowana. Ze względu na moment uruchomienia badania ewaluacyjnego rozróżniamy:

- ewaluację ex-ante (przed rozpoczęciem realizacji interwencji) – celem takiego badania jest poprawa jakości planowanej do uruchomienia interwencji,
- ewaluację on-going (tzw. mid – term, w trakcie wdrażania interwencji) - celem jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów w świetle wcześniej przeprowadzonej ewaluacji wstępnej, zwłaszcza pod względem dostarczonych produktów i osiągniętych rezultatów oraz określenie trafności zamierzeń w stosunku do aktualnych trendów społeczno-gospodarczych,
- ewaluację ex-post (po zakończeniu realizacji interwencji) - celem jest określenie jego długotrwałych efektów, w tym wielkości

zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy. W przypadku wdrażania LSR planujemy dokonać ewaluacji on – going oraz ex – post.

Kryteria ewaluacyjne, które będą stosowane w ewaluacji LSR:

1. Trafność/adekwatność/odpowiedniość – stopień, w jakim przyjęte cele projektu odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym projektem i/lub realnym potrzebom beneficjentów.
2. Efektywność/wydajność – ocena poziomu „ekonomiczności” projektu, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów, przy czym przez nakłady rozumie się zasoby finansowe, ludzkie i poświęcony czas.
3. Skuteczność – ocena stopnia, na ile cele przedsięwzięcia, zdefiniowane na etapie programowania, zostały osiągnięte.
4. Użyteczność – stopień zaspokojenia potrzeb beneficjentów w wyniku osiągnięcia rezultatów podejmowanych operacji.
5. Trwałość – ocena faktu, czy pozytywne efekty projektu na poziomie celu mogą trwać do zakończenia finansowania zewnętrznego oraz czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tego projektu w dłuższym okresie na procesy rozwoju na poziomie sektora, regionu czy kraju.

Sposób wykorzystania wyników z ewaluacji i analizy danych monitoringowych:

Prowadzony monitoring oraz ewaluacja z jednej strony oceniają stopień wdrażania założeń LSR a z drugiej strony płynące z nich dane sygnalizować mogą o barierach czy problemach mających wpływ na prawidłowe wdrażanie LSR.

Wyniki płynące z ewaluacji oraz analizy danych monitoringowych wykorzystane zostaną do:

- ✓ Informowania społeczności lokalnej i pozostałych interesariuszy o stopniu osiągnięcia zaplanowanych celów i wskaźników, wykorzystania środków finansowych, sukcesach i porażkach w realizacji LSR;
- ✓ Procedury aktualizacji strategii. W przypadku gdy analiza danych monitoringowych i ewaluacja wykażą zapóźnienia w procesie wdrażania, pojawienie się problemów i barier wymagających interwencji to stanowić to będzie podstawę i uzasadnienie do uruchomienia procedury aktualizacji strategii. Aktualizacja ta dotyczyć może jednego (np. kryteriów wyboru operacji) lub kilku elementów (celów, przedsięwzięć, wskaźników, budżetu) strategii.

Planowanie monitoringu:

W procesie monitoringu badane powinny być elementy głównie ilościowe dotyczące najważniejszych aspektów funkcjonowania LGD – przebiegu konkursów, stopnia realizacji budżetu i zaplanowanych wskaźników, etc. Najważniejsze z tych elementów ujęte są w poniższej tabeli:

CO SIĘ BADA?	KTO WYKONUJE?	JAK SIĘ WYKONUJE?	KIEDY?	OCENA
Elementy podlegające monitorowaniu:				
Prawidłowość przeprowadzenia naboru (Pytanie badawcze: Czy proces realizacji naboru przebiegł prawidłowo?)	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	- analiza dokumentacji konkursowej - dane zebrane z przeprowadzonego naboru - ankiety dotyczące oceny świadczonego doradztwa - zebrane opinie beneficjentów oraz członków Rady	Zawsze po zamknięciu naboru wniosków	- zgodność terminów ogłaszania konkursów z harmonogramem - zgodność dokumentacji konkursowej z wytycznymi i procedurą - jakość świadczonego doradztwa - prawidłowość przeprowadzonej procedury naboru
Rada (Pytanie badawcze: Czy Rada dokonuje wyboru operacji zgodnie z wytycznymi oraz zapisami Regulaminu Pracy Rady?)	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	- analiza protokołów z posiedzeń Rady - analiza pozostałej dokumentacji związanej z organizacją posiedzenia Rady i wyborem operacji do realizacji	Zawsze po zamknięciu naboru wniosków	- ocena zgodności przeprowadzonej oceny z wytycznymi i zapisami Regulaminu - ocena frekwencji, sposobu i prawidłowości dokonywania oceny przez poszczególnych członków Rady - ocena stopnia akceptacji i zrozumienia przez członków Rady kryteriów wyboru operacji - analiza potrzeb szkoleniowych i doradczych związanych z prawidłowością dokonywania oceny
Budżet LSR (Pytanie badawcze: Czy stopień realizacji budżetu jest zgodny z planem zapisanym w LSR?)	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	- dane zebrane z przeprowadzonych konkursów - OFSA - dane ze sprawozdań i wniosków o płatność - dane dotyczące wydatków w ramach kosztów bieżących i aktywizacji oraz projektów	Co 6 m-cy (styczeń i lipiec danego roku)	- ocena stopnia zgodności wydatkowanych środków z założeniami zapisanymi w LSR - ocena stopnia wykorzystania budżetu w podziale na cele, przedsięwzięcia oraz operacje - ocena stopnia wykorzystania budżetu na projekty współpracy oraz koszty bieżące i aktywizację

		współpracy		
Wskaźniki realizacji celów (Pytanie badawcze: Czy stopień realizacji wskaźników jest zgodny z planem zapisanym w LSR?)	Pracownik biura, któremu przypisano tę kompetencję (ocena własna)	- dane zebrane od beneficjentów operacji i grantobiorców w ramach projektów grantowych (ankiety monitorujące, sprawozdania, etc.) - dane dotyczące realizacji projektów współpracy	Co 6 m-cy (styczeń i lipiec danego roku)	ocena stopnia osiągnięcia zaplanowanych wskaźników produktu i rezultatu
Potencjalni beneficjenci (Pytanie badawcze: Które grupy beneficjentów są zainteresowane pozyskaniem środków z LSR?)	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	- dane z doradztwa - dane ze szkoleń i spotkań informacyjnych - dane z kontaktów i zapytań telefonicznych, mailowych, etc.	Na bieżąco	ocena stopnia zgodności przyjętej w LSR struktury beneficjentów z faktycznym zainteresowaniem

Planowanie ewaluacji:

W przypadku oceny funkcjonowania LGD powinna wskazać istotne elementy swojego funkcjonowania, które będą podlegały ocenie. Elementy te powinny pozwolić sprawdzić czy LGD funkcjonuje poprawnie. Do tej kategorii należeć mogą elementy takie jak: efektywność pracy biura i organów LGD, ocena przebiegu konkursów, realizacji planu komunikacji, wpływu działalności LGD na rozwój regionu, etc.

W przypadku oceny wdrażania LSR należy wskazać również jak najwięcej elementów oceniających proces wdrażania LSR. Elementy te powinny móc sprawdzić czy realizacja LSR przebiega zgodnie z założeniami. Elementami tymi mogą być np.: stopień realizacji celów i wskaźników (ocena procesu), stopień realizacji wybranych operacji (ocena elementów mających wpływ na stopień osiągnięcia), wykorzystania budżetu, jakość i akceptacja stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur, ocena sposobu realizacji konkursów itp. Najważniejsze z tych elementów ujęte są w poniższej tabeli:

CO SIĘ BADA?	KTO WYKONUJE?	JAK SIĘ WYKONUJE?	KIEDY?	OCENA
Elementy procesu wdrażania LSR podlegające ewaluacji:				
Cele i przedsięwzięcia określone w LSR (Pytanie badawcze: Jakie uwarunkowania mają wpływ na stopień realizacji zaplanowanych celów?) (Pytanie badawcze: Jaki jest stopień akceptacji przez mieszkańców zaplanowanych celów?)	Zewnętrzni, niezależni eksperci (ocena zewnętrzna) we współpracy z biurem LGD (ocena własna)	- analiza dokumentacji z monitoringu - warsztaty ewaluacyjne ze społecznością lokalną - badania ankietowe (np. CAWI, CATI) - zogniskowane wywiady grupowe z przedstawicielami LGD i społeczności lokalnej - wywiady indywidualne z przedstawicielami LGD i społeczności lokalnej	Ewaluacja mid – term do końca 2018 roku, Ewaluacja ex – post po 2020 roku UWAGA – jeżeli monitoring prowadzony przez LGD wykaże taką konieczność ewaluacja powinna być przeprowadzona wcześniej lub powtórzona po wprowadzeniu programu naprawczego	ewaluacja mid - term - ocena akceptacji celów i przedsięwzięć do aktualnych potrzeb społeczności lokalnej - ocena zgodności celów i przedsięwzięć z aktualną sytuacją społeczno – ekonomiczną obszaru - ocena wpływu otoczenia na stopień realizacji celów i przedsięwzięć (metoda PEST) ewaluacja ex – post - ocena w jakim stopniu realizacja celów i przedsięwzięć zaspokoiła potrzeby społeczności lokalnej - ocena zgodności zrealizowanych celów i przedsięwzięć z aktualną sytuacją społeczno – ekonomiczną obszaru - ocena wpływu otoczenia na stopień zrealizowania celów i przedsięwzięć (metoda PEST)
Budżet i wskaźniki (Pytanie badawcze: Jakie uwarunkowania mają wpływ na stopień realizacji zaplanowanego budżetu?) (Pytanie badawcze: Jakie uwarunkowania mają wpływ na stopień	Zewnętrzni, niezależni eksperci (ocena zewnętrzna) we współpracy z biurem LGD (ocena własna)	- analiza dokumentacji z monitoringu - warsztaty ewaluacyjne ze społecznością lokalną - badania ankietowe (np. CAWI, CATI) - zogniskowane wywiady grupowe z przedstawicielami LGD i społeczności lokalnej - wywiady indywidualne z	Ewaluacja mid – term do końca 2018 roku, Ewaluacja ex – post po 2020 roku UWAGA – jeżeli monitoring prowadzony przez LGD wykaże taką konieczność ewaluacja powinna być przeprowadzona wcześniej lub powtórzona po wprowadzeniu programu naprawczego	ewaluacja mid - term - ocena akceptacji budżetu i przyjętych wskaźników przez społeczność lokalną - ocena zgodności budżetu i wskaźników z aktualną sytuacją społeczno – ekonomiczną obszaru - ocena wpływu otoczenia na stopień realizacji budżetu i wskaźników (metoda PEST) - ocena wpływu działalności zarządu i biura LGD na stopień realizacji budżetu i wskaźników ewaluacja ex – post - ocena akceptacji zrealizowanego budżetu i osiągniętych wskaźników przez społeczność lokalną

realizacji zaplanowanych wskaźników?)		przedstawicielami LGD i społeczności lokalnej		- ocena wpływu zrealizowanego budżetu i osiągniętych wskaźników na aktualną sytuację społeczno – ekonomiczną obszaru - ocena wpływu otoczenia na stopień zrealizowania budżetu i osiągnięcia wskaźników (metoda PEST) - ocena wpływu działalności zarządu i biura LGD na stopień realizacji budżetu i wskaźników
Procedura wyboru operacji, ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wyboru operacji (Pytanie badawcze: Czy zaplanowana procedura wyboru operacji jest efektywna i akceptowana przez społeczność lokalną?) (Pytanie badawcze: Czy zaplanowane kryteria wyboru są akceptowane przez lokalną społeczność i czy zapewniają możliwość wyboru operacji najbardziej zgodnych z LSR?)	Zewnętrzni, niezależni eksperci (ocena zewnętrzna) we współpracy z biurem LGD (ocena własna)	- analiza dokumentacji z monitoringu - warsztaty ewaluacyjne ze społecznością lokalną - badania ankietowe (np. CAWI, CATI) - zogniskowane wywiady grupowe z przedstawicielami LGD (głównie Rady) i społeczności lokalnej - wywiady indywidualne z przedstawicielami LGD (głównie Rady) i społeczności lokalnej	Ewaluacja mid – term do końca 2018 roku, Ewaluacja ex – post po 2020 roku UWAGA – jeżeli monitoring prowadzony przez LGD wykaże taką konieczność ewaluacja powinna być przeprowadzona wcześniej lub powtórzona po wprowadzeniu programu naprawczego	ewaluacja mid - term - ocena akceptacji i zrozumienia przez społeczność lokalną procedury wyboru operacji i kryteriów wyboru operacji - ocena zrozumienia i umiejętności zastosowania kryteriów wyboru operacji przez członków Rady - ocena wpływu lokalnych kryteriów wyboru operacji na wybór projektów w największym stopniu zgodnych z celami i wskaźnikami LSR - ocena adekwatności procedury i kryteriów do aktualnej sytuacji społeczno – ekonomicznej obszaru ewaluacja ex – post - ocena wpływu lokalnych kryteriów wyboru operacji na wybór projektów w największym stopniu zgodnych z celami i wskaźnikami LSR - ocena wpływu przyjętych procedur i kryteriów wyboru na zmianę w sytuacji społeczno – ekonomicznej obszaru, jaką wywołało wdrażanie LSR

Sposób wdrażania LSR – operacje grantowe, operacje własne, projekty współpracy (Pytanie badawcze: Czy zaplanowany sposób wdrażania LSR jest efektywny i akceptowany przez społeczność lokalną?)	Zewnętrzni, niezależni eksperci (ocena zewnętrzna) we współpracy z biurem LGD (ocena własna)	- analiza dokumentacji z monitoringu - warsztaty ewaluacyjne z społecznością lokalną - badania ankietowe (np. CAWI, CATI) - zogniskowane wywiady grupowe z przedstawicielami LGD i społeczności lokalnej - wywiady indywidualne z przedstawicielami LGD i społeczności lokalnej	Ewaluacja mid – term do końca 2018 roku, Ewaluacja ex – post po 2020 roku UWAGA – jeżeli monitoring prowadzony przez LGD wykaże taką konieczność ewaluacja powinna być przeprowadzona wcześniej lub powtórzona po wprowadzeniu programu naprawczego	ewaluacja mid - term - ocena akceptacji i zrozumienia przez społeczność lokalną wyboru narzędzi wdrażania LSR - ocena wpływu konstrukcji narzędzi wdrażania na stopień osiągania celów, budżetu i wskaźników ewaluacja ex – post - ocena wpływu konstrukcji narzędzi wdrażania na stopień osiągania celów, budżetu i wskaźników
Elementy funkcjonowania LGD podlegające ewaluacji:				
Funkcjonowanie biura LGD (Pytanie badawcze: Jaka jest ocena pracy biura przez lokalną społeczność?) (Pytanie badawcze: Co ma wpływ na jakość i efektywność pracy biura?)	Zewnętrzni, niezależni eksperci (ocena zewnętrzna) we współpracy z biurem LGD (ocena własna)	- analiza dokumentacji z monitoringu - warsztaty ewaluacyjne ze społecznością lokalną - badania ankietowe (np. CAWI, CATI) - zogniskowane wywiady grupowe z przedstawicielami LGD i społeczności lokalnej - wywiady indywidualne z przedstawicielami LGD i społeczności lokalnej	Ewaluacja mid – term do końca 2018 roku, Ewaluacja ex – post po 2020 roku UWAGA – jeżeli monitoring prowadzony przez LGD wykaże taką konieczność ewaluacja powinna być przeprowadzona wcześniej lub powtórzona po wprowadzeniu programu naprawczego	ewaluacja mid - term - ocena świadczonego doradztwa - ocena prowadzonych działań szkoleniowych i zakresu aktywizacji lokalnej społeczności - ocena organizacji posiedzeń Rady - ocena procesu wdrażania LSR ewaluacja ex – post - ocena, w jakim stopniu aktywność biura i jego zaangażowanie w proces wdrażania LSR miały wpływ na zmiany w sytuacji społeczno – ekonomicznej obszaru

Funkcjonowanie Rady LGD (Pytanie badawcze: Jaka jest ocena pracy Rady przez lokalną społeczność?) (Pytanie badawcze: Co ma wpływ na jakość i efektywność pracy Rady?)	Zewnętrzni, niezależni eksperci (ocena zewnętrzna) we współpracy z biurem LGD (ocena własna)	- analiza dokumentacji z monitoringu - warsztaty ewaluacyjne ze społecznością lokalną - badania ankietowe (np. CAWI, CATI) - zogniskowane wywiady grupowe z przedstawicielami LGD i społeczności lokalnej - wywiady indywidualne z przedstawicielami LGD i społeczności lokalnej	Ewaluacja mid – term do końca 2018 roku, Ewaluacja ex – post po 2020 roku UWAGA – jeżeli monitoring prowadzony przez LGD wykaże taką konieczność ewaluacja powinna być przeprowadzona wcześniej lub powtórzona po wprowadzeniu programu naprawczego	ewaluacja mid - term - ocena działalności Rady, głównie procesu wyboru operacji - ocena akceptacji przez społeczność lokalną kształtu Rady i podejmowanych przez nią decyzji, ze szczególnym uwzględnieniem wyboru operacji ewaluacja ex – post - ocena działalności Rady, głównie procesu wyboru operacji - ocena akceptacji przez społeczność lokalną kształtu Rady i podejmowanych przez nią decyzji, ze szczególnym uwzględnieniem wyboru operacji
Działania komunikacyjne (Pytanie badawcze: Jak oceniana jest realizacja planu komunikacji?)	Zewnętrzni, niezależni eksperci (ocena zewnętrzna) we współpracy z biurem LGD (ocena własna)	- analiza dokumentacji z monitoringu - warsztaty ewaluacyjne ze społecznością lokalną - badania ankietowe (np. CAWI, CATI) - zogniskowane wywiady grupowe z przedstawicielami LGD i społeczności lokalnej - wywiady indywidualne z przedstawicielami LGD i społeczności lokalnej	Ewaluacja mid – term do końca 2018 roku, Ewaluacja ex – post po 2020 roku UWAGA – jeżeli monitoring prowadzony przez LGD wykaże taką konieczność ewaluacja powinna być przeprowadzona wcześniej lub powtórzona po wprowadzeniu programu naprawczego	ewaluacja mid - term - ocena efektywności i jakości prowadzonych działań komunikacyjnych - ocena akceptacji przez społeczność lokalną przyjętych działań komunikacyjnych i zastosowanych środków przekazu - ocena stopnia osiągania założonych dla planu komunikacji celów i wskaźników ewaluacja ex – post - ocena akceptacji przez społeczność lokalną zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu - ocena stopnia osiągania założonych dla planu komunikacji celów i wskaźników
Wpływ na rozwój	Zewnętrzni, niezależni eksperci	analiza dokumentacji z	Ewaluacja mid – term do końca 2018 roku,	ewaluacja mid - term ocena wpływu wydatkowanych przez LGD

społeczno – ekonomiczny obszar (Pytanie badawcze: W jakim stopniu aktywność LGD, w tym wydatkowanie środków w ramach wdrażania LSR, wpłynęła na rozwój obszaru ?)	(ocena zewnętrzna we współpracy z biurem LGD (ocena własna)	monitoringu • warsztaty ewaluacyjne z społecznością lokalną • badania ankietowe (np. CAWI, CATI) • zogniskowane wywiady grupowe z przedstawicielami LGD i społeczności lokalnej • wywiady indywidualne z przedstawicielami LGD i społeczności lokalnej	Ewaluacja ex – post po 2020 roku UWAGA – jeżeli monitoring prowadzony przez LGD wykaże taką konieczność ewaluacja powinna być przeprowadzona wcześniej lub powtórzona po wprowadzeniu programu naprawczego	środków na społeczno – ekonomiczny rozwój obszaru • ocena efektywności wydatkowania środków • ocena stopnia rozpoznawalności wspieranych przez LGD działań pośród lokalnej społeczności ewaluacja ex – post • ocena akceptacji przez społeczność lokalną zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu • ocena stopnia osiągnięcia założonych dla planu komunikacji celów i wskaźników
---	--	--	--	---

Załącznik nr 5 do LSR „Procedura aktualizacji LSR”

Procedura Aktualizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanej przez Społeczność

Cel procedury:

Celem procedury jest:

- ✓ dostosowanie zapisów Lokalnej Strategii Rozwoju do wymogów prawnych,
- ✓ aktualizacja danych zawartych w LSR,
- ✓ korekta zapisów wynikająca z monitoringu i ewaluacji wdrażania LSR.

Przebieg procedury:

Wszyscy członkowie LGD, a także mieszkańcy obszaru mają możliwość składania wniosków, uwag i propozycji zmian w zapisach Strategii Rozwoju Lokalnego.

Dodatkowo od początku 2017 roku, na stronach internetowych LGD dostępne będą ankiety dotyczące oceny jakości życia na obszarze oraz oceny procesu wdrażania LSR. Wszystkie w ten sposób zgłoszone uwagi będą na bieżąco zbierane i analizowane w biurze Lokalnej Grupy Działania.

Dodatkowo Biuro oraz Zarząd prowadzić będą bieżący monitoring aktów prawnych i wytycznych dotyczących funkcjonowania LGD i wdrażania LSR. W momencie zmiany istniejących czy pojawienia się nowych wytycznych dokonana zostanie analiza czy i w jakim stopniu mogą one mieć wpływ na konieczność wykonania aktualizacji LSR.

Kolejne kroki procedury wyglądać będą następująco:

1. Analiza zgłaszanych do LGD potrzeb zmian zgłaszanych potrzeb przez członków LGD i mieszkańców (np. Karty Projektów) dokonywana jest przez pracowników Biura i Zarząd Stowarzyszenia – na bieżąco. Biuro przekazuje Zarządowi wszystkie zgłoszone wnioski.
2. Analiza otoczenia prawnego związanego z funkcjonowaniem LGD i wdrażaniem LSR dokonywana jest przez pracowników Biura i Zarząd – na bieżąco w zależności od częstotliwości zmian w otoczeniu prawnym LGD.
3. Monitoring i ewaluacja prowadzone są zgodnie z procedurą „monitoringu i ewaluacji” (Załącznik nr 4 do LSR).
4. Zarząd może dodatkowo podjąć uchwałę o zleceniu ekspertom zewnętrznym analizy związanej z koniecznością aktualizacji LSR i załączników, w tym procedur.
5. Aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju dokonywana jest uchwałą Walnego Zebrania Członków.